EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı:28 , Ocak 1990

Emperyalist cepheden görünümler

'80'li yılların sonuncusu, 1989 yılı, uluslararası planda, tarihsel ve politik anlamı ve sonuçları bakımından önemli olaylara sahne oldu. Sahnenin ön planında Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki gelişmeler vardı; haklı olarak, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yoğun bir ilgi ve tartışma konusu oldular.

Dünya burjuvazisi tüm propaganda aygıtlarını harekete geçirerek bütün bir yıl boyunca zafer çığlıkları attı. Kapitalizmin sağlamlığını, üstünlüğünü ve ebediliğini yeniden yeniden ilan etti. Marksizm-Leninizme ve sosyalizme karşı bitmek bilmeyen gerici kampanyası için Doğu Blokundaki gelişmelerden azami şekilde yararlanmaya çalıştı. Bir yandan, bürokratik-kapitalist rejimlerin ve burjuva ideolojisinin bir biçimi olarak modern revizyonizmin iflasını sosyalizme fatura ederek yığınlar nezdinde ideolojik ve politik konumunu güçlendirmeye çalışırken, öte yandan, dikkatleri Doğu Avrupa olaylarına yönelterek kapitalist dünya sisteminin yaşamakta olduğu köklü sorunları gözlerden gizlemeyi amaçladı.

'90'lı yıllara girerken kapitalist dünya sisteminin genel görünümü nedir? Kuşku yok, bu hayli kapsamlı ve karmaşık bir sorundur. Ciddi ve kapsamlı bir inceleme ve çözümleme konusu olmak durumundadır. Burada sorun ancak en genel çizgiler içinde özetlenebilir.

Öncelikle belirtilmesi gereken, kapitalist dünya sisteminin yaklaşık yirmi yıldır yaşamakta olduğu iktisadi bunalımdır. İkinci Dünya Savaşının ardından, o dönem marksistler arasında egemen beklentinin tersine, genel bir canlanma ve genişleme dönemine giren, bunu '50'li ve '60'lı yıllar boyunca sürdüren dünya kapitalizmi, tam da burjuva ideologlarının onun "ebedi istikrar"ını kutsadıkları bir dönemde, yetmişli yılların başında, hala kurtulamadığı uzun dönemli bir bunalımın içine girdi. Uzun dönemliliği ve diğer bazı özellikleriyle bu son bunalım, kapitalizmin tarihinde yaşanan sayısız devrevi bunalımlardan yalnızca ikisiyle kıyaslanabilmektedir. 1873-95 ve 1929 "büyük bunalım"ları ile. Kapitalist dünya sisteminin tüm halkalarında değişik biçim ve ölçülerde yaşanan bu bunalım, henüz genel bir durgunluğun sınırlarını aşmış, genel bir çöküşe yolaçmış değil. Ama son iki yılda tekrarlanan borsa krizlerinde görüldüğü gibi, sistem böyle bir tehlikenin tehdidinden kurtulmuş da değil. Konjonktürel etkenlerle bazı ülkelerde, örneğin bugün Federal Almanya'da, zaman zaman canlanmalar yaşansa da, kapitalist metropollere bir bütün olarak durgunluk hakimdir. Bunalımın Doğu Avrupa'da ve bağımlı ülkelerdeki yansımaları ise, sürekli bir iktisadi ve politik istikrarsızlıkla karakterize olabilecek kadar ağırdır.

Kapitalist dünya sisteminin bugün gitgide belirginleşen bir diğer temel gerçeği, emperyalistler arası çelişki ve çatışmaların şiddetlenmesidir.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında emperyalist kamp bünyesinde ABD, ekonomik, politik ve askeri tüm alanlarda tartışmasız bir üstünlüğe sahipti ve bu üstünlüğe dayalı mutlak bir hegemonya kurmuştu. Öteki emperyalist ülkeler savaştan ya yenik ya da hayli güçsüz çıkmış, ABD'nin mutlak egemenliğine boyun eğmişlerdi.

Bu egemenliğin mutlak göründüğü bir dönemde, daha 1950'lerin başında, Stalin, kapitalizmin eşitsiz ve sıçramalı gelişim yasasının işleyeceğini, o gün için güçsüz olan Almanya ve Japonya gibi ülkelerin zamanla güçleneceğini ve ABD'nin karşısına güçlü rakipler olarak dikileceğini söylemişti. Bu öngörü tarihsel

olaylarla doğrulandı. Bu ülkeler '60'lı yılların başında girdikleri hızlı gelişmeyle, süreç içerisinde ABD'nin iki dev rakibi olma konumuna ulaştılar. Bu, ABD'nin emperyalist dünyadaki hegemonyasının geri dönülmez bir biçimde yıkılışı demekti. (Aslında emperyalist dünyanın bu kudretli jandarmasının politik ve askeri otoritesini başlangıçta sarsıp gerileten dünya halkları, özellikle de ona utanç verici yenilgiler tattıran Çinhindi halkları olmuştu.)

Pazarlar ve iktisadi nüfuz alanları için şiddetli rekabet emperyalizmin özünde vardır. ABD, AET ve Japonya arasında bu rekabet iktisadi ve kısmen politik planda yıllardır sürmektedir. İki süper devlet olarak ABD ve Sovyetler Birliği ve onların şahsında Doğu-Batı blokları arasındaki politik ve askeri rekabet, Batılı emperyalit güçlerin kendi iç çelişkilerini bir ölçüde sınırlamış, politik ve askeri biçimler almasını engellemiştir. Doğu Avrupa'daki son gelişmeler bu engelleri kaldırmış, "Almanya Sorunu"nu da gündeme sokarak emperyalist kampın bünyesindeki çelişki ve çatışmalara yeni boyutlar kazandırmıştır. ABD ve Sovyetler Birliği arasındaki politik ve askeri rekabette somutlaşan Doğu-Batı kutuplaşması artık geride kalmıştır. '90'lı yılların kutuplaşması Batı emperyalizminin kendi bünyesinde yaşanacaktır. Emperyalist dünya sisteminin devleri olan ABD, Federal Almanya ve Japonya arasında. Bunlar arasında genel iktisadi bunalımın da etkisiyle kızışan iktisadi rekabet, önümüzdeki dönemde politik ve askeri alanlara da yayılacak, buna uygun yeni ilişki ve ittifaklara yolaçacaktır.

Doğu Blokundaki çözülüş ve dağılma, kapitalist dünya sisteminin bugünkü tablosunun bir başka önemli öğesidir. Bunun sonuçları, yalnızca eski bir süper devlet olarak Sovyetler Birliği'nin konumu bakımından değil, yalnızca bu ülkelerin kendi iç toplumsal ilişki ve çatışmaları bakımından da değil, fakat kısa dönemde özellikle Batı emperyalist kampının iç ilişki ve çelişkileri bakımından önemlidir. Buna bir ölçüde yukarıda değinildi. Şimdiki durumda bu çözülmeden en karlı çıkan Avrupa ve onun temel öğesi olarak Alman emperyalizmidir. Doğu Avrupa ülkelerinin bugün Sovyetler Birliği ile ilişkileri denebilir ki daha çok askeri ve kısmen politik bir çerçevededir. İktisadi, kültürel, ideolojik ve giderek politik bakımdan bu ülkeler Batı emperyalizminin güdümüne girmişlerdir. "Avrupa Ortak Evi" sloganı çerçevesinde Avrupa kapitalizmiyle birleşmek amacında olan ve Perestroyka programıyla buna ulaşınaya çalışan Sovyetler Birliği'ne gelince, o hala muazzam bir askeri güç olmakla birlikte, dünya ölçüsünde bir rekabeti sürdürecek iktisadi olanaklardan yoksundur. Denebilir ki Batı emperyalizminin "anlayışına" sığınmış durumdadır. Kendi iç bunalımını atlatmada emperyalist kamptan alacağı yardım karşılığında, onlarla dünya devrimine ve halklarına karşı her türlü düşmanca girişime hazırdır. Son Malta Zirvesi bunun yeni bir örneği olmuştur. Bu sayededir ki Amerikan emperyalizmi klasik sömürgecilik yöntemleriyle şu veya bu ülkeye müdahale etme gücü ve cüreti bulabiliyor kendinde. Yakın geçmişte Fransa'nın, geçmişte ve bugün Amerika'nın sık sık başvurur hale geldiği bu emperyalist haydutluk üzerinde önemle durulmalıdır. Zira bu girişimler, barış ve silahsızlanma üzerine en iki yüzlü söylevler eşliğinde yaşanıyor.

'90'lı yıllara girerken kapitalist dünya sistemi üzerine bir kaç kısa şey daha söylenebilir. Bu sistemin, her gün 43 bin kişinin açlıktan öldüğü bir "üçüncü dünya"sı var. Afrika, Asya ve Latin Amerika ülkelerinin toplam dış borcu tutarındaki bir miktarı, "endüstriyel bakımdan gelişmiş" bir kaç ülke bir yıllık silahlanma masrafı olarak kullanabiliyor. Ve bu, Gorbaçovcularm "militarizmden arınmış" bir emperyalizm üzerine vaazlar verdikleri bir zamanda oluyor.

Öte yandan, tekellerin Avrupası'nda ırkçılık, faşizm ve yabancı düşmanlığı, bizzat tekellerin sistemli desteği ile sürekli güçleniyor. Emperyalistlerin de kışkırtmasıyla geri ülkeler arasındaki mahalli anlaşmazlıklar ve çatışmalar çoğalıyor. Dünyaya gerici-şoven bir milliyetçi dalga yayılıyor.

Bunlar '90'lı yıllara girerken kapitalist dünyadan bazı özet çizgiler.

EKİM

Türk-İş 15. Genel Kurulu

Türk-İş 15.Genel Kurulu, Türkiye işçi sınıfı tarihinde önemli olayların yaşandığı 1989'un son günlerinde toplandı. Genel Kurulun havası, delegelerin tavırları, politikacıların ve partilerin tutumları, 1986'dan sonra hareketlenen, 1989'da yasaları çiğneyerek sokağa dökülmüş olan sınıfın canlılığını yansıtıyordu. Bahar rüzgarları ve dipten gelen dalga, uzun yıllar CIA güdümündeki Amerikancı sendikacılığın temsilcisi Türk-İş'i şimdeye dek görülmemiş değişimlere zorluyordu.

29 sendikaya bağlı 420 delegenin katıldığı Kongre, Türkiye'nin 1 milyon 780 bin üyeli en büyük konfederasyonunun kongresi olması; politik gündemde işçi eylemlerinin önemli bir yer tuttuğu bir ortamda yapılıyor olması; sonuçlarının sınıfın eylemliliğine ve politik gelişmelere şu ya da bu ölçüde etki bulunabilmesi olanağı bakımından önemliydi. ANAP, DYP, SHP, DSP genel başkanlar, bakanlar düzeyinde tam tekmil kongredeydi. Hükümet çok sayıda sivil polisi Kongre salonuna sokarak delegeleri korkutmak, etkilemek istiyordu. Yabancı ülkelerden çok sayıda sendikacı, gözlemci Kongre konuğuydu. Türk-İş'in sendika ağaları tabandan esen rüzgarların etkisiyle, sermaye iktidarı ve 12 Eylül generalleriyle yıllardır sürdürdükleri işbirliği çizgisine ters açıklamalar yapmak zorunda kalıyorlardı.

10 yıl arayla işçi sınıfı eylemlerinin sayısal ve istemler yönünden hızlı gelişimi ülkede kapitalist ilişkilerin yaygınlaşıp, sınıf çelişkilerinin önceki yıllara göre keskinleşmiş olması düzen sendikacılığının yapısını, sınırlarını zorluyor. 1979'da 39 bin Türk-İş üyesi direniş yapmışken, 1989 baharında Türkiye işçi eylemleriyle çalkalanmıştı. İşte bu hızlı değişim, yılların Türk-İş patronlarını delegelerden korkar hale getirdi. İlk kez bu Kongrede sendika ağaları delegelere her istediklerini yaptıramaz hale geldi.

Evren-Özal takımıyla ve kapitalistlerle elele işçi sınıfının ezilmesinde rol oynamış, daha bir önceki kongresinde iktidarın sözcüsünü alkışlamış Türk-İş'de, bu kez delegeler hükümet adına konuşan devlet bakanını yuhalayarak konuşturmadı. "Hükümet istifa!" sloganlarıyla kapı dışarı ettiler. Ama aynı delegeler Demirel'in demagojilerini, İnönü ve Ecevit'in iki yüzlü nutuklarını alkışladı. Kongre süresince devam eden bu ve benzeri çelişkili tutumlar delegelerin çoğunluğunun hala sınıf bilincinden uzak olduğunu gösteriyordu. Bu çelişki nedeniyledir ki, Şevket Yılmaz takımı Kongre oyunlarını, kulis dalaverelerini oynayabildi.

Genel Kurul'da 1 Mayıs, 141.-142. ve 163. maddeler konusunda olumlu kararlar alındı. Fakat işçi sınıfının güç ve eylem birliğinin sendikal alanda somutlanmasına yolaçacak olan, bağımsız sendikaların Türk-İş'e üye olabilmelerini sağlayacak tüzük değişikliği engellendi. Böylece Otomobil-İş, Lastekim-İş gibi Türk-İş'in eylemlerine katılmış, güç vermiş ve kamuoyuna Türk-İş'le birleşeceklerini açıklamış olan önemli bağımsız sendikalar Genel Kurul kararıyla Türk-İş'ten dıştalandı. Toplam üye sayıları 263 bin dolayında olan bağımsız sendikalarla Türk-İş arasına tüzük aracılığıyla yapay bir mesafe kondu.

Türk-İş Genel Kurulu, sosyal-demokrasinin işçi sınıfının bağımsız gelişmesi yönündeki adımlarını önlemek için giriştiği hain çabaların bir yenisini yaşadı. Genel Kurul öncesinde SHP ile DYP'nin İzmir'de Türk-İş'i görüştükleri, Baykal-Demirel anlaşmasıyla Şevket Yılmaz başkanlığında SHP-DYP ağırlıklı bir Türk-İş'e evet denildiği, basma yansıdı.

Genel Kurul öncesinde, Türk-İş içindeki sosyal-demokrat sendikacıların, büyük iddia ve tantanalarla açıkladıkları ilke metinlerinde güzel laflar ötesinde bir şey yoktu.

Yıpranmış Şevket Yılmaz takımı gidici görülüyordu. Sosyal-demokratlar, bir düzen kurumu olarak Türk-İş yönetiminin yıkılması tehlikesi karşısında Şevket Yılmazlarla birleştiler. Böylece kamuoyunda, işçi sınıfı tabanında her türlü inanılırlığını yitirmiş, teşhir olmuş, gidici gözüyle bakılan bir yönetim Türk-İş başında kalmayı başardı.

K.Cemal

Laspetkim-İş Kongresi Üzerine

Laspetkim-İş 3.Olağan Genel Kurulu 28-29 Ekim 1989 tarihlerinde yapıldı.

Sınıf ve kitle sendikacılığını benimsediğini iddia eden Laspetkim-İş bugüne nasıl geldi?

Laspetkim-İş mevcut sendikalara karşı, yepyeni bir anlayış ve uygulama iddiasıyla, üstelik bu iş kolunda kök salmış Petrol-İş gibi bir sendikaya alternatif olarak ortaya çıktı. Peki, sermaye sınıfı rahatlıkla uzlaştığı bir sendikadan, "sınıf ve kitle sendikacılığı" iddiasıyla kurulan böyle bir sendikaya geçişlere izin verecek miydi? Bu sendikaya üye olmak isteyen işçilere, daha önce Otomobil-İş ve Öziplik-İş'te olduğu gibi çıkışları verilmeyecek miydi? Böyle bir olumsuzlukla karşılaşmak sözkonusu değildi. Çünkü, sendikal değişimin başını çekenler işveren yanlıları idi ve Laspetkim-İş yetkilileri bu insanlara şube yönetimleri vaadinde bulunuyor, kazanmaları için ellerinden geleni yapıyorlardı. Ayrıca, diğer sendikalardan "farklı" olacağı iddiasında olan bu sendikanın Ana Tüzüğünde; Atatürk ilkelerine bağlı kalınacağı, milli geliri artırıp işbarışının korunacağı söyleniyordu!

Laspetkim-İş 2821-22 sayılı sendikalar yasası ve başta Türk-İş olmak üzere tüm sarı, uzlaşmacı reformist sendikacılığa duyulan tepkinin ürünü olarak ortaya çıkmıştı. Ancak, kuruluşu, örgütlenmesi, bugüne kadarki uygulamaları ile sınıf sendikası olmadığını, uzlaşmacı-reformist bir sendika olduğunu göstermişti. Kuruluşundaki ve örgütlenebilmesindeki başarının anahtarı, işçi sınıfının sarı, uzlaşıcı, reformist sendikacılığa duydukları tepkiydi. Ve bu tepki, sendika yöneticilerinin tepkisi değil, işçi sınıfının haklı ve onurlu tepkisiydi.

Sendikal demokrasiyi uygulayacağını ve bunu temel örgütlenme ilkelerinden biri olarak alacağını söyleyen Laspetkim-İş için sendikal demokrasi içi boşaltılmış bir söz ve vaad olmaktan öteye gitmedi. Sendika içi uygulamaları ile Türk-İş'ten hiç de farklı olmadığını ortaya koydu. Ne işçilerin söz ve karar sahibi oldukları organların ne de sendikal denetim organlarının işlerliğe kavuşması bugüne kadar sözkonusu olamadı. Sendika yayın organlarında ve yöneticilerinin konuşmalarında sık sık vurgulanan sınıf sendikacılığı yalnızca boş bir sözdü. Gerçek anlamda sınıf sendikacılığını savunan işçiler, delegeler ve işyeri temsilcileri tehdit edilerek sindirilmekte ve işten atılmaktadırlar.

Fakat tüm bu baskı ve şantajlar, sınıf bilinçli işçileri sindirmedi ve Genel Yönetime karşı muhalefet oluşturmalarına engel olamadı. Ancak muhalefet hareketi de, bağrında sınıf bilinçli işçileri bulundurmasına rağmen, revizyonist akımların etkisi altındaydı. Tüm çabalara rağmen muhalefet yeterince güçlenemedi. Genel Yönetim ile muhalefetin başını çekenler arasındaki mücadele, tabandan soyutlanmış, üstte sendikacılar arası mücadeleye dönüşmüştür. Genel Yönetim Kongre yaklaştıkça delegelere ziyafet çekiyor, henüz sınıf bilincinden yoksun olan işçileri küçük hediyelerle kandırıyorlardı. Kongre başladığında, daha ilk anda gözlenen şey, delegelerin büyük bir çoğunluğunun şartlanmış bir biçimde bugünkü yönetimi desteklemesiydi. Genel Başkan Vahdettin Karabay, delegelerin arasında dolaşırken elini pantolonunun cebine vurarak; "burada istediğiniz kadar para var" diyebilecek kadar bayağılaşıyordu. Delegelerin bilinç düzeyi öylesine geriydi ki, Vahdettin Karabay'ın; "Arkadaşlar, ağabeye (Şerafettin Yığın- Genel Başkan Vekili) eski polis diyorlar, doğrudur. Konuşmasını bilmez diyorlar, doğrudur. Sendikacılıktan zerre kadar anlamaz diyorlar, doğrudur. Ama bize çok iyiliği dokunmuştur." biçimindeki sözlerini alkışlayabiliyorlardı. Devrimci işçilerin konuşmalarına, sendika yönetiminin yanlışlarına ilişkin eleştirilerine ilgisiz kalabiliyorlardı. Nitekim delegeler büyük bir çoğunlukla eski yönetimi desteklediler.

Şunu önemle belirtmek gerekiyor ki, bu durumun sorumlusu delegeler değil, onlara sınıf bilinci vermek için yeterince çalışmayanlardır.İşçi sınıfı reformist ve revizyonist akımların etkisinden kurtarılmadığı sürece de bu böyle devam edecektir. Bizler sendikalarda, sınıfın gerçek çıkarlarını savunan sınıf sendikalarına dönüştürme, sınıf sendikalarını yaratma perspektifiyle hareket ettiğimiz ölçüde bugünkü güçlüklerimizi aşağız.

Yaşasın Sosyalizm!

G.Nadir

Selüloz-İş kongresi üzerine

Selüloz-İş Kongresi, sendika ağalarının oyunları sonucu yasal süresi içinde yapılamadı. Seçimler Türk-İş Kongresi ile aynı güne rastladığından , Selüloz-İş delegeleri bu kongrede oy kullanamadı.Burada seçimler boyunca oynanan oyunlardan, buna karşı kararlı tutumumuzdan ve elde ettiğimiz başarıdan sözedeceğim.

Kongre dönemi boyunca,diğer sarı sendikalarda olduğu gibi Selüloz-İş'te de sendika ağaları para, baskı, şantaj vb. her türlü yönteme başvurdular. Delege seçimleri başladığında, işçiler artık bu sendika ağalarının gitmesi gerektiği kararını vermişlerdi ve sendika ağaları da bunun bilincindeydi. Koltuklarını koruyabilmeleri çeşitli oyunlara başvurmalarıyla mümkündü.Önce Balıkesir şubemizi hedef aldılar ve yapılan delege seçimlerini iptal ettiler. Sonra da kafalarına göre seçim bölgesi belirlediler. Örneğin Balıkesir Seka'da 850 işçi çalışıyor; 600 işçi bizi, 250'si ise merkezi destekliyordu.Delege seçimlerinde öyle bir sistem uyguladılar ki, merkezi destekleyen delegeler kazandı seçimleri. Ancak Seka işçileri buna sessiz kalmadılar, toplam 17 mahkeme kararı sonucu seçimler iptal edildi.Sendika ağaları çaresiz kalınca, bu kez de İzmir I nolu şubeyi ikiye ayırdılar; I nolu şube kamu işçileri,II nolu şube özel sektör işçileri olmak üzere..Özel sektörde çalışan tüm ileri işçi temsilcileri ve baştemsilcilerini görevlerinden aldılar ve kendileri için tehlikeli gördükleri işçileri işverene ispiyon ederek işten attırdılar.Delege seçimi sonuçlarından emin görünüyorlardı. Ancak işçiler bu sarı sendika ağalarını iyi tanımışlardı ve derslerini verdiler. Seçimlere iki gün kala muhalefet genel merkeze karşı aday çıkardı ve delege seçimlerini kazandı. Endişeye kapılan sendika ağaları yeni oyunlar tezgahlamaya başladılar.

Selüloz-İş bünyesinde toplam 11 sendika şubesi bulunmaktadır. Biz 6 sendika şubesi, muhalefet olarak "nasıl bir Selüloz-İş olmalı" gündemiyle biraraya geldik. Dalaman, İzmir, Balıkesir, İzmit I ve II nolu şubeler ile İstanbul şubesi idi, muhalefeti oluşturan şubeler. Sendikanın toplam delege sayısı 274 idi,ve biz muhalefet eden 6 şube olarak 170 delegeye sahiptik.Seçimleri rahatlıkla alabilecek durumdaydık. İlkelerimizi belirledik ve çalışmalarımıza başladık. Hedeflerimiz: Tabanın söz ve karar sahibi olması; anti-demokratik tüzüğün değişmesi; işyeri komitelerinin kurulması, işçi temsilcilerinin işçiler tarafından seçilmesi; seçim komisyonu, toplu iş sözleşmesi komisyonu, hukuk bürosu vb.lerinin oluşturulması; 2821-2822 sayılı anti-demokratik yasalara ve sendika ağalarına karşı mücadele vb. talepler doğrultusunda çalışmaya başladık. Ama bunları gerçekleştirmek hiç de kolay değildi. Muhalefet içinde olup da, bunlara inanmayan, kendi çıkarlarını düşünen sendikacılar vardı. Bu muhalefet içinde, biz sosyalist işçilere düşen görev, asgari düzeyde de olsa sınıfın lehine yapabileceklerimizi yapmak ve gelecekteki çalışmalarımız için bir zemin hazırlamaktı.

Bu arada sendikanın "tecrübeli" hain yöneticileri de boş durmuyorlardı. Finlandiya'dan sendikacı getirip seminer verdirdiler ve seminerde açıktan açığa para ve rüşvet teklif edecek kadar ileri gittiler. Diğer yandan eski DİSK'li olan ve hala devrimci olduğunu söyleyen İstanbul şube başkanı Cemal Tükel; "Genel merkezin tümüyle gitmesi yanlış olur, onlardan öğreneceğimiz çok şey var. Bundan dolayı oradayım" diyerek onlardan yana tavır alıyor ve gerçek yüzünü gösteriyordu. Bizim bu sarı sendikacılardan öğreneceğimiz ne olabilirdi? İşçileri satmak, ileri işçileri işten attırmak, MİT'e ihbar etmek vb.den başka... Revizyonistlerin bu ihaneti ile muhalif şube sayımız 6'dan 4'e düştü. Bu durumda bizim delege sayımız 110, merkezin ise 174 oluyordu. İzmir, Dalaman, Balıkesir ve İzmit I nolu şubeler olarak biraraya geldik ve oynanan oyunları en hızlı bir biçimde tabana teşhir etmek kararı aldık. Olanaklarımızın çok sınırlı olmasına rağmen tüm gücümüzle tabanla bütünleşmek için harekete geçtik. İşçi arkadaşlarla sorunlarımızı ve oynanan bu oyunları tartıştık, ileri işçilerin ve delegelerin desteğini aldık. Sarı sendikacılar çalışmalarımızı görüyorlar ve işçilere; "aman dikkatli olalım, komünistlere kaptırmayalım; onlar gelince sendikanın kapısında polis bekler; bildiri dağıtırlar, grev yaparlar, halk mahkemesi

kurarlar" vb. biçiminde propaganda yapıyorlardı. Ama işçiler onları çok iyi tanımışlardı.Bu propagandaların etkili olmadığını görünce, delegelere işverenler vasıtasıyla baskı yapmayı denediler; "Genel merkeze oyunuzu verin, komünistler gelirse işten atarız" vb. tehditlere başvurdular.Bununla da yetinmediler, delegelerin kaldığı otellere kadın getirerek, bu yolla etkilemeye çalışacak kadar bayağılaştılar.Biz delegelere giderek tüm bunları tek tek teşhir ettik. En son olarak , son gece delegelere oy başına 5 milyon teklif edildi. Geceyarısı başkan ve mali sekreter oteli oda oda dolaşarak para teklifinde bulunuyordu. Delegeler bunları bizzat yaşadılar. Bir grup Refah Partili delege gelerek bizden yana tavır koyacaklarını söylediler.

Daha sayamadığımız bu bin bir çeşit ayak oyunu ve namussuzluklara gereken cevap 17 Aralık 1989 günü verildi. Genel merkezdeki faşistler ve revizyonistler yüzde yüz kazanacaklarını düşünüyorlardı. Ancak ne 7 şube başkanı ne de arkalarındaki sermaye onları kurtaramadı ve seçimleri kaybettiler.

Biz bu seçimlerde şunu bir kez daha gördük ki, işçi sınıfına gidildiğinde, çok zor gibi görünen zorlukların üstesinden gelinebiliniyor.Şimdi Selüloz-İş'deki kararlı tavrımızla mücadelemiz bir üst noktaya sıçramış bulunuyor. Bundan sonra süreç içinde olumsuzluklarımızı adım adım gidereceğiz.Buradaki mücadelemizi, Türkiye işçi sınıfının davasına sahip çıkabilecek bir örgütlenmeyi, kendi sınıf örgütümüzü yaratma çabası ve mücadelesi ile birleştireceğiz.

Bir grup sosyalist
kağıt işçisi

Güney Afrika'da demiryolu işçileri 8 haftadır direniyor

Güney Afrika Demiryolu ve Liman İşçileri Sendikası'na (SARHWU) bağlı 25.000 demiryolu işçisi 8 haftadan beri daha yüksek ücret ve Devlet Demiryolu İşletmelerinin ırkçı disiplin yönetmeliğinin değiştirilmesi için direniyorlar.

Direnişin başlangıcından bu yana, polisin sendika toplantılarına saldırıları, silahlı grev kırıcılarının gözü dönmüş eylemleri sonucu en azından 22 demiryolu işçisi hayatını kaybetmiştir. İşverenin örgütlediği silahlı saldırılar genellikle işçilerin barınaklarına, toplantılarına yöneliktir. Sadece yılbaşı gecesi işçilerin topluca kaldığı bir yurda yapılan silahlı saldırıda 2 işçi uyurken öldürülmüş, 30 kadarı yaralanmıştır. Geçtiğimiz Salı günü ise grevci 800 işçiye 1000 kadar grev kırıcı saldırmış, çıkan çatışmada 6 işçi ölmüş, 12'si ağır 67 kişi yaralanmıştır.

Ne saldırılar, kanlı olaylar, ne de lokavtlar direnişi kıramıyor. Demiryolu işletmesinin baskıları, işten atma tehditlerine karşı, 25.000 işçiden yalnızca 20'si işletmenin çağırısına uyarak işbaşı yapmıştır.

Demiryolu işçileri ağır bir sömürü altındadır.30 yıllık bir işçi 600 Rand (240 Dolar); bir çok işçi de asgari ücret olan 480 Rand almaktadır. Bir demiryolu işçisi "çalışsak bile ailemizi geçindiremiyoruz. Kaybedecek neyimiz var?" diyerek durumlarını özetliyor. İşçilerin talebi, asgari ücretin 1500 Randa çıkmasıdır. Ayrıca işçiler siyahlar tarafından kurulan bağımsız sendikanın (demiryolu işletmelerinde örgütlenmesi yasak) tanınmasını istiyorlar.

Sendika ise, grev fonlarının yetersizliği yüzünden grevci işçilerin ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Sendika görevlilerinin ücretlerini ödeyemiyor. Fakat, üyelerinin çoğu köy kökenli olduğundan hareketle, işçilerin köylerinde, mahallelerinde dayanışma eylemi örgütlüyor. Köylüler, işçileri topladıkları ekmek, çay vs. ile madden ve manen destekliyorlar.

Öte yandan grev siyah halktan yaygın, canlı ve militan destek görüyor. Grevin başlangıcından bu yana siyah halk, grev kırıcılarının çalıştırdığı trenlere bilet almadan biniyor. Vagonları işgal edip, özgürlük şarkıları söylüyor. Ordunun dipçik ve süngüleri, gözyaşartıcı bombaları halkın destek eylemlerini önleyemiyor. Bu tür eylemler yanısıra, demiryolu işletmesine karşı sabotaj eylemleri de gerçekleştirilmiş, işletmeye bu yolla 16 milyon dolar dolayında zarar verilmiştir.

İşveren halen işçilerle görüşmeyi reddederek, işçilerin şartsız işbaşı yapmasını istemektedir. Demiryolu işçileri ise haklarını alıncaya kadar direnmekte kararlılar.

Devrim ve işçiler

Tüm dünyada devrim için mücadele eden milyonlarca insana dostça selamlar.

Ben 12 Eylül öncesi Demokratik Halk Devrimini savunan hareketlerden birinin sempatizanı idim. Türkiye'nin yarı-feodal olduğu tesptinin yapan bu örgütler, sermaye iktidarının egemen olduğu bir ülkede binlerce insanı burjuva demokratik devrim için sokağa dökebiliyordu. Ben *Ekim*'in ortaya çıkmasıyla birlikte demokratik devrimle sosyalist devrim arasındaki farkı öğrendim. *Ekim*'de Aydın Cezaevi ile ilgili bir yazıda da belirtildiği gibi, bu burjuva düzenini, yerle bir ederek yıkacağız; bütün kurumlarıyla ve kuruluşlarıyla... Asalak burjuvaziye hiç bir hoşgörü göstermeyeceğiz.

Son dönemde dünya kamuoyunda ve Türkiye basın-yayın organlarında sosyalizme açıktan bir saldırı başlatıldı. Sosyalizm öldü, ölüyor deniyor. Ve Marksizme, Stalin'e ve çağımızın en bilimsel öğretisi olan marksizmi işçi sınıfına maledebilmiş Lenin'e bayağıca saldırılıyor. Dünya emperyalizmi ve TC burjuvazisi devrimin ayak seslerine karşı duydukları korkuyla devrimi nasıl engelleyeceklerinin hesaplarını yapıyorlar. Ama onların bu hesapları boşa çıkarılacak.

Sovyetler Birliği'ndeki meşhur açıklık politikasından sonra Doğu Bloku ülkelerinde yer yerinden oynuyor. Komünist partilerinin adı değişiyor, yöneticileri istifa ediyor. Kapitalistler bunu yem olarak kullanıyorlar ve komünist rejimlerin iflas ettiğini, onların da demokrasiye döndüklerini, tek çarenin demokrasi olduğunu söylüyorlar. TC burjuvazisi de tüm iletişim araçlarıyla bu gelişmeleri saat başı insanlara ulaştırarak aynı propagandayla kitleleri etkilemeye çalışıyor.

Şunu bilmek ve anlamak gerekiyor. Bu ülkelerde sosyalizmin s'si yoktur. Partilerin adlarının sosyalist veya komünist olmasıyla sosyalist olunamıyor. Bu ülkelerde Marksizmin öngördüğü biçimde komünist toplumun ilk evresi olan sosyalizm olsaydı, bugünkü aşamaya gelinebilir miydi?

Son günlerde burjuvazinin basın-yayın organlarında 141-142 ve 163. maddelerin kaldırılıp kaldırılmaması sorunu tartışılıyor. Burjuvazi bu tartışmalarda kendi sisteminin sürekliliğini nasıl koruyabileceğinin hesaplarını yapıyor. Burjuvaziye akıl hocalığı yapan H.Kutlu ve N.Sargın'm yasal bir parti kurarak "iktidara" geldiklerini kabul edelim. Türkiye'de ne devrimin ne de sosyalizmin s'si olacaktır. Bir süre sonra toplumsal muhalefetin eleştirileri ile karşılaştığında diğer kapitalist ülkeler bu kez de Türkiye'yi göstererek olmayan sosyalizmin öldüğünü ilan edeceklerdir. Bugün Doğu ülkelerinde yaşananlar gibi.

Burada bütün Türkiye ve T.Kürdistanı proletaryasına, emekçi halklarına ve tüm ezilen sınıflara bir yapı işçisi olarak seslenmek istiyorum.

Bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de, a'sından z'sine kadar her alanda hayatı yaratan biz işçiler olmamıza rağmen, yarattıklarımızdan en az faydalanan, ezilen, sömürülen, horlanan ve insan yerine konmayan bir işçileriz. Artık bu düzene dur dememizin zamanı geldi geçiyor. Ne zaman ki kendi gücümüze inanıp tüm insanlığın davasına sahip çıkarız, o zaman burjuvazinin işi biter. Burjuvaziyi kendimizden güçlü görmeyelim. Biz her şeye rağmen sayıca ve üretkenliğimizle burjuvaziden güçlüyüz, ama bunun bilincinde değiliz.

Türkiye Kürdistanı'nda ulusal mücadele veren, dağlarda savaşan ve kardeşlerimiz olan gerillalar üzerine, bizim sınıfımızın çocuklar gidiyor. Ya ölüyor, ya öldürüyorlar. Kendi kendimize soralım; bizim özgürlüğü için savaşanlarla ne alıp veremediğimiz olabilir? Bu aynı silahlar 1 Mayıs meydanlarında, fabrikalarda , grevlerde, devrim mücadelesinde bize çevriliyor. Bizden topladıkları vergilerle silahlanıp, bunları bize karşı kullanıyorlar. Biz işçiler bunları kendi çocuklarımıza anlatalım; yılmadan, usanmadan anlatalım ki, bu silahları, biz işçi sınıfına ve Kürdistan'da özgürlük mücadelesi veren devrimcilere değil, burjuvaziye ve onun komutanlarına çevirmesini bilsinler. Ayrıca bulunduğumuz her yerde, her alanda yerine ve zamana uygun eylemlerle Kürdistan'daki mücadeleyi destekleyelim. Unutmayalım ki, Bulgaristan'daki Türklere yönelik baskılardan dolayı yaygara koparan burjuvazi, Hitler gibi, bir ulusu yakarak, yıkarak yoketmeye çalışıyor.

Kendi gücümüze güvendiğimizde, hep bir ağızdan yaşasın sosyalizm diye haykırabildiğimizde, bu topraklarda insanca yaşayabileceğiz.

K.Devrim
29 Kasım 1989, İzmir

Örgütlenme ve politik çalışma

S.Engin

Hareketimizin doğuşu, devrimci demokrasinin saflarında yaşanan ayrışmanın başlangıcına tekabül etti. İşçi ve emekçilerin egemen burjuvaziye karşı mücadelesini sınırlayıp etkisizleştiren siyasal oluşumlardan kopuşumuzu ilan eden platformumuzu, devrimci harekete egemen olan halkçı teori ve pratikten Marksizm-Leninizme ve işçi sınıfına yönelmek olarak tanımladık. Emekçi sınıfların militan mücadeleci kesimleri son yirmi yıl boyunca devrimci demokrasinin etkinliğinde örgütlenip seferber olmuştu. Reddedilen devrimci demokrasinin militan savaşçı geleneği değil, bu potansiyeli sınırlayıp kısırlaştıran teori ve pratiğiydi. Onun devrimci sınıfa ve bilimsel dünya görüşüne yabancı yanını reddederken, ihtilalci geleneğini sahipleniyor, bu geleneği soluklu ve etkili kılmak üzere sınıfın mücadelesine,bu mücadelenin öne çıkaracağı taze ve yeni güçlere taşımaya yöneliyorduk. Bir grup devrimci olarak bu adımı atarken, geçmiş devrimci mücadelenin olgunlaştırdığı ve potansiyel olarak proleter sosyalizmine yatkın kadroların önemini küçümsememekle birlikte, asıl güvencemiz sınıfın devrimci mücadelesinin öne çıkaracağı yeni güçlerdi.

Yeni oluşumundan kaynaklanan tüm zorluklara, olanakların sınırlılığına rağmen, militan sosyalist güçlerin devrimci istemlerini özgürce dile getirebilecekleri bir kürsüyle yola çıktık. Bunu yaparken kolaycılığa düşmedik; legalist-tasfiyeci rüzgarı göğüsleyerek, düşmanın denetimine açık olmayı red ettik. Denetimli olanın kaçınılmaz kıldığı kendi kendini sınırlamayı kabullenmedik. Bunu keyfi bir tercih olarak değil, her şart altında mücadelesini sürdürebilecek sınıfın savaşçı öncüsünün sağlam temellerini atmanın zorunlu koşulu gördük.

Geride bırakılan iki yılı aşkın dönem, devrimcilere, hareketin çıkardığı yeni güçlere duyulan güvenin yersiz olmadığını gösteriyor. *Ekim*'in bu süreçte sistemli ve peryodik olarak yayınını sürdürmesi bunun kanıtıdır.Dahası ilk bir kaç sayısı belli bazı yazarlarınca çıkartılmasına karşın, bugün çok sayıda devrimci militanın tecrübe ve deneyimlerini aktardığı, düşüncelerini ortaya koyduğu, kapitalizme olan kin ve öfkelerini haykırdığı bir kürsüdür. Bu sayıya her geçen gün yenileri ekleniyor. Öyle ki, bilinen başlıca yazarlarının dışında bile yayınlanabiliyor. Bu durum oldukça önemlidir ve çok şeyi ifade ediyor.

Önemli gördüğümüz bu duruma vurgu, öğünmek ve böbürlenmek için değil, tersine bu başarıya kaynaklık eden fikri yönelimin ruhunu ve sınıfsal zeminin önemini daha derinden kavramak, onunla bağdaşmayan anlayış ve pratikleri görüp aşmak içindir. Başarılara böyle yaklaşılmadıkça gelişip güçlenmemizi tehdit eden yetersizlik ve zayıf yanlarınıza karşı mücadeleci bir konumda olamayız.

Ekim, devrimci hareketin geçmişini bilimsel sosyalizm ışığında sorgulayıp anlamayı, onun kendini aşıp yenilemesinin önkoşulu olarak gördü. Hareketin dününü anlamaksızın, bugünkü gerçek sorunlarını ve ihtiyaçlarını kavramanın olanaksız olduğunu ısrarla vurguladı. Bugüne değin ideolojik mücadeleyi ağırlıklı olarak devrimci hareketin yakın geçmişine yönelik olarak ele alması bundandı. Devrimci-demokratik hareketin en tutarlı ifadesi saydığı devrim anlayışlarını, teorik-programatik şekillenmeleri ve onların örgütsel pratiklerini sorgulayıp eleştirmek, sınıf hareketinin temel ve güncel sorunlarını kavramak bakımından önem taşıyordu. Geçmişi sorgularken küçük-burjuva devrimci hareket hakkında hayalci olmadı. Aksine onun durumunu sınıfsal ortam ve düşünsel kaynaklarıyla birlikte değerlendirdi. Hareketin küçük-burjuva nitelikte oluşunun nesnel ve öznel, iç ve dış koşullarını gösterdi. Önerdiği platform küçük-burjuva devrimci hareketin değil, sosyalist işçi hareketinin görev ve hedeflerini gösteriyordu. Hedeflediği örgüt, sayıları hayli kabarık halkçılıkla malul sınıf dışı örgütlerin bir yenisi değil, proleter sosyalizm perspektifiyle mücadele eden komünist işçilerin gerçek sınıf örgütüydü.

***

Öncü örgüt kendi başına bir amaç değil, proleter yığınların bilincini ve eylemini sürekli geliştirmenin, doğru hedeflere yöneltmenin bir aracı olarak gereklidir. Komünistler öncü örgütü sınıfın tarihsel rolünü başarıyla oynamasının en temel

aracı olarak önemserler. Öncü örgütün bu önemi sınıfın kapitalist toplumdaki konumuna dayanır ve ancak sınıfın bağrında oluşabilmişse, onun en bilinçli ve sağlam öğelerini kucaklayabilmişse misyonunu yerine getirebilir. Mücadelesini sınıfın kaynaşık bir parçası olarak sürdürmeyen bir örgüt, niyeti ne olursa olsun misyonunu yerine getiremez. Sınıftan kopan bir örgüt teorik saptamaları ne denli doğru olursa olsun; kadro, kitle bağları vb. yönüyle ne denli geniş olanaklara sahip olursa olsun; sınıfın iktidarı alması ve nihai hedefine başarıyla ilerlemesi için üstüne düşeni yerine getiremez. Tarihsel olarak elverişli iç ve dış koşullarda burjuvaziden işçi ve emekçiler lehine esaslı tavizler koparabilir, onun iktidarını sarsabilir, hatta kendisi iktidara bile gelebilir. Nedir ki, sınıfın kaynaşık bir parçası olmadığı sürece iktidarın gerçek anlamda sınıfa geçtiği söylenemez. 20.yüzyıl tarihi bunun örnekleriyle doludur.

Yine Marksizm-Leninizm'in ilkelerini rehber edinmiş, onun devrimci ruhuna sahip bir komünist çekirdek, gücü ne denli kısıtlı, dönem ne denli zor olursa olsun, sınıfın kendi zeminine ve ortamına sıkıca bağlı kaldığı sürece, zor ve hile hiç de onu güçlenip yetkinleştirerek sınıfı nihai hedefine yöneltmekten alıkoyamayacaktır. Onun yaşam ve güç kaynağı, varlık nedeni de sınıfın kendisidir. Bu kaynaktan kendini mahrum bırakmayan komünist çekirdek bütün zorluklarına rağmen geleceği elinde tutacaktır.

Komünist öncünün sınıfla ilişkisinin önemi üzerine bu söylenenleri ne ilk kez biz söylüyoruz, ne de ***Ekim***'de işlenişi ilktir. Öteden beri önemi bilinen bu sorunun döne döne vurgulanması, onun devrimcilerce benimsendiğine dair kuşkularımızdan değil. Sorunun teorik olarak Leninizme sadık her devrimci nezdinde kabul gördüğünü kuşkusuz biliyoruz. Ancak kabullenmekle sorun çözülmüş olmuyor. Sorun, teorik olarak kabul edilenin gerçek yaşamda hayat bulup bulmadığıdır. Bilgi olarak farkında olunana uygun davranmak için ısrarlı ve hırslı olunup olunmadığıdır.

Devrim; bir grup insanın kendiliğindenci eylemi değil de, yığınların ihtilalci girişkenliğinin ürünüyse, tek tek kişilerin ya da dar bir grubun eğitimi, yığınların eğitiminin yerine konmamalıdır. Siyasal bilinci ve eylem geliştirilecek olan yalnızca dar bir grup değil, geniş yığınlardır. En nihayet grubun eğitimi de yığınların eğitimi içindir; büyüyüp gelişmesi yığınlara yönelik bir faaliyet çabası ve süreci içinde olabilir. Yığınlara hitabeden bir faaliyet içinde olunmazsa, gelişip güçlenmek bir yana, var olanı korumak da zorlaşır.

Hareket olarak çıkışımızın henüz başındayken, mevcut olanaklarımız, bulunduğumuz her alanda bu kavrayışa uygun bir politik faaliyet yürütmekten alıkoyuyordu bizi. Pratik çabamızın yığına yönelik siyasal faaliyetin asgari zeminini yaratmaya yönelik olması kaçınılmazdı. Çalışmamızın dar ve sınırlı olması tercihimizden değil, zorunluluktandı. Bu dönem hareketimiz için en kritik dönemdi; zira bu asgari zemine kavuşmamak ilerleme savını yitirmek olurdu. Gelinen yerde ilerlemek, sınıfın bağrında derin kökler salmak, kişilerden öteye yığınları kucaklayabilecek bir politik faaliyet içine girebilmenin asgari olanaklarına ulaşmış bulunuyoruz.

Bulunduğumuz ve yığınlara yönelmenin güç ve olanaklarına sahip olduğumuz her yerde böylesi bir faaliyetten geri durmanın varacağı yer kısırlaşıp yozlaşmak olacaktır. Bunun bilincinde olarak; ne denli sınırlı olursa olsun tüm gücümüzü dikkat ve enerjimizi fabrikalar üzerinde yoğunlaştırmalıyız. Fabrikaların dışında kazanılmış güçler de doğrudan fabrikalara yönelik faaliyetin dayanaklarına dönüşmediği sürece kendi başına bir önem taşımaz, ayakta kalmaları da giderek zorlaşır. Önemli olan devrici yükseliş dönemlerinde aktif olabilmiş, ancak karşı-devrimci baskıların yorduğu, deforme ettiği, devrimci inancını ve enerjisini önemli oranda yitirmiş geçmişin kadrolarıyla birleşmek değil, militan mücadeleci işçilerle birleşebilmektir. Birincilerle ilişkiler, ikincilerle birleşmeye hizmet ettiği oranda bir anlam ifade eder. Devrim anlayışları değişmiş olsa bile, eski devrimcilerin yeni dönemin örgütsel alandaki ihtiyaçlarını karşılamaları belirli bazı koşulların dışında pek de yararlı olmamaktadır. Bu durum geçmişe ait olumsuz alışkanlıklara sahip olmaktan öte, illegalite ve gizlilik açısından elverişsiz konumda olmaktan kaynaklanmaktadır. Hemen tümü düşmanca bilinmekte ve denetim altında tutulmaktadırlar. İllegalite ve gizlilik koşullarına olağanüstü bir titizliğin gösterilmemesi durumunda yeraltı faaliyetine yararlarından çok zararları oluyor, düşmanın yeraltı faaliyetine ulaşmasının kanalları olabiliyorlar.

"Uzun uygulama sonucu doğrulanmış olduğunu gördüğümüz ve bizim taşıdığımız kanıya göre,

propaganda alanında doğru taktik, karşıtımızdan orada burada tek tek kişileri ve üyeleri ayartma taktiği değil, henüz ilgisiz bulunan büyük yığın üzerinde etkili olmaktır. İşlenmemiş bir alandan bizzat çekilerek kazanılmış tek bir güç, tuttukları yanlış yönün tohumlarını her zaman partiye birlikte taşıyacak olan on tane lasalcı kaçaktan daha değerlidir. Ve eğer yığınlar yörel önderler dışında kazanılabilirse bu iş gene olur." (*İşçi Sınıfı Partisi Üzerine*, Sol Yayınları, s.91)

Bu sözler bilimsel sosyalizmin kurucularından Engels'e ait. 1873'te Alman işçi sınıfının önderlerinden Bebel'e yazılmış bir mektupta yer alıyor.Ancak bizim için oldukça çarpıcı ve öğretici. Ve eğer "henüz ilgisiz bulunan büyük yığın üzerinde etkili" olacak bir siyasal faaliyet yerine, "karşıtımızdan orada burada tek tek kişileri ve üyeleri ayartmak"la meşgul isek, bu sözlerden öğreneceğimiz çok şey var.

Eğer hala bütün dikkat ve çabamız fabrikalarda değil de eski devrimci çevrelere, ya da fabrikaların dışındaki emekçi kesimeyse, gerçekte yakın geçmişimizi aştığımızdan bahsedemeyiz. Böylesi bir durum teorik düzeyde ifade ettiğimizle çeliştiğimizi, teorimizi pratik eylemimizle tamamlayamadığımızı anlatır. Yayınlarımızın büyük oranda fabrikalara değil de, onun dışındaki kesimlere gittiği, geniş işçi yığınlarına ilgisiz kaldığımız, onlara yönelik politik-örgütsel faaliyet yürütmek yerine tek tek kişiler peşinde koştuğumuz her yerde ve durumda, geçmişimize yönelttiğimiz eleştiriler bizim için fazlasıyla geçerlidir. Uluslararası düzeyde popülizmin etkinliği ve ulusal düzeyde küçük-burjuva katmanların politik hareketliliği koşullarında, yani geçmişte, sınıfa ilgisiz kalmak, onun politik eğitiminin önemini kavrayamamak bir yere kadar anlaşılabilir. Oysa bugün geçmişin eleştirisine, deney ve derslerine sahibiz. Devrimin temel sorunlarına ilişkin anti-leninist kavrayışlar ve yetersizlikler bilince çıkarılıp, -henüz yeterli kapsamda olmasa da- teorik eleştiri konusu edilmiş, leninist kavrayışa ulaşılmıştır. Öte yandan, geçmişten farklı olarak bugün, burjuvazinin baskı ve sömürüsüne karşı aktif mücadeleci konumda olan küçük-burjuva ara katmanlar değil, işçi sınıfının kendisidir. İşçi sınıfına sosyalist sınıf bilincini taşımak en ileri kesimlerini onun öncü devrimci örgütünün unsurları olarak örgütlemek açısından düne kıyasla bugün çok daha elverişli olan nesnel ve öznel koşullara sahibiz.

Genel teorik-programatik sorunlarda marksist kavrayışa sahip olmak başarı için tek başına yeterli olamaz. Temel sorunlardaki kavrayışımızı sürekli ve sistemli bir politik faaliyet ve işçi sınıfının bağrında inşa edilen militan bir sınıf örgütüyle maddi bir güce dönüştürmek zorundayız.

Bugünün acil ve ertelenemez görevidir bu bizim için.

Örgütsel konularda...

(Baştarafı s.15'de)

ile çıkageldi. İlk sayısından beri eşimle birlikte okumaya ve tartışmaya başladık. İlgimizi çeken, bizi en çok düşündüren gündemdeki devrim sürecinin "sosyalist devrim" süreci olduğu saptamasıydı. Geçmişte gözden kaçırılan **iktidarın kimin elinde olduğu** sorunu net bir biçimde ortaya konuyor, marksist-leninist bilim ışığında ülkemizdeki devrim süreci doğru olarak saptanıyordu.

Ekim'i okudukça,özümsedikçe gerçekten güçlü, ülkemiz pratiğiyle çakışan bir çizgisi olduğunu kabullendik. Bu çizgi ışığında pratik görevler alabileceğimizi düşündüğümüz bir dönemde Ekimci yoldaş bana siyasal faaliyet içinde görev vermeyi düşündüklerini bildirdi...

Onbeş adet *Ekim* dağıtıyorum. Ulaştığım işçilerin ortak özellikleri geçmişte şu veya bu biçimde devrimci çalışmayı tanımış devrim isteyen işçiler olmalarıdır.

Örgütümüze ait görüşlerim ise şunlardır:

İdeolojik olarak; varolan devrimci halkçı radikal gruplardan oldukça ileri durumdayız. Zaman zaman bu grupların ileri taraftarları ile tartışırken bu net olarak ortaya çıkıyor.

Ama pratiğimiz için, örgütlülüğümüz için aynı şeyi söyleyemem. Yeterli çalışmanın yapıldığı kanısında değilim. Ulaşma imkanımız olan yerlere ulaşmış değiliz. Örgüt organlarının (komitelerin) daha sık, daha ciddi siyasi çalışma içine girmesi gerektiğini düşünüyorum.

Örgütlenme sorunu gündemin birinci maddesini oluşturduğuna göre bu konu *Ekim*'de teorik olarak ve açık bir biçimde işlenmelidir.

(...)

Temmuz 1989

Örgütsel konularda
Yoldaşlardan görüş ve eleştiriler

(Örgüt içi yazı ve raporlardan parçalar)

(...)

Ayrışmamızın devrimci kamuoyuna yansıdığı dönemde,'80 öncesinin mücadelesini omuzlamış, devrimci-demokrasi mücadelesine aktif olarak katılmış unsurların hemen tamamı büyük şehirlere, özellikle de İstanbul'a dolmuştu. Büyük çoğunluğu bir iş tutturmuş ya da tuturmak için koşuşturup duruyordu. Devrimci mücadeleye karşı ilgisiz ve duyarsız, gelecek açısından umutsuz ve karamsardılar. Buna rağmen, meraklarını gidermek, ya da düştükleri acıklı durumun utancını hafifletmek için gelişmelere bütünüyle kayıtsız değillerdi.Son durumları ne olursa olsun, bizzat tanıştığımız, öteden beri ortak değerlere sahip olduğumuz bu insanlara karşı sorumluluğumuz olmalıydı. Bazılarına "ilgiye layık değilsiniz" dercesine bir tavır takınmak gerekiyordu, ki 2-3 kişiyi bulan bu unsurlara karşı böyle bir tavır takınınıştık ve onların kör bir düşmanlığının hedefi olmuştuk. Bunların dışında kalan ve ulaşabildiğimiz hemen herkesi yönelişimiz konusunda aydınlatmak gerekiyordu. Yayınları kendilerine ulaştırmak, bir süre sonra arayıp düşüncelerini almak, yanısıra yeterli sayıda olmadığından verilen yayınları geri istemek bizzat bize düşüyordu. Muhataplarımız zaman yokluğu vb. nedenlerle bir tek adım dahi atmıyor, ayaklarına kadar gitmeye zorluyordu bizi. Uymak zorunda oldukları herhangi bir ilke ve kural yoktu artık, ilişkilerinde alabildiğine rahat ve keyfiydiler. Resmi örgütsel ilişkilerin dışında bir sorumluluk anlayışından yoksundular. Şöyle ki; uzun aramalardan sonra ulaşabildiğin birine gelişmeleri ana hatlarıyla açıklayıp ilgili yayınları veriyorsun. Bir süre sonra sorunları tartışmak, yayınları geri almak için yeniden aradığında ya bulamıyorsun, ya da "henüz okumadım, bir süre sonra uğrasan" deniyor. Genellikle bu minval üzerinde sürüp giden ilişkiler, insanı iğrendiriyor ama tasfiye ve yıkımın doğal sonuçlarına yorup katlanıyorduk.

Bu unsurların yönelişimize ilişkin değelendirmelerine gelince:Ulaşabildiklerimin hemen tümü geçmişe ait değerlendirmelere esasta katılıyor, ülkenin sosyo-ekonomik yapısı ve devrimin niteliği sözkonusu olduğunda susuyor ya da "olabilir" diye geçiştiriyordu. Ancak sonuçta ayrışma olumlanmıyordu. Sorunların çözümün neden bizler ortak edilmedik? Bu düşünceler kabullenebilir, ancak herşey oldu bittiye getiriliyor, bu bir dayatmadır. Birilerinin sorumsuz tutumu bölünüp parçalanmayı haklı çıkarmaz; geçmiş aşılacaksa hep birlikte aşılmalıdır, ayrışma olacaksa bunun olgunlaşması, kaçınılmaz olduğunun açığa çıkması gereklidir; bugünkü ayrışma kişisel ihtiraslar ve sürtüşmelere dayanıyor, vb. vb. deniyordu. Sığ, öznel ve idealist bakış açısına dayanan tüm bu itirazlar yorgunluğa kılıf olarak ileri sürülüyordu. Kendilerini pasif bir bekleyişe itip, sorunları kapalı kapılar arkasında çözme hakkını ve yetkisini kendilerinde gören başkalarıydı. Buna karşın biz bu sorunları devrimci kamuoyuna açarak, sosyalizm idealini taşıyanların girişkenliğine ve yaratıcılığına yöneliyorduk. Tasfiye ve yıkımın bilimsel değere sahip bir açıklamasına dayanan ve ilerlemeyi ifade eden alternatif çözümler üretmek iddiasında olan herkesi dinlemeye hazırdık. Ancak alternatif çözümler ortaya koyma hakkı, bugün bu çözümü önerenlere de aittir. Başkaları bugün herhangi bir çözüm önerme gücünü gösteremiyor diye de oturup beklenemezdi. Söylenenler genel bir kabul görmesine rağmen yorgun ve tükenmişlerin gelecek hakkındaki karamsarlığını dağıtmaya yetmiyordu, yetmezdi de. Esas sorun sınıfın yeni ve taze güçlerine yönelip onlarla birleşebilmekti. Bu ilerlemenin olmazsa olmaz koşuluydu. Ne var ki bu, ha deyince elde edilebilir bir şey değildi. Konumumuz, ilişkilerimiz, çevremiz ileri işçilere ulaşmak, onlarla diyaloğa geçmek için elverişli değildi. Geçmişte aynı saflarda olduğumuz unsurlardan yönelişimizi tasvip edenler yok değildi. Ancak sınıfın ileri kesimlerine ulaşmada sahip olduğumuz dezavantajlar onlar için de sözkonusuydu, ve üstelik bunlar da bilinen yorgunluktan paylarını almışlardı. Yönelişimizi tasvip edip savunmaları o denli önem arzetmiyordu.

(...)

Haziran 1988

*

(...)

Toparlarsak; Küçümsenmeyecek bir taraftar potansiyeline sahip olmamıza karşın, sınıfa yönelik siyasal faaliyet yürütecek bir örgütsel yapıdan yoksunuz. Böyle olunca da, sınıfın canlı mücadelesi ortamında öne çıkarak, sorunlarla boğuşarak yetkinleşen yeni yeni unsurlarla saflarımızın genişlemesi mümkün olmaktan çıkıyor, ve biz tesadüfen tanıştığımız, ya da siyası geçmişini paylaştığımız için bir arada olduğumuz tek tek kişilerle uğraşmaktan öteye geçemiyoruz. Önderlik vasıflarından yoksun olsalar da gelişme vaadetmese de sırf işçi oldukları için kendileriyle ilişkilerimizi sürdürmekte ısrar etmekteyiz.

Bu durumun aşılması için her şeyden önce ildeki faaliyeti kendinde merkezileştirecek yönetici bir organa gereksinimimiz var. Böylesi bir organda örgütlenecek kişilerin proleter olmaları olayın kendi mantığı gereğidir. Ne var ki işçi olmak yeterli olmuyor. Gerek siyasi ve ideolojik olarak, gerekse örgütsel tecrübe ve deneyim açısından asgari bir düzeyi tutturmaksızın kişilerin yönetici kimliği ile sınıfın karşısına çıkarılması çoğu kez yarar yerine ciddi olumsuzluklarla yüz yüze bırakmaktadır siyasi hareketleri. Salt başına mücadele azim ve karalılığına sahip olduklarından yönetici olmuş, ancak siyasi ve ideolojik olarak geri bir çok unsurun bu görevin altında ezildiğini geçmişin tecrübelerinden biliyoruz. Sağlam taban örgütlerinin varlık koşullarında yetersiz bir yöneticiden kaynaklanan sakıncaları bertaraf etmek bir ölçüde olanaklıdır. Ancak henüz işin başındayken deneyimsiz, genç ve üstüne üstlük ideolojik bakımdan geri bir unsuru yöneticilik sorumluluğuyla sınıfın karşısına çıkarmak, sözkonusu unsurda olumsuz bazı özelliklerin gelişmesine yolaçtığı gibi, siyasi hareket olarak sınıf tarafından ciddiye alınmamak, antipatiyle karşılanmak durumuna da yolaçmaktadır. Bir çok yöneticinin önderliğini kadrolara benimsetmek için yetkilere sığındığı, sorunları direktiflerle çözmeye yöneldiğine sıkça rastlamaktayız. Bu durumun insanı ne denli alçaltıp gülünç duruma düşürdüğünün en tipik örneğini küçük-burjuva önderlerle yol ayrımına geldiğimiz günlerde hep birlikte gördük.

Bu ve benzeri endişelerimizden ötürü organın mevcut adaylarını olabildiğince yakınen tanımak, onları belirgin zaaflarını aşma yönünde bir çabaya yöneltmek düşüncesiyle organın oluşturulmasında acele etmedik. Bu yazımda kendilerinden ayrıntılı olarak bahsettiğim yoldaşların oluşacak yönetici organda yer almalarını Merkez Komitesi'ne önereceğim. Böyle bir organın oldukça güçsüz olacağını düşünüyorum. Böyle de olsa kollektif bir faaliyet ortamında zaafların ve yetersizliklerin daha hızlı aşılacağı, denetim, eleştiri-özeleştiri mekanizmasının daha sağlıklı işleyeceği inancındayım. (...) Size iletmek üzere kendilerinden siyasi özgeçmişlerini rapor etmelerini istedim.

Oluşacak organın sınıfa yönelik örgütsel faaliyetine ilişkin düşüncelerim ise özetle şöyle: Ben dahil organın her bir üyesi sorumluluğunu üstlendiği fabrikalara yönelik bizzat çalışmalı. Her bir yoldaş faaliyetinden sorumlu olduğu fabrikaya yayın ulaştırmak, ileri işçilerin eğitimini sağlamakla vb. görevli olacak. Fabrikaya yönelik faaliyet yürütüyorken mümkün oldukça fabrikadaki işçilere dayanmak en iyisi. Fabrika dışındaki unsurları fabrikadaki çalışmaya katmanın sakıncalarını bildiğimizden, bundan hep kaçındık. Ne var ki dışardaki unsurları seferber etmeksizin bir tek fabrikada bile siyasal faaliyet yürütmemiz olanaksız gibi. İki şey sözkonusu; ya mükemmel şemalara takılıp cansız bir mekanizma olarak kalacağız, ya da her somut duruma uygun yeni yol ve yöntemler bulup hayata geçireceğiz. Canlı somut gerçeğe gözümüzü kapayıp mükemmel formüllere sıkıca bağlanmakla bir yere varılacağı yok. Formüller ne denli mükemmel olursa olsun, canlı hayatın karmaşıklığı karşısında yetersiz kalmaktadır.

Bugün fabrikada çalışma olanağı kendisinden esirgenen çok sayıda proleter, yarı-proleter devrimci ara işlerde, inşaatlarda çalışmak zorunda bırakılmıştır. Bu unsurların devrimci enerjisinden yararlanmak, onları hiç değilse başlangıçta fabrikadaki örgütlülük kendine yeterli olana dek seferber etmek zorunlu olmaktadır.

15 Ağustos 1988

*

Sevgili Yoldaşlar,

Bir önceki raporumda bilgilerden de anlaşılacağı gibi buradaki faaliyetimiz tek tek

yoldaşların elden kişilere yayın organımızı vermeleri ile sınırlıydı. Böylesine bir faaliyet ister istemez dar, kısır ve denetimsiz kalmak durumundaydı. Sınıfın genel sorunlarının yanısıra tek tek fabrikalardaki kıpırdanmalara yol açan özgül sorunları da işleyen, işçi kitlelerine hitapeden teşhir, propaganda ve ajitasyona girişmeksizin sınıfa güven verilemezdi, onun ileri kesimleriyle birleşilemezdi, ya da bu birleşme asgari düzeyde kalırdı. Böylesi bir faaliyet her şeyden önce, ildeki tüm faaliyeti omuzlayacak bir organı gerektiriyordu.. Bu sorunu çözmeksizin pratikte ciddi bir ilerleme kaydedemezdik. Ne var ki, mevcut unsurların durumu bu sorunu derhal çözmekten alıkoyuyordu bizi. Yoldaşlar platformumuzu kabullenmişti; ama bu, küçük-burjuva sosyalizmine özgü anlayış ve alışkanlıklardan kurtuldukları anlamına gelmiyordu henüz. Tepeden bakmak, boş böbürlenme, legalizm, hepsinden önemlisi siyasal gerilik ilk bakışta göze batan zaaflar oluyordu. Bu zaaflar yönetici bir organ üyesi için hafife alınamazdı. Kuşkusuz kadrolar marksist-leninist ilkeler temeli üzerinde yürütülen pratik-örgütsel bir faaliyet içinde gelişip yetkinleşebilirdi. Sınıf mücadelesinin dışında bu yetkinleşmeyi sağlayacak bir başka okul sözkonusu değildi. Ancak onların denenip sınanacağı yer yönetici bir organ olamazdı. Orada olabildiğince deneyimli, pratiğin sınavından geçmiş unsurlar yer almalıydı. (...)

Komitemizin ikinci toplantısında tartışılan konuları özet olarak aktarıyorum:

1) Devrimci-demokrasiden kopuşumuzun tarihsel önemi: Devrimci-demokrasinin geçirdiği evrim, içiçe bulunduğu proleter sosyalist potansiyelin bağımsız politik bir şekillenmesini olanaklı kılmıştır. *Ekim*'de teorik ifadesini bulan çizginin sınıf içinde maddi güce dönüşmesinin nesnel ve öznel koşulları oldukça elverişlidir. Küçük-burjuva popülizmi ile ayrışmanın henüz başındayız. İlerlememiz, sınıfın ileri kesimleriyle kaynaşmamız, popülizmin gerek siyasi-ideolojik, gerekse alışkanlıklar, çalışma tarzı ve örgütlenmedeki köklü etkilerinden sıyrılarak leninist esaslara dayalı insiyatifli ve yaratıcı bir yapıya kavuşmakla mümkün olacaktır.

2) Organın görev ve sorumlulukları: Komitenin bu aşamadaki görevi; büyük fabrikalar başta olmak üzere, ildeki işçilere yönelik siyasi ve örgütsel faaliyeti bizzat yürütmek olacaktır. Bugünkü haliye bu faaliyeti yürütmede arzulanan verimi sağlayacağını söylemek aşırı iyimserlik olacak. Zira organ üyelerinin örgütsel deneyimi oldukça sınırlı, teorik düzeyleri nispeten geridir. Dahası, mevcut konumları fabrikalarda doğrudan çalışmaları açısından elverişli değildir. Ancak ciddi bir siyasal-ideolojik eğitimle birleşecek ısrarlı bir örgütsel çalışmayla olumsuzlukları giderip, mevcut ilişkileri sağlamlaştırmak, daha yaygın ilişkiler geliştirmek pekala olanaklıdır. Bu tamamen bize bağlıdır.

Organ düzenli olarak toplanacak, faaliyetlerini rapor edip üst organa sunacak, onunla canlı ve sağlıklı bir diyalog içinde olacaktır. Üst organ (MK) organı doğrudan denetleyecek, yanısıra; ildeki çalışmaya ilişkin eleştiri ve önerilerini rapor halinde iletecektir.

Organın yetkinleşmesine bağlı olarak komite üyeleri kendi aralarında belirli görevlerde uzmanlaşmayı (propaganda, örgütsel ve teknik) hedefleyen işbölümüne gidecektir. Bu aşamada; fabrikaların ileri işçilerine ulaşarak onlarla sağlıklı siyasi ilişkiler geliştirmek, birimleri esas alan okuma gruplarını, çalışma komitelerini örgütlemek organın her üyesinin dolaysız görevi olmalıdır. (...)

3) Merkez yayın organının kitlelere ulaştırılması: Dağıtılan yayın organının hemen tamamı doğrudan elden verilmektedir. Mevcut ilişkilerimize baktığımızda bugün dağıtılan sayıyı 3-4 misline çıkarmak mümkündür. Çevremizdeki unsurları seferber ettiğimizde ve değişik biçimlere başvurduğumuzda daha çok yayın dağıtabileceğiz. Çevremizdeki unsurları belli fabrikalara yayın ulaştıran dağıtım grupları olarak örgütleyip seferber etmeliyiz. Yalnızca elden yayın dağıtımıyla yetinmemeli, bunun yanısıra gizliliği esas alan değişik biçimler geliştirmeliyiz. (Posta kutularına bırakma, fabrikalardaki soyunma odalarına, dolaplara atma, adrese postalama vb.) Elden vermenin tek biçim olarak uygulanması ister istemez sınırlılığa ve darlığa yolaçmakta, yanısıra bu faaliyeti sürdürenlerin teşhir olup polisçe hedeflenmesine yolaçmaktadır. Bu sakıncaları ortadan kaldırmak için doğrudan örgütsel ilişki içinde olunan unsurların dışındaki kesimlere elden yayın vermekten kaçınılmalıdır. (Bu sorun tartışıldığında iki yoldaş, tedirginliğe ve tepkiye yol açacağını ileri sürerek gizli yollardan yayın ulaştırılmasına karşı çıktılarsa da so-

nuçta bu kaygıların yersiz olduğuna ikna oldular.)

İleri işçilerin dergiye yazmalarının önemi bir kez daha vurgulanarak, bu sorundaki duyarsızlık eleştirildi. Yayınlanıp yayınlanmamasına bakmaksızın pratik gözlemden çıkarılmış, değerlendirme, öneri ve saptamalarımızı göndermenin dolaysız görevimiz olduğu hatırlatıldı.

4) Propaganda-ajitasyon ve teşhir faaliyetinin örgütlendirilmesi: Kitlelere yönelik siyasal faaliyetimiz merkezi yayının dağıtımıyla sınırlı tutulamaz. Merkezi yayın organı şimdiki konumuyla komünistlerin, sınıfın nispeten ileri kesimlerinin ideolojik-siyasi eğitimlerini sağlamak, onların önünü açmak, burjuvaziye karşı mücadelelerinde onlara taktik sunmak işlevine sahiptir. Siyasal faaliyetin ekseni olması nedeniyle dar, ama derinlemesine bir faaliyet olacaktır. Bu eksene bağlı çok yönlü bir siyasal faaliyet yürütmek mahalli örgütlere düşmektedir. Gerek sınıfın genelini ilgilendiren gerekse tek tek fabrikalara ilişkin gündeme gelen sorunlarda tutumumuzu belirleyip, reformizmi, revizyonizmi teşhir eden, burjuva önyargıları darbeleyen alternatif önermelerde bulunmalıyız. Kitleleri ilgilendiren her sorunda devrimci tututumu çalışan yığınlara iletmeye çalışmaksızın sınıfla sıcak ve canlı iletişim içine giremeyiz. Bunun için; bildiri, broşür, el ilanı vb. yazılı, toplantı, seminer vb. sözlü araçları kullanarak propaganda ve ajitasyon faaliyetine girişmek için olanaklarımızı seferber etmeliyiz. Sorunun teknik yanını çözmek nispeten kolaydır. Esas olan çevremizdeki ileri unsurları böyle bir faaliyet için eğitip örgütlemek, canlı bir çalışmaya hazırlamaktır. Organın her üyesi ilişkilerine bu perspektifle yaklaşmalıdır.

Yukarıdaki belli başlı konuların yanısıra; gazetenin maddi olarak desteklenmesi; örgütsel ilişkilerimize yol gösteren ilkeler; illegalite ve gizlilik, eleştiri özeleştiri anlayışımız, karşılıklı denetimde rapor alışverişinin önemi, il kasasının oluşturulması vb. sorunlar üzerinde tartışıldı.

28 Ocak 1989

*

(...)

" Şimdi de biraz genel sorunlardan sözedeyim. Aslında bu konuda, şu anda kesin şeyler söylemem için erken, çalışmaları biraz daha yakından tanımaya gereksinimim var. (...) Örgütsel ve politik çalışmalarımız son derece zayıf ve sistemsiz. İlişkilerimiz sınırlı ve varolanı da iyi kullanamıyoruz. İnsanlarımız yeni ve eğitimsiz. (...)

Nedenleri ne olursa olsun nesnel durum bu. Bundan bir sonuca varmak gerekirse, dikkatimizin odağında örgüt sorunu var ve zaman geçirilmeden bu aşılmak zorunda. Etkimizin gelişmesini sınırlayan en önemli etken, örgütsel ve politik çalışmadaki zaaf ve zayıflıklarımızdır. Bu alanda asıl görev örgütsel-pratik çalışmadan sorumlu yoldaşlara düşüyor. Ama bence sorunun diğer boyutu da gazetenini bu alandaki görevidir. Öyle sanıyorum ki, bizim insanlarımız gazetede söylenenleri genel ve kendi dışında bir olay görüyor. Aksi halde, küçük-burjuva teori ve pratiklere, atalete, liberalizme saldıran, her fırsatta teori ve pratiğin uyumunu vurgulayan bir hareketin dayandığı insanların bu derece atıl, perspektifsiz ve amatör çalışması izah edilemez. Ben gazetede, somut olarak politik çalışmanın önemi, biçimi, gerekleri konusunda yazılar yazılmasını, doğrudan kendi insanlarına hitap ederek, genel özellik taşıyan hataların eleştirilmesinin gerekli olduğu görüşündeyim. Genel polemik veya yazılar içinde geçen dolaylı eleştirilerin insanlarımızı yeterince uyarıp eğitmediği çıkıyor. Diğer şeylerin yanısıra, Ekimden Okurlara bölümü sürekli hale gelmeli ve bu somut sorunları ele almalıdır. Kuşkusuz bu asıl olarak politik çalışmanın yaygınlaştırılması ve etkili hale getirilmesiyle en iyi biçimde yapılabilir. Ama gazete de yol göstericilik görevini yerine getirmelidir.

Nisan 1989

*

(...)

...Bir önceki raporda yazılan ve tartışılan sorunlara ekleyecek pek fazla bir şey yok. Daha doğrusu pratik gelişmeler anlamında yeni bir farklılık sözkonusu değil. Tabii bunun bir dizi nedeni var. Ama ve özellikle en başta geleni, işe - kelimenin gerçek anlamında- sıfırdan başlamamız ve çevreyi tanıyan insanlardan yoksun olmamızdır. Bunlar daha önce yazıldığı için, yeniden tekrarlamaya gerek yok sanıyorum. Şimdiki koşullarda bazı fabrikalarda işçi ilişkilerimiz var. İşçi arkadaşlar oldukça geri ve güvensiz, hem kendilerine hem devrimci örgütlere. Doğal olarak bu faaliyetimizi olumsuz etkiliyor. Şimdiler bazılarında bu aşılıyor, gideriliyor. Bi-

raz daha sabır, inat, hırs ve atılgan bir çalışma ile durumumuz daha da iyi olacak.

İlişkilerin hızla gelişmediği bir gerçek. Bildiğiniz gibi "yetişmiş kadrolar" devralmadık. Bazı işçi ilişkileri vardı. İlk elde onlara uzandık. Düzenli bağlarımız bulunuyor. Ne var ki sözünü ettiğim ilişkiler dışında pek yeni ilişkiler bulamadık. İşçi arkadaşlar ise yeni bağlar yaratacak veya yardımcı olacak durumda değiller. Oldukça geri durumdalar. Düzenli bir eğitim çalışması yapmak gerekiyor. Fakat onlardan kaynaklanan bir dizi nedenden dolayı, bir grup dışında, düzenli ve sistemli kollektif eğitim çalışması ve beraber kitap-gazete vb. okunamadı. Böyle olunca, kadro çıkarma veya bazı konularda bize yardımcı olacak arkadaşlar düzeyine getirme epeyi zaman alacak gibi görünüyor.

(...)

Gelecekten ümitliyim. Belki zor ve çetin bir süreç olacak, epey bir zamana yayılacak ama, mutlaka siyasal bir güç, pratik sınıf mücadelesinde söz sahibi olan bir güç haline geleceğiz. Sabırlı ve inançlı, fedakar ve hırslı, dinamik ve enerjik olmak gerek. İhtiyacımız bu. Yapacağım da bu olacak. Dolayısı ile faaliyetimiz ve örgüt potansiyelimiz ağır ve yavaş giderse -ki öyle- şaşmamak gerek.

Gazeteye yazı yazmaya gelince: Şimdiye kadar yazı yazmamamın nedenlerini bir önceki yazımda izah etmeye çalışmıştım. Orada yazılanlara eklenecek pek fazla bir şey yok. Bazı hazırlıklarım vardı. Ancak çeşitli nedenlerden ve özellik pratik bazı sorunlarda yoğunlaşma zorunluluğu tamamlamayı engelledi. Öyle sanıyorum ki, kısa sürede onları tamamlar ve gönderirim. Ek olarak, yazınızda ifade edilenlere uygun davranmaya çalışacak ve yazacağım.

Yazıların konularını size önceden bildiririm.

İlişkilerimizin olduğu arkadaşları yazı ve haber yazmaya teşvik etmeye çalışıyorum. Lakin somut bir gelişmenin ortaya çıktığı söylenemez. Ürünlerini görmek için beklemek ve sabırlı olmak gerekiyor. Geri olmaları, yaşamlarında hiçbir zaman böylesi bir şeyle karşılaşmama, kavrayışkıtlığı ve kendilerine güvensizliği haber bile yazmalarında korkak, çekingen ve isteksiz olmalarına, dolayısı ile yazmamalarına başlıca nedenler.

(...)

Sevgili yoldaşlar,

" İllegalite konusunda çok dikkatli olmamız gerektiğini" söylüyorsunuz. "Kendini iyi korumalı, gereksiz risklere sokmamalısınız" diyorsunuz. Çok güzel. Kendi adıma böyle yapmaya çalışıyorum. Ne var ki, başta başka yoldaşlar olmak üzere ve sizlerin de buna uygun davrandığını söyleyemem.Son olarak ortaya çıkan, "karışıklık" bunun en bariz örneği. Tehlike ve risk yalnız dışardan gelmez ve gelmiyor da. İç örgütsel yaşantı ve ilişkilerde gizlilik uygulanmazsa ve yalnızca düşmana karşı illegalite anlayışı ile hareket edersek önlenemez sonuçlar ve "yanılgılar"la karşılaşmak kaçınılmaz olur.

Ben görevlerimi hiçbir özveriden kaçınmadan, bütün fedakarlık ve enerjimle, bütün iyiniyetimle yerine getirmeye çalışıyorum. Her zaman da böyle olacak. Böyle olunca yoldaşlarımdan en doğal olanı yapmalarını istemem hakkım ve görevimdir. Dahası komünist bir örgüt faaliyetinin en normal ve tabii gerekleridir de.

Ne yazık ki, bugün, siyasal çizgimizle örgütsel pratiğimiz ve uygulamalarımız arasında derin bir uçurumun olduğunu söylemek zorundayım. Yaşananlar, ortaya çıkan karışıklıklar bunu yeniden yeniden kanıtlıyor. Öyle sanıyorum ki, etraflı olarak sorunları tartışmak, kafa yormak gerekiyor. Adımıza uygun davranacak ve bir ihtilal örgütü yaratacaksak onun temellerini pratik tutumlarımızdan başlamak üzere bugünden atmak gerekiyor.

Sorun "kolaycılıktan" ötedir. Rahatsızlıktan daha öteye düşünmek gerekiyor. Tek kelime ile oldukça ilkel ve amatör çalışıyoruz. Bu durumda teorik doğrular ne anlatır ki?

(...)

Temmuz 1989

*

(...)

TDKP ile, ilişkisi olan eşim aracılığıyla ile tanıştım. Uzun süre izlememe rağmen TDKP çizgisini tam anlamıyla kabul edilir bulmadım. Dev Yol içinden gelmeme rağmen artık onun ileri sürdüğü görüşleri de kabul edilir bulmuyordum. '80 sonrası ilişkim de kopmuştu. Bu belki de iyi oldu. Çünkü bu arada bireysel olarak bağımsız bir çalışma, araştırma, olayları aklımın süzgecinden geçirme, klasikleri yeniden inceleme fırsatı buldum.

İşte bu dönemde DS'yi ulaştıran yoldaş *Ekim*

(Devamı s.10'da)

Çağdaş Yol: Darbecilik ve Reformizm

F.Kemal

Çağdaş Yol, Mart 1987'de legal yayın furyasına katılan yayın organlarından biri. 1.sayısında "çıkarken" başlıklı yazısında hayli iddialı hedeflerle yayın hayatına başladığını ilan etti.Temel görevin , "Sosyalist alternatifi sağlam programatik temelinden milim sapmadan hayatın her alanında göstermek,... inşasına yardımcı olmak - öncülük etmek" olduğunu açıkladı; "talibiz" diyerek hedefini belirledi.(Sayı:1, s.4-5, Mart 1987)

Çağdaş Yol'un siyasal çizgisini bazı yönlerden genel bir değerlendirmeye tabi tutmadan önce, dayandığı tarihsel mirası ve yayına girdiği dönemin bazı özelliklerini kısaca vurgulamak gerekiyor.

Çağdaş Yol mirasçısı olduğu sınıf işbirlikçisi geleneğin "genç devrimciler" tarafından bilinmediğini varsayarak, keskin sol terimlerle atıp tutuyor. "Direniş / mücadele", "cesaret", "hassas pratik öncü" terimleri ile reformist çizgisini gizleyeceğini, "direniş hattı"nda yer tutacağını umuyor. Esasında *Çağdaş Yol*, " işçi sınıfı sosyalizmi", "cesaretli-enerjik-kararlı-hassas pratik öncü" güzel ve parlak sözcükleri ile bezenmiş bir tür küçük-burjuva liberalizmini temsil ediyor. O, Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın legalist-reformist ve darbeci geleneğinden geliyor, oradan besleniyor.

Çağdaş Yol içinde yer almak talebinde bulunduğu radikal-devrimci saflarda olmak istiyorsa, incelenmesi çağrısında bulunduğu "geçmiş mücadele tarihi"ni herkesten önce kendi incelemeli, gelenekçisi ve devamcısı olduğu kemalist sınıf işbirlikçisi mirası terketmeli ve bu "bugünkü olaylara" reformist bakışını, program ve çizgisini reddetmelidir. "Bir adım daha atmalı", platform ve taktik çizgisinin sınıfsal köklerini tesbit ederek, köklü bir kopuşla ondan kopmalıdır. *Çağdaş Yol* "Çıkarken" başlıklı yazıda açıklıyordu: "Görev kabul ediyoruz". Güzel, işte göreviniz!

Bir "tarih tezi"

Çağdaş Yol'un sahip çıkılmasını söylediği, "genç kuşak" için saygı duyulması ve öğrenilmesini istediği, "(o) hareketin bütün tarihidir" mertebesine yükselttiği tarihi ve mirası nedir?

Hareketin bütün tarihi böbürlenmesi ile göklere çıkarılan miras ve tarih, gerçekte, sınıf işbirliğinin, Kemalizm kuyrukçuluğunun ve darbeciliğin tarihi ve teorisidir. *Çağdaş Yol* başkalarını, "Milad'ı 12 Eylüldür. Eylülizmin her nüansının bunların sosyalizminde bulunabileceği" şeklinde eleştiriyor.(Sayı:3, s.4) Bazı yönleri ile doğru olabilir. Ne var ki, aynı zamanda eksiktir. Çünkü, *Çağdaş Yol*' un, milad'ı 12 Eylülün çok öncelerine uzanıyor. Tam bir ifade ile, Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın sınıf işbirliği tarihine eşittir. Ve bu tarih, burjuvaziye teslimiyet, legalizm, Kemalizm hayranlığı, Türk ordusunu "demokrat" mertebesine yükseltmek vb. günahlarla bezenmiştir. Gerçekler devrimcidir, ve *Çağdaş Yol* dahil olmak üzere hiç kimsenin gücü onları gizlemeye yetmez. Hayat durmadı, aktı ve akıyor. Ama yapılan ve yazılanları, teori-pratik - sınıf tavrını da kaydederek akıyor. *Çağdaş Yol* 12 Eylül yıkımını, devrimci hareket nezdinde yaşanan tasfiyeyi kendisi için bir avantaj ve kaba reformist çizgisini "genç devrimci"lere kabul ettirmenin vesilesi görüyor. Bu umudu taşıyor. Ve çaresizliğini, iler tutar yanı olmayan geçmişini kısmen gizleyerek, kısmen allayıp-pullayarak, darbeciliği direniş hattı olarak tanıtıp giderebileceğini sanıyor.

Ne ki, boş bir çabadır. Akan sel, hareketin önüne kurulan bendi yıkmıştır. Bugün proleter sosyalist platform ortaya konulmuştur. Ya geçmiş savunulur, bu durumda devrimci proletarya hareketi tarafından ezilerek bir kenara atılır, ya da, geçmişin köklü ve kapsamlı bir irdelenmesi , eleştirisi yapılır ve ondan radikal bir kopuş yaşanır; proletaryanın sosyalist platformu savunulur. Orta yol yoktur.

Çağdaş Yol'un bütün tarihi Dr.Hikmet Kıvılcımlı, Türk ordusuna ilerici bir rol ve misyon yükledi. Ve buna tarihsel bir temel arama çabasına girişti. Sözümona Türk ordusunun ilericiliği ve sınıfsal çatışmalarda demokratik görevleri gerçekleştiren "vurucu güç" olduğu teorisine tarihsel dayanaklar aradı. Ona göre, bu toplumsal ve tarihsel dayanaklar Osmanlı devlet ve toplum yapısında mevcuttu. Osmanlı devleti sınıf çatışmalarının ürünü ve egemenlik aracı değil de, sınıflararası uzlaşma ve işbirliğinin temsilcisi ve

ürünüydü. Toprak ve diğer temel üretim araçları feodal toprak beylerinin değil, köylüler dahil tüm toplumun, kamunun ortak mülkiyetindeydi. Sınıflararasında işbirliği ve uzlaşma mevcuttu. Despot ve sömürgeci Osmanlı İmparatorluğu sınıfların egemenlik aracı olmadığına göre, Osmanlı ordusu da bu egemenliğin -feodal toprak beyleri egemenliği- vurucu gücü değildi, olamazdı. Talan ve barbarlığın temel vurucu aracı Osmanlı ordusu yeniçerilere, demokratik-ilerici misyonlar yükledi. Sömürgeci yayılmanın saldırı ve egemenlik aracı devşirme yeniçeri ordusuna, sınıf çatışmalarını olumlu yönde çözen roller yükledi. H.Kıvılcımlı'ya kalırsa, Osmanlı devleti sınıflar üstü, Osmanlı ordusu ise demokratik bir orduydu.

Çağdaş Yol'un "alameti-i farika" ilan edip öve öve bitiremediği ve bugün teorisinin özü-temeli olan H.Kıvılcımlı'nın "tarih tezi", kısaca budur. Pek meşhur "tarih tezi" sınıf işbirliğinin teorisi, burjuvaziye teslimiyetin belgesidir.

Kötü ünlü "tarih tezi" gerçekte, H.Kıvılcımlı ve *Çağdaş Yol*'un teorisinin özüdür. Dolayısı ile, onların sınıf çatışmaları ve devrim-sosyalizm karşısında gerici konumunu da anlatıyor. H.Kıvılcımlı, "tarih tezi" ve Osmanlı toplum ve devlet yapısını sözde tahlilinden hareketle TC ordusuna da ilerici-demokratik görevler yükledi. Ona göre nasıl ki Osmanlı orudusu demokratik misyonlar yüklenmiş idiyse, bu geleneğin devamcısı "cumhuriyet ordusu" da sınıf çatışmalarında demokratik misyonlar yüklenebilir, toplumsal gelişmenin önünü açabilirdi. Cumhuriyet ordusu bu geleneğin temsilcisiydi ve demokratik hareketin başına geçmeliydi. Sosyalistlerin görevi ise, darbecilere yardımcı olmak, öneriler sunmak olmalıydı.

Çağdaş Yol " tarih tezi"nden ilham alarak yazıyor. *"Türkiye'de burjuva devriminin sınıf temeli 'Anadolu burjuvazisi'dir. Ancak burjuva devrimini **yürüten**, köklü bir geleneğe sahip 'devlet sınıflarıdır* . "Bu 'devlet sınıfları'nın bürokrasi olduğu, bürokrasinin de egemen sınıflardan "belirli bir sınır içinde" bağımsız olduğu belirtildikten sonra devam ediliyor. *"Burjuva devrimini yürütenler, Osmanlılıktan kalma **devlet sınıflarıdır**. Devlet sınıfları, toplumda ilişkiler kilitlendikçe **vurucu güç** olarak davranmış, `devleti kurtarmak` için öne atılmıştır.600 yıllık bu gelenek burjuva devriminde bir kere daha öne çıktı."* (Sayı:3, s.39) H.Kıvılcımlı ve *Çağdaş Yol*'a bakılırsa, Türk ordusu, finans kapitalden devleti kurtarmak isteyen ve burjuva devriminin temeli "Anadolu burjuvazisi"nin **vurucu gücü**, toplumsal hareketin önünü açan, ama ne yazık ki sınıf pusulasından yoksun ve sınıflar gerçeğinin tam ayırdında olmayan, "hem de bu mücadelenin kurbanı" talihsiz bir ordudur.Bundan çıkarılan tarihsel siyasal sonuç ise şu oluyor: "Biz de askeri darbeleri aynılaştırmak mükün değildir." (Aynı yer). Nasıl mı? Çok basit: İlerici darbeler vardır, gerici karşı-devrimci darbeler...Demokratik subayların darbesi vardır, Eylülcü darbeler... Bize düşen , "demokratik" darbeleri desteklemek ve yanında olmaktır. Ya işler tersine gider de, 12 Eylül darbesi gibi faşist darbeler olursa?! Darbeden hemen sonra ortada görünmez teslimiyetçi-tasfiyeci bir çizgi izlersin, ve yığınların hareketlendiği, yeni bir devrimci dönemin yaklaşmakta olduğunu gördüğünde, kaldığın yerden başlayarak legal bir yayın organı ve tabela demokratik sendika ile öncülüğe soyunur, "talibiz" diyerek ortaya çıkarsın. İşte size *Çağdaş Yol*.!

1960 darbesini ilerici bir darbe ilan edip destekleyen, Milli Birlik Komitesine mektup yazıp program ve öneriler sunan, '60 darbecilerinin "ileri tarihsel çabaları"na katkıda bulunup, daha ileriye sözümona davet eden bir yaman "marksist" H.Kıvılcımlı. O, burjuva ordularının gerici ve karşı-devrimci olduğu "ham ve kaba düşüncelerine" prim vermeyen kemale ermiş bir "sosyalistti"!

İşçi sınıfının toplumsal mücadeledeki yerine, tarihsel fonksiyonu ve rolüne, öncü ve sosyalizmi gerçekleştirebilecek tek devrimci sınıf olduğuna, emekçi yığınların devrimci fonksiyon ve rolüne, insiyatifine hiçbir zaman inanmadı ve güvenmedi H.Kıvılcımlı. Sürekli darbe beklentileri ve savunusu içinde oldu. Kılıçlarını "Gordiumun düğümü"ne vurup çözecek "demokratik subayların ufuklu ve vurucu gücü" olacağı darbelerin beklentisi içinde oldu. Onlarla ittifakın yollarını aradı, teorisini yaptı. Sınıf pusulasından yoksun ! orduya öneri ve programları ile Marksizmi kavratmaya çalıştı. Ve '71 darbesini "ordu kılıcını attı" başlığı ile *'Sosyalist'* isimli dergisinde selamladı. Hayalperest değil, gerçekçi olmak gerekirdi. İşçi sınıfı ve emekçi yığınlar güçsüz ve zayıftı. Devrimi onlar yapamazdı. Halk hareketini geliştiren, burjuva devrimi ilerleten

yeni ve "demokratik bir darbe" neden olmasındı, '71 darbesi! O halde, kılıcını atan ordu desteklenmeli, "asker-sivil-aydın zümre" önderliğinde demok-ratik halk devriminin tamamlanmasına çalışılmalı ve marksistler öneri ve mektuplar ve programlar ile "demokratik subaylar darbesini" burjuva devrimi tamamlama düzeyine kadar çekmeli idiler. Sosyalizme sonradan beraber yürünebilirdi! Neden olmasın? "Bizde askeri müdahaleleri aynı-laştırmak mümkün değildir." Sosyalist subayların sosyalist darbesi! Pekala olabilir. Örnek mi? İşte Afganistan!

H.Kıvılcımlı'nın ünlü "tarih tezi" ve *Çağdaş Yol*'un sahip çıkmakla pek övündüğü tarihi çok kısaca budur. Bu tarih dün burjuvazi önünde teslimiyet ve diz çöküşün, darbeciliğin tarihi, bugün ise, sosyalizm karşısında tasfiyeciliğin, kaba ve çok kötü bir reformizmin tarihidir. Ve bunlar, yılların darbeci ve reformistleri, sıkılmadan marksist olmaktan, devrimcileri tarihlerini öğrenme ve direniş hattında birleşmeye çağırmaktan sözediyorlar. Reformistleri destekleme ve "maneviyatçı sosyalistler"le "gerçek demokrasi" için ittifaktan zaman bulundu mu ki, direnişten sözediliyor? Türkiye ilginçlikler ülkesidir. En kötü teslimiyetçi ve tasfiyeciler bile direniş hattında olmaktan sözetme cüreti gösterebiliyorlar.

Geçmiş Dönem: 27 Mayıs'a Hayranlık!

Çağdaş Yol, gerçekte, darbeci-reformist geleneğin devamcı ve mirasçılarından biridir. Her ne kadar geçmişin incelenmesi ve tartışılması isteğinde bulunuyorsa da, aslında kendisini muaf tutmakta, inceleme çağrı ve isteğini kendi dışındaki çeşniliklerle dolu bir dizi grup ve akıma yönelik olarak yapmaktadır. Kendi ifadesi ile, 12 Eylül, "küçük-burjuva ve burjuva sosyalist grupların maskelerini çıkardı", "onların gerçek kimliklerini açığa vurdu". Ve bu, iddiasına göre; proleter sosyalizmi olarak tanıttığı ama, gerçekte berbat ve kötü bir reformizm olan "devrimci-demokrasi programı"nın doğruluğunu kanıtlıyor. Ne var ki bu, *Çağdaş Yol*'un hülyaları ve "bol renkli rüyaları"ndan başkaca bir şey değildir. *Çağdaş Yol*'un diğer gruplar için yazdığı kendisi için fazlası ile söylenebilir, söylenmelidir de. O aksini kanıtlamaya çalışsa da, reformist ve halkçı akımlara yönelttiği öfkeli ve hışımlı eleştirilerle tersini kanıtlama iddiasında olsa da gerçek bu.

Çağdaş Yol , devrimci hareket nezdinde bugün varılan yeri, bozulmayı ve kaos ortamını, 12 Eylül ve sonrası ile açıklama eğilimindedir. 3.sayıda, "Açıklama" başlığı ile, *Mayıs* dergisiyle birlikte hazırlanıp yayınlanan yazıda, yaşanan dağınıklık ve belirsizlik ortamını hiçbir kuşkuya yer vermeyecek açıklıkta, 12 Eylül ve sonrası gelişmelerle açıklamaktadır. Küçük-burjuva ve burjuva sosyalistlerini kastederek, *"bunların 'Milad'ı 12 Eylüldür. Eylülizmin her nüansını bunların sosyalizminde görebileceğimiz"* görüşündedir.(Sayı:3, s.4) Ayrıcabu fikir *Çağdaş Yol*'un değişik sayı ve yazılarında dile getirilmiştir.

"Bu gelişmeyi (geçmişte etkin ve güçlü olan küçük-burjuva grupların güçten düşmesini, iddialarını kaybetmelerini, ideolojik belirsizlik ve kargaşa içine girmelerini, kaos ve dağılma ortamında bulunmalarını, maddi-toplumsal temellerini yitirmelerini vb.-F.Kemal), *yapılageldiği gibi son karşı-devrim dönemiyle açıklamak yetersiz ve kolaycı bir görüştür. Bugün varılan yerin yirmi yılı aşkın bir geçmişi, evrimi, mantığı vardır. 12 Eylül dönemi küçük-burjuva siyasal bozulmayı ve dağılmayı yalnızca hızlandırmıştır. Büyük toplumsal sorunlara, iç gerilimlere, sert sınıf çatışmalarına sahne kapitalist bir ülkede, mücadelenin yükünü sürekli çözülen bir toplumsal tabaka olarak küçük-burjuvazi omuzlayamazdı, omuzlayamadı. İki yükseliş ve onu izleyen iki gericilik döneminin ağır yükü küçük-burjuva katmanları yordu, şevk ve heyecanını kırdı, siyasal yaşamın gerisine itti. Küçük-burjuvazinin toplumsal bir sınıf olarak siyasal yaşamımıza hakim olduğu dönem artık geride kalmıştır. Politik aktiviteleriyle geçmişte işçi hareketini gölgelemiş küçük-burjuva katmanlar, yeni bir hareketliliği ancak işçi hareketinin etkisiyle ve onun gölgesinde yaşayabilirler."* (H.Fırat, *Devrimci Demokrasi ve Sosyalizm*, s.12)

Açık ki, *Çağdaş Yol*'un pek fazla şikayet ettiği ve sızlandığı, "devrimci hareketi üzerinde kara bir bulut. Bu tasfiyeciliktir." nitelemesi ile eleştirdiği ve Eylül sonrası ile açıklamaya çalıştığı belirsizlik, kaos ve bozulma ortamı tarihsel bir kökene sahip. Ve devrimci hareket şahsında, 1960'lar sonrası yaşanan evrimin marksist bir perspektif ve programla incelenmesiyle anlaşılabilir. Bugün karşılaşılan tasfiyecilik, SHP kuyrukçuluğu, teslimiyet ve ötesi, küçük-burjuva demokrasisini esas alan program ve çizgilerin tarihsel kökleri ve temelleri oradadır, orada

aranmalıdır. Bugün tasfiyeciliğe, küçük-burjuva ve burjuva sosyalizmine karşı mücadele, sol hareketi, "1960'lardan bugüne olan evrimi, ve değişimi içinde değerlendirmek demektir". Ve esasında bu, program-taktik ve dünya görüşlerinin incelenmesi, tartışılması ve değerlendirilmesi demektir. Zira, istisnasız, bütün grup ve akımların çizgi ve programlarının tarihsel kökleri 1960'lar ve daha öncelerine uzanıyor.

Çağdaş Yol böylesi bir değerlendirme ve inceleme perspektif ve gücünden yoksundur. Zira, bunu yapmak demek, onun da **doğrudan** devamcısı olduğu ve içinden çıkıp geldiği burjuva-sosyalist tarih ve evrimin, program ve dünya görüşünün terki ve mahkum edilmesi anlamına gelir, ve öyle de olmak zorundadır. Zira bugünkü çizgilerin kökleri, 1960'lar ve öncesi Türkiye'sinde, **H.Kıvılcımlı, Yön ve Mihri Belli, TİP'in bir bütün olarak içinde yer aldığı burjuva sosyalizmindedir.** 1960'lar öncesi ve sonrası H.Kıvılcımlı, ve '60'lar sonrası Yön ve MDD Hareketi tarafından savunulan tez ve görüşler devrimci hareketi fikir ve düşünce planında derinden etkilediler; ve o günden şimdilere değişik biçim ve düzeylerde taşındılar. Dolayısı ile **en başta** ***Çağdaş Yol*** **olmak üzere,** istisnasız, bütün "sol" akımlar tarafından savunulan program ve çizgilerin ulusal kökleri, 1960'lar öncesi ve sonrasındadır; o dönemin ideolojik-teorik mirasındadır.

Burada sorulmalıdır: *Çağdaş Yol* gerçekte tasfiyeciliğe karşı mücadele etmek ve direniş hattında olmak istiyor ve burjuva kuyrukçuluğundan sıyrılmak istiyorsa, doğrudan devamcısı olduğu tarihsel mirası reddetmelidir. Ne ki, bunu yapmak güç ve niyetinde değildir. O zaman; tasfiyeci olan ve bugünkü dağılma ve kaos ortamının sorumlularından birisi kendisi değil midir? Ya dünün tarihsel mirası savunulur ve tipik küçük-burjuva bir akım olarak kalınır,ya da reddeder ve proleter sosyalist program savunulur. Orta yol bulunamaz. Gerisi boş ve gerici bir çabadır.

"... 'Devrim', 'Proletarya diktatörlüğü', 'Devlet', 'Parti' gibi dünya işçi sınıfı biliminin ve pratiğinin temel direkleri baltalanıyor, ayaklar altına alınıp utanmazca bir gayretkeşlikle çiğneniyor" diye yazıyor *Çağdaş Yol* (Sayı:3, s.4) Doğrudur. *Çağdaş Yol* dahil olmak üzere revizyonist ve reformist akımların en temel saldırı hedeflerinden bazıları da, bu, temel marksist ilkelerdir. Fakat bu saldırı ve baltalama yalnızca bugünle mi sınırlıdır? Böyle olmadığı kuşkuya yer olmayacak kadar açık ve kesindir.*Çağdaş Yol*'un piri H.Kıvılcımlı'ya egemen olan tipik bir burjuva sosyalizmiydi. O, ordu, devrim, parlamento, bürokrasi, anayasa, devlet, parti, proletarya diktatörlüğü vb., bütün temel marksist ilkelerde burjuva sosyalisti konumdaydı. Ve hayatını egemen sınıflarla ezilen sınıflar arasında uzlaşma ve gerici-burjuva ordunun "demokratik" darbelerini yaratmaya hasretti. Buna tarihsel dayanaklar aradı ve buldu. Bunu Kemalizm savunuculuğu, "Ikinci Milli Kurtuluşçuluk" ve Türk milliyetçiliğiyle birleştirdi. "Bütün bir tarih", "en eski sosyalist" olarak tanıtılan H.Kıvılcımlı, katıksız bir kemalist, "İkinci Kuvayi Milliyeci"ydi. Bunlar tarihsel gerçeklerdir. Ve *Çağdaş Yol* yadsımaya kalkmamalıdır.

Durum bu olunca, bugün, "işçi sınıfı bilimi ve pratiğinin temel direklerinin baltalandığından" sözetme ve sızlanmanın gereği yoktur. Sözünü ettiği akımlar hiçbir zaman Marksizmi savunmadılar ki, şimdi marksist ilkeleri baltalasınlar. Dahası, zaten H.Kıvılcımlı çok daha önceleri aynı görevi ifa etmişti. *Çağdaş Yol* övünerek "doktorcu" olduğunu söylediğine göre, aynı işi o da yapmıştır. Ve suça ortaktır. Ötesi, çabası gülünç ve komiktir.Aynı rolü zaten kendisi yapmaya devam etmektedir.

"Türkiye işçi sınıfı hareketinin onlarca yıllık mücadelesinin teorik-pratik kazançları, edinilmiş devrimci moral değerler birer birer terk ediliyor..." (Sayı:3, s.4-5) Pekala, güzel. Önce bir düzeltme yapmak gerekiyor. Türkiye işçi sınıfının **sosyalist bir bilinç-örgütlülük temelinde** kazandığı "teorik-pratik kazanç" yoktur. Zira, bağımsız sosyalist bir işçi hareketi hiçbir zaman bizim ülkemizde varolmadı. Sosyalist bir işçi hareketinin olmadığı koşullarda böyle bir hareketin devrimci-sosyalist kazançları da olamaz. Ama işçi ve devrimci hareketin yarattığı devrimci kazançlar mevcuttur. Ve bu, özellikle 1971'ler ve sonrası dönemde burjuva sosyalizminden sınırlı da olsa yaşanan kopma sonucu elde edilmiştir. Ne var ki, sözü edilen kopma köklü bir ideolojik kopma değildi. '60'larla bağı olan bir sürekliliği de ifade ediyordu. Fakat her şeye rağmen, '71 hareketi, '60'ların darbeci-reformist geleneğinden kopuş ve radikal düzen karşıtı devrimci bir hareket olma niteliği ile karakterize oldu. Elde edilen kazanç ve moral değerler tam da bu ayrışma

sonrası yaratılmıştır. Zira, bir yerde, teorik-pratik devrimci kazanımlardan sözedilecekse, orada, radikal-devrimci ve iktidarı hedefleyen akım ve hareketlerin varlığından sözedebilmek gereklidir.

'71 Hareketi ve sonrasında kazanılan devrimci değerlerde H.Kıvılcımlı ve *Çağdaş Yol*'un yeri ve rolü yok, olamaz da. Yukarda da tartışıldığı gibi, devrimci değerler, Kıvılcımlı vb.lerinin aşılması ve pratik tutumla sınırlı olsa da, reddedilmesi ile yaratılmıştır. 12 Eylül sonrası bu değer ve kazanımlar yeterince korunamamış ve önemli ölçüde terkedilmiş olsa da. Dahası, Eylül sonrası tahribat ve çürümenin kaos ve belirsizlik ortamının, ideolojik teslimiyetin asıl sorumlusu reformist ve revizyonistlerdir.Ve devrimci-demokrat harekette yaşanan dağılma, reformist geçmişle bağların gereğince koparılmaması sonucu yaşanmıştır. Bu reformist geçmiş içinde yer alan ve sorumlulularından birisi de, darbeciliği ve reformizmiyle malül "doktor" ve *Çağdaş Yol*'dur. *Çağdaş Yol*'un yaptığı "siyasi kaçakçılık"tır. O, "hem suçlu hem güçlü" rolündedir. Ne ki, artık geç kalmıştır.

Çağdaş Yol darbeci olmaya yeminlidir. Öyleki, o, '60'lar sonrası yaşanan devrimci yükseliş ve eylemliliği, *"1960 sonrası gelişen mücadele dönemi 27 Mayıs ordu darbesiyle açıldı..."* diyerek, bunu gizleme gereği bile duymamaktadır. (Sayı:7, s.3, Mayıs 1989) '60 sonrası devrimci yükselişi **27 Mayıs darbesi ile açıklama** , bütün revizyonist-reformist kampın yıllardır tekrarladığı bir nakarattır. Ve devrimci hareket içinde, denilebilir ki genel kabul görmüştür. 1960 sonrası "gelişen mücadele", ne 27 Mayıs darbesi ve ne de sonrası kazanılan kısmi ve kırpılmış demokratik hak ve özgürlüklerle açıklanabilir. Gelişmeye bu yönlü bir izah marksist değildir, ve burjuvaziye duyulan güveni anlatıyor.

1960 sonrası ülkemizde yaşanan devrimci yükseliş, ancak hızlanan kapitalist gelişme ve bunun toplumsal ilişkilerde yarattığı önemli ve kayda değer değişimler ve sonuçlar ile izah edilebilir. '60'lar sonrası gelişen mücadele tesadüfi değil, bizzat, kapitalist gelişmenin sınıflar arasındaki ilişki ve çelişkileri olgunlaştırıp, çatışmaları örtülemez duruma getirmesinin sonucudur. Ve '61 Anayasası ile kazanılan haklar, gelişen muhalefetin doğrudan bir sonucu ve ürünüdür, (sorunun anlaşılabilmesi için, *Ekim*'in 1.ve 2. sayılarda yayınlanan "Yakın Geçmişe *Genel Bir Bakış*" başlıklı yazı incelenmelidir.) Dolayısıyla, ülkenin nesnel durumu görülüp kavranmadan 1960'larda yaşanan kitlesel mücadeleler izah edilemez. Veya *Çağdaş Yol* gibi "27 Mayıs ordu darbesinin" faziletleri dökülüp sayılarak izah edilmeye çalışılır.

Çağdaş Yol darbeciler hayranıdır: *"... '60'lı yılların ortasından itibaren dönemin radikal eğilimi olarak şekillenen akımlar üzerinde 27 Mayıs darbesinin, Talat Aydemir-Fethi Gürcan hareketinin ve 9 Mart cuntasını oluşturmaya çalışan subay hareketlerinin önemli etkisi olmuştur..."* Ve çıkardığı sonuca bakalım: *"...Aşılmış ve çok geride kalmış bir dönemi günümüzün değer yargılarıyla yargılamayı da, yok saymayı da uygun bulmuyoruz."* (Sayı:7, s.3) Neden? "Aşılmış ve çok geride kalmış bir dönemi" yargılamaya yanaşamaz; zira bu *Çağdaş Yol*'un da yargılanması demektir de ondan. Darbe beklentileri içinde olan ve bunun teori-pratiğini yapan kimdi? Darbeci subaylara kim program önerisinde bulundu? 9 Mart cuntası ile yakın ilişkiler içinde olan ve gençlik hareketini darbecilerle pazarlıkta bir koz ve kaldıraç olarak kullanan kimlerdi? 12 Mart faşist darbesini kim "ordu kılıcını attı" diyerek sosyalizm adına selamladı? *Çağdaş Yol*' un savunmayı ve mirasçısı olduğunu söylemeyi gurur vesilesi haline getirdiği "en eski sosyalist" Hikmet Kıvılcımlı! Darbecilik ve cuntacılığın marksist eleştiriden geçirilmesi ve devrimci hareketteki etkilerini değerlendirme, bizzatihi, H.Kıvılcımlı, Yön, MDD vb. burjuva sosyalist akımların eleştirisi demektir. Aynı zamanda ve ölçüde *Çağdaş Yol*'un varlık temeline yönelmek anlamına gelir. Ve onun varlık nedeninin ortadan kaldırılması demek olur. Bunu ise *Çağdaş Yol* yapmaz, yapamaz. Böyle olunca, onun, "geçmiş mü-cadele tarihini, olayları dikkatlice inceleyin" vb. yönünde çağrısı samimiyetsiz ve ikiyüzlüdür.

Çağdaş Yol bugün de darbecidir. Ve "demokratik subaylar" darbesini desteklemeye hazırdır. Dönemin akımlarını kastederek, *"hangisinin işçi sınıfının bağımsız tavrını esas alarak böyle bir `kalıntıyı`* (darbeciler kastediliyor- F.Kemal) *yedek güç yapmaya çalışıyordu, bunu irdelemiyoruz"* , diyerek itiraf etmektedir. *Çağdaş Yol*'a göre darbeciler yedek güç yapılmalıdır. Onlara karşı mücadelenin anlam ve gereği yoktur. Bu solculuk ve sekterizm olacaktır.Darbecileri

yedek güç yapma pratiğini de H.Kıvılcımlı'dan biliyoruz. Program, mektup ve öneriler sunmak, sözümona halk hareketinin önünü açmada onlara destek vermek. İşte *Çağdaş Yol*'un marksistliği ve radikalliği de bu kadar...

Çağdaş Yol, 1960 sonrası devrimci toplumsal siyasal gelişmeleri *"27 Mayıs ordu darbesiyle açılan dönem"* içinde değerlendirmekte, bu gelişmeleri bu darbenin ürünü saymaktadır: *"27 Mayıs'ın, yukardan da olsa -burjuva ufku da taşısa- radikal etkisi, dönemin radikal eğiliminin önce MDD, giderekte yeni oluşum ve temellere oturmaya çalışan akımlar, örgütler biçiminde üste çıkarma yönünde olmuştur."* (Sayı:7,s.3) 27 Mayıs darbesinin "en eski sosyalist" ve M.Belli gibileri için "radikal" bir esin kaynağı olduğu bir gerçektir.Fakat sözkonusu edilen 60'ların sonunda ortaya çıkan devrimci siyasal "akımlar, örgütler" olunca, darbe hayranlığının ifadesi bu sözler idealist herzeler olmaktan öte bir anlam ve değer taşımazlar. 60'ların ikinci yarısında ortaya çıkan devrimci-demokrat siyasal akımların toplumsal siyasal ortamı ve kaynağı, yaşanan sınıf çatışmaları ve radikalleşip yaygınlaşan devrimci kitle hareketleridir. Devrimci akımlar bu toplumsal siyasal hareketlilik içinde, onun dolaysız ve belirleyici etkisiyle doğmuşlardır. Bu hareketliliği ise toplumun nesnel iktisadi ve sosyal gelişmesi temeli üzerinde kavrayabiliriz.Şüphesiz ortaya çıkan devrimci akımlar aynı zamanda, kendilerinden önceki miras ve birikimin derin izlerini taşıdılar ve oradan beslendiler. '71 Hareketi ile sembolize olan devrimci hareket, kendinden önceki darbeci-reformist hareketten koptuğu oranda ilerledi, değer ve kazanımlarını pekiştirdi. İdeolojik bağlar korunduğu ölçüde ise bu, onun zayıflığını oluşturdu.

Dahası var. '71 Hareketi yalnızca ulusal kökene sahip değildi. Veya oluşumunda yalnızca **ulusal** etmenler rol oynamadı. Aynı ölçüde **uluslararası akım ve çizgilerin** derin etkisi altında olduğu ve bu etki ile şekillenip doğduğunu söylemek gerekiyor. Dolayısıyla '60'lar sonrası radikal-devrimci akımlar, ulusal ve uluslararası akımların etkisi altında doğup şekillendiler. Ve bunun izlerini derinden taşıdılar.

'60'lar sonrası radikal-devrimci hareketin "27 Mayıs ordu darbesinin radikal etkisiyle inmeli" ve kendini "örgütler biçiminde üste çıkarma" olduğunu söylemek alıklığın ve aptallığın sonucu değilse, *Çağdaş Yol*'un darbe hayranlığının parlak ve güzel bir kanıtı saymak gerek. Zaten kendisi, "aynı etkiyi belli ölçülerde de yaşıyor da olsa" diyerek cuntacılığın ve darbeci "etkinlik" (tümü ile bu temelde şekillenme demek olan) sonucu oluştuğunu kabullenmek zorunda kalıyor. Darbeciliğin etkinliğinden sıyrıldığının kanıtı olarak "proletarya partisi ve halk cephesinin örgütlendirilmesine yönelik önerilerini" sayıyor. **Birincisi,** bu öneriler, darbe hayranlığının ve reformist-liberal çizginin etkisinin sürekliliğini sağlamayı amaçlıyordu. Ve burjuva sosyalizminden kopan '71 devrimci hareketinin önünü kapatmayı hedefledi. **İkincisi ise,** burjuva sosyalist bir ideolojik temelde oluşturulan ve olsa olsa en fazla burjuva demokrasisini kurmayı program edinen bir proletarya partisi... Halk Cephesi ise ancak bunun, bu reformist hedefin amacı olabilirdi.

"Öneriler" sizi kurtarmaya yetmiyor. Sarılacak başka gerekçeler arayın.

Son olarak, bu soruna ilişkin şunları söyleyebiliriz. '60'lı yılların devrimci hareketimizin sonraki dönemi üzerinde sanıldığından da derin düşünsel etkisinin olduğu açık ve kesindir.Bu tartışma götürmez. Ne var ki, *Çağdaş Yol* vb. ile devrimci-radikal akımlar arasında temele ilişkin farklar mevcuttur. '71 Hareketi, burjuva yasallığı ve sosyalizminden pratik-siyasal sonuçlarıyla tarihsel bir kopmayı temsil eder. *Çağdaş Yol* ise, burjuva sosyalizmi ve cuntacılığın doğrudan kaynağı ve kendisini simgeler. Bu fark oldukça önemli ve büyüktür. Bir başka deyişle, küçükburjuva ihtilalciliğiyle, burjuva sosyalizmi ve düzen içi bir akım arasındaki farktır bu.

"Ordu kılıcı", sosyal demokrasi, "maneviyatçı sosyalistler"...

Çağdaş Yol "darbeciliğin etkinliğinden sıyrıldığı" ve "solun önemli oranda kopuşunu sağladığını" yazmasına rağmen, ona inanma ve ciddiye almanın pek gereği de yok. İddiası kendinde var olmayan ama, yine de varolduğuna inandığı "özellikleriyle" boş böbürlenmesinden geliyor. Hem de, yeni bir devrimci yükselişin öngününde olduğumuzu söyleyip yazmasına rağmen, "kılıcını atan ordu"yu beklemekten kendini alamıyor. *"... içinde bulunduğumuz dönem özgüce dayalı gelişmeyi esaslı dayatmakta; **ne ordu kılıcının ne de sosyal demokrasinin yolu açması***

ufukta görünmemektedir..." (Sayı:7,s.4, Mayıs 1989, abç) .Yukardaki satırlar reformizme ve darbeciliğe duyulan gerici ve boş güveni, bağlılığı inkar edilmez biçimde kanıtlıyor.Bu sözlerle, her ne kadar henüz "ufukta görünme"seler de, "ordu kılıcı"na ve "sosyal demokrasi"ye "yol açıcı " bir misyonun yüklendiği açıktır.

Aşağıdan gelen hareketin toplumsal çatışmalara damgasını vurduğu günümüzde, bu hareket, ancak burjuva reformizmiyle yozlaştırılabilir ve düzen sınırları içine hapsedilerek durdurulabilir. İşçi hareketinin yer sarsıcı şiddetinden düzeni ancak reformizm kurtarabilir. Reformizmin tarihsel işlevi budur. Bu her zaman böyle olmuştur. Dünya ve ülkemiz işçi hareketi tarihi büyük ve tarihsel derslerle doludur. Ve reformizm tarihsel rolünü oynamaya başlamıştır bile.

Reformist alternatifin yolu açması hayal ve beklentisi içinde olmak, daha uygun koşullar yaratabilir hayalinde olmak son derece tehlikeli ve budalacadır. Ve olsa olsa sermaye sınıfının reformistler eliyle işçi hareketini durdurmasına yardımcı olmak anlamına gelir. Reformizmin güç kazanması işçi ve devrimci hareketin güç kaybetmesi ve muazzam ölçüde büyük potansiyeli düzen içi alternatiflerle yutması demek olur. Sosyaldemokrasi devrimin düşmanı ve bendidir. O, düşman kampındadır. Sosyalizm davasının başarısı bu gerici-karşı-devrimci bendin yıkılmasından geçiyor.

İşte tam da böyle olduğu içindir ki, devrimci hareketin ilkeli olması, aradaki fark ve sınırı netleştirmesi ve kararlı sınıf tutumu alması tarihsel öneme sahiptir. Bu tutum devrim ve reformizm kamplarından birinde olmayı belirler.

Fakat, "kılıcını atan ordu ve sosyal demokrasinin yolu açması" budalalığı içinde olanlardan bu yönlü ilkeli ve devrimci bir tutum beklemek boşunadır. Gereksizdir...

Bitmedi; ordunun ve reformizmin yolu açması beklentisi içinde olma hayali, aslında, devrimci kabarış ve **devrime tam inançsızlıkla** birleşiyor. "*Kadrolar açısından olduğu kadar, kitleler açısından da sınırlı bir katılım, destek ve özverinin de devrimci gelişme yaratmadığı; tam katılınsa ise işkence, hapislik hatta şehadet eşikte beklemektedir...*" (aynı sayı, aynı yer).Ümitsizliğin, çaresizlik ve acizliğin, teslimiyet ve korkaklığın bundan daha iyi bir kanıtı bulunamaz. *Çağdaş Yol* ne öncünün tarihsel rolüne inanmaktadır, ne de işçi hareketi ve emekçi sınıfları eğitip örgütleme, ve **hangi koşullarda olursa olsun** bu tarihsel görevine sarılıp bir an olsun unutmaksızın devrimi mayalama ve hazırlama görevine... Şüphesiz biz doktriner değiliz ve yalnızca öncünün örgütleme ve hazırlığı ile devrimci yükselişin ve ayaklanmanın olacağını söylemiyoruz. Lakin bütün bunlardan bağımsız olarak, öncü, sosyalist bir işçi hareketi yaratmak ve kendiliğinden olsa da bütün devrimci yığın eylemlerine bilinçli ve örgütlü bir yön ve içerik kazandırmak zorundadır. İşin ucunda işkence de şehadet de vardır. Olağanüstü fedakarlıkları göze almaksızın ve bunlar yaşanmaksızın hangi safdil ve budala devrimci gelişmenin olacağını söyleyebilir? Yoksa yukardan, "Allah tarafından lütuf ve rahmet mi yağacak?"

Ordu ve sosyal-demokrasiye bağlılık, devrimci sınıflara ve öncüye, kadrolara güvensizlik; karşı-devrimin şiddetli baskı ve zulmü karşısında teslimiyet ve diz çöküşle birleşiyor. Karşı-devrime, düşmana karşı mücadele ve bu mücadelenin öncü gücü partiyi yaratma güç ve yeteneğinde olmayanlar ya reformistler ve ordudan medet umarlar, ya da düşman karşısında diz çökerler. *Çağdaş Yol*'da ise her ikisi de mevcuttur. O, sözümona devrimi savunmaktadır ama, aynı zamanda, muazzam zorlu ve "şehadeti", hapislik ve işkenceyi gördüğü için de yan çizmekte ve düşmandan yardım beklemektedir. Ne de olsa darbecilik yarım asıra yakın hastalığıdır; ve zor günlerde depreşmektedir. Böyle olunca, ondan direnişçi olmasını beklemek ve ümitsizliğe düşmenin gereksiz olduğunu hatırlatmak gereği de pek yoktur.

Zira *Çağdaş Yol* reformizme tam güven duymaktadır; ve *"halkın geniş kesimlerinin platformunda ... reformist güçler(in) de yeralabi"* leceği inancındadır." Ve o, *"rejime muhalif her halk hareketi yer alabilir"* diyerek, reformistleri halk hareketi içinde gördüğünü de açıkça beyan etmektedir. Fakat bir farkla, *"devrimci-demokratik platformumuzda devrimci direnişçi yan ağır basmalıdır. Esas hizmet ettiği anlayış devrimci anlayış olmalıdır" Çağdaş Yol*'dan bu kadar. Başkaca bir şey eklemeye gerek yok.

Çağdaş Yol iflah olmaz bir reformist ve teslimiyetçidir. O aslında, "öcüden korkar gibi" devrimden korkmaktadır.

Çağdaş Yol "maneviyatçı devrimciler" ve "maneviyatçı sosyalistler"in hayranıdır. Ve

tartışmanın başından bu yana anlatılanlardan bunu anlamak mümkündür. O, reformistler ve orduya duyulan hayranlığı, dincilere duyulan gerici ve aptalca güvenle birleştirmekte tereddüt etmiyor.

Ona kalırsa, "cılız, pısırık ve sinsi" Türk burjuvazisi gericiliği el altından beslemektedir ."*Samimi maneviyatçı devrimci gençlik elbet bunun hesabını yapıyor*" dur. " *'İran devrimi'nden beri gözle görülür değişimler*" olduğu biliniyor. *"Türkiye'de maneviyatçı devrimciler, hızla köklü çözümler arayışı ve örgütlenişi içinde, tefeci-bezirgan güdümünden kopuşma savaşına girmiş bulunuyorlar." "Türkiye'de 'islami devrim' hayallerini gören maneviyatçı sosyalistler yaşadıkları toprakların kendine özgü (orjinal) stratejik dengeleri olan bir Türkiye olduğunu anladıkları an; bütün demokratik güçler köklü çözüm uğruna gerçek demokrasi mücadelesinde saf bağlayacaklardır*". (Sayı:1, s.12, Mart '87) Ne demeli? Olsa olsa ancak bu kadar budala ve aptal olunur.

Gerçekte, iddia edildiği gibi, ne sermaye sınıflarından kopan samimi maneviyatçı devrimciler mevcuttur, ne de böylesi bir çözüm ve arayış. Aslında sorun bundan ötedir. İlkesel ve temel bir sorundur. Din ve dinci akımlar bütün burjuva toplumlarda, sermaye sınıflarının, devrim ve ezilen yığınlara karşı kullandıkları en önemli saldırı silahlarından biridir. Ve başta işçi sınıfı olmak üzere tüm ezilen yığınların devrimcileşmesini önlemek, düzene bağlılığı tazelemek üzere sürekli gündemde tutulmakta ve ideolojik saldırı aracı olarak kullanılmaktadır. Eylül sonrası dinci akımların güçlenmesi nedensiz değildir. Ve tam da yukarıdaki amaca uygun gelişme ve politik tutumun sonucudur. Dolayısıyla dine ve dini akımlara karşı ilkesel sınıf tutumu temel ayrım noktalarından biridir. Bugün, dinci ideolojik saldırıya karşı ideolojik mücadele canalıcı önemdedir. Ve onlara karşı net, ilkeli tutum devrimci olmanın -sosyalist değil- ayrım noktalarından biridir. Fakat *Çağdaş Yol*'dan bunu beklemek anlamsızdır. O, reformist ve darbeci olduğu gibi, dincidir de.

Geriye yapacağı tek şey kalıyor. Maneviyatçı devrimcilerin "tefeci-bezirgan güdümünden" kopuşunu hızlandırmak, Türkiye'nin İran'a benzemediğini, "stratejik dengeleri olan kendine özgü ülke olduğunu" onlara anlatarak "bütün demokratik güçlerle köklü çözüm uğruna gerçek demokrasi mücadelesinde saf bağlamak". Tabii "samimi maneviyatçı devrimci gençleri" de arayıp bulmak için çaba göstermesi gerekiyor.

Böylece *Çağdaş Yol*'un Halk Cephesinin güçleri tamamlanmış oluyor. İşçi sınıfı ve kitleler, kılıcını atan ordu, sosyal-demokrasi ve maneviyatçı sosyalistler. Bu cephenin direnişçi yanı ağır basacak ve teslimiyetçi yanı tali olacaktır. Espri yapmıyoruz, bunları *Çağdaş Yol* söylüyor.

Sonuç

Çağdaş Yol programıyla -"Devrimci Demokrasi Programı"-, taktik ve pratik siyasal tutumuyla tipik reformist akımlardan biridir. 12 Eylül dönemi ideolojik ve siyasal bozulma ve yozlaşmayı en fazla yaşıyan akımlardan biri... O, bugün teslimiyeti, sağcı ve tasfiyeci anlayış ve davranışları, heryönü ile bitmişliği sembolize ediyor.

Proletarya üzerinde burjuva etkinin ifadesi olarak tasfiyeciliğin, proletaryanın ideolojik ve örgütsel bağımsızlığını zayıflatmak ve yok etmek, proletaryayı burjuva reformizminin, burjuva-demokrasisinin eklentisi durumuna düşürmek şeklindeki rolünü oynuyor.

O, devrimci hareketin her türlü maddi-manevi kazanımlarına saldırıyor. Bu devrimci kazanımları reformizme etmeye çalışıyor. Uzun yıllar sol hareketi egemenliği altına alan Kemalizm kuyrukçusu, sınıf işbirlikçisi, tasfiyeci reformist ve darbeci çizginin savunucusu ve temsilcilerinden biri durumunda. O, tarihi rolünü oynuyor.

Şili'de demokrasiye...

(Baştarafı s. 29'da)

görevi genel kurmay başkanı olarak "demokrasiye geçiş sürecinin" aksaksız ilerlemesini denetlemek. "Pinochet gitti, faşist diktatörlük bitti" diyenler hükümet değişikliğini iktidar değişikliği ile eş anlamlı buluyorlar. Pinochet'nin yeni yetkilerine bazı yasal sınırlamalar getirerek onun siyasete doğrudan müdahalesinin imkansız kılınması gerektiğini öneriyorlar. Oysa kurulu düzen işliyor, onu kuran tamamen kenara çekilse, hiç karışmasa ne değişir.

Romanya: Devrilenler ve devirenler

C.Kaynak

Çavuşesku'nun "sosyalizm" adına inşa ettiği monarşistvari yönetim, sahipleriyle birlikte, tarih çöplüğünün derinliklerine defnedildi. Çöküşü hazmedemeyen, imtiyaz kaybını kabullenmek istemeyen düzen yardakçılarının nafile direnişi pek uzun ömürlü olamadı. Zaten zorun tek başına dizginleri tutmaya yetmediği koşullarda, farklı sonuç beklenemez. Sınıfsal kökenden soyutlanmış, kitlelerin bilinçli ve gönüllü desteğinden yoksun iktidarların kaderidir bu.

Romanya'da çöken rejim bürokratik yozlaşma sürecinin bağrından filizlenerek yükselmiş, seyrine Çavuşesku "hanedanlığının" damgasını vurmasıyla birlikte ortaya, revizyonist yozlaşmanın bir varyantı olmakla beraber monarşist özellikleri ağır basan bir despotluk çıkmıştır. Ağırlık merkezini Çavuşesku "ailesi"nin oluşturduğu iktidar kastı, düzenli ayıklamalara tabi tutulduğundan, göreceli ve göstermelik bir birliktelik ve homojenlik arz ediyordu. Kasım 1989'daki Parti Kongresinde bir tek çatlak ses dahi çıkmadığı halde bir ay sonra aynı parti önderliğindeki düzen çökerken, polis örgütü dışında, kimse savunma ihtiyacı bile duymamıştı. Çelişik gibi görünen bu durum aslında iktidar kastının sergilediği homojenliğin ne kadar suni, ne kadar yüzeysel olduğunu, sırf maddi-manevi çıkar ilişkileri birliğine dayandığını, kitlelerden tamamen tecrit olmuş olduğunu gösteriyor.

Evrimci bir tarzda dökülme sürecine girmiş Doğu Avrupa'nın yozlaşmış, varlık nedeni kalmamış rejimlerine son darbeyi indiren kitle hareketleri Romanya'nın da sınırlarına dayanmış durumdaydılar. Aynı dalganın Çavuşesku'yu da götürmesinin potansiyel dinamikleri fazlasıyla mevcuttu. Yapılacak iş zorla sindirilmiş kitlelerin hoşnutsuzluğunu, düzene nefretini harekete geçirmekti. Fakat, bu işi yapabilecek, kitleleri paslı dizginlerden kurtarıp sokağa dökebilecek örgütlü bir muhalefet yoktu Romanya'da. Rejim muhaliflerinin faaliyetleri bireysel çabaların sınırlarını pek aşmamış düzeydeydiler. Yapılan yapıldı ve olan da oldu.

Ama, Çavuşesku rejimi ile birlikte gitti diye artık bu defter burada kapandı sayılamaz. Burjuvazi bu iş burdu bitsin istiyor. Çavuşesku'ya giderayak bir "komünistlik" etiketi iliştirildi ve ardından sosyalizme tonlarca zehir kusuldu, onun "marifetlerine" bir çok yakıştırma da eklenerek sosyalizme maledilmeye çalışıldı ve çalışılıyor. Çavuşesku'nun anısını sosyalizme küfür edebilmenin bir vesilesi olarak hep canlı tutmaya çalışacaklar. Tarih ve onun birer yaratıcıları olarak komünistler yaşanmış gerçekleri birer objektif veri olarak hak ettikleri düzeye oturtmak görevi ile karşı karşıyalar. Zamanı ve mekanı ne olursa olsun bu mutlaka, ama burjuvaziye rağmen, yapılmalıdır ve yapılacaktır.

Önemli olan gelişmeleri bir bütünlük içinde, tarihsel gerçeklere ve süreçlere sadık kalarak, belirleyici faktörleriyle bir arada, aktüalitenin duygusal, sansasyonel etkisi dışında, soğukkanlılıkla ve objektifçe değerlendirmektir. Oysa bugün burjuvazi revizyonist kalıntılarla ittifak halinde tam tersini yapıyor. Üstelik sergilenen namussuzluğun, ikiyüzlülüğün hiç bir boyutu masum, tesadüfi veya objektif bir yaklaşımın ürünü değildir. Her şey sosyalizme karşı atbaşı giden son haçlı seferinin çıkarları için! Öyle bir dönem yaşıyoruz ki artık ince hesaplar dahi yapılmaya gerek duyulmuyor. Nerede kaba, iğrenç, adi bir şey bulurlarsa getirip ilk fırsatta sosyalizme yamamaya çalışıyorlar. Sosyalizmi karalama kampanyasının tüm çarkları tam kapasite dönüyor, randıman doruk noktasında.

Örneğin, dünya burjuvazisi son dönemde Çavuşesku ve onun rejiminde "komünist", "sosyalist", "proleter" vb. meziyetler keşfetti. Ama daha düne kadar onu hiç de öyle görmüyorlardı. Burjuvazinin kalemşörleri Çavuşesku'nun biyografisini yazıyorlar, kendi kendileriyle çelişiyorlar. Komünizme yöneltilen alçak saldırılar haklı hedef bulsun diye Çavuşesku'nun yaşamının ve icraatının komünistliğin "kusursuz" bir örneği olarak kabul edilmesini istiyorlar. Çavuşesku'nun daha 14 yaşında bir kunduracı çırağı iken kendisini komünizme adadığı ve çetin sınavlardan alnının akıyla çıktığı doğrudur. Ama bu sadece o döneme ait bir doğrudur ve o kendisine kişilik kazandırmış bu davaya ihanet etmiş bir dönektir. Sıradan bir militanın bir dönem gösterdiği kararlılık onun sonradan ve bir yönetici olarak

yaptığı döneklikle nasıl birbirine karıştırılabilir? Her dünya görüşü gibi Marksizm de tesiri ebedi bir aşı değildir. Tarih, değişik dönemlerde tanık olunmuş ihanet örnekleriyle doludur, hatta kimileri kitaplara ad bile olmuştur.

Özellikle son yıllarda Çavuşesku'nun gelişigüzel marksist terminolojiyi kullanmaya daha fazla özen gösterdiği ve bunun icraatıyla bir ilişkisi olmadığı pekala biliniyor. Bu onun için bir inançtan doğmuyor, bir ihtiyaçtan kaynaklanıyordu. Dikkat edilirse görülür ki diğer Doğu Avrupa ülkelerindeki iktidarlar neyi nasıl savunacaklarını bilemez duruma düştükleri ve mum gibi erimeye başladıkları oranda Çavuşesku "sekterleşmeye" yöneldi. Tanık olunan "katılık" sayesinde Çavuşesku düzenini korumayı hesaplıyordu. Çünkü, o, sosyalizm adına geldiği yere gelebilmişti ve orada tutunabilmek için elinde başka ideolojik silah yoktu. Uzun dönem bağımsızlık edebiyatı yaparak muhalefeti ezebildi, itibarını korudu ve ayakta kalabildi. Komşularının yüzlerinin iyice açığa çıkmalarıyla girdikleri dökülme süreci Çavuşesku'yu endişelendirdi ve bu kez, yine aynı maksat için, Marksizmi biraz daha fazla yüzüne astar etmeye zorladı. Bu tür manevralar günlük burjuva politikasının ayak oyunlarıdır, kamuoyuna, kitlelerin nabzına yönelik sahtekar mesajlardır.Sosyalistliğin ölçütü arasıra Marksizme atıfta bulunmak değildir.

Diğer taraftan, bugün koro halinde lanetlenen aynı Çavuşesku uzun dönem Batılı emperyalist çevrelerin gözbebeği durumundaydı. Aynı çevreler onun "komünistliğini" hiç de ciddiye almıyorlardı. Prag baskınına karşı çıktığı, ülkesinde Sovyet askeri bulundurmadığı, ara sıra Sovyetlere kafa tuttuğu için emperyalizmin sözcüleri onu sık sık ziyaret ediyor, madalya takıyor, "yiğit bir yurtsever", "örnek bir devlet adamı" olarak övüyorlardı. Daha bir ay öncesine kadar Romanya ABD ile ticari ilişkilerinde "imtiyazlı ulus" vasfına sahipti. Onların gözünde Çavuşesku düne kadar ne bir "cani" ne de "katı bir komünisti". Gorbaçov'un yönetime gelişinden sonra Doğu Avrupa'da yaşanan gelişmeler Çavuşesku'yu "değerden" düşürdü, artık ona ihtiyaç kalmadığı için eski dost bir günah keçisi oluverdi.

Doğu Avrupa'daki rejimlerin ardarda, kan dökülmeden, dış faktörlerin payı saklı tutulmak kaydı ile kitlesel bir iç dinamikle dökülmeleri aynı akibeti Romanya'nın da gündemine getirdi. Fakat yukarıda belirtildiği gibi orada henüz alternatif olma özelliklerine sahip örgütlü bir muhalefet yoktu.Çavuşesku'nun düşmesine neden olan olaylar nasıl patladı, alevlendi ve genelleşti, pek açıklık kazanmış değil. Spekülasyonların tozu dumanı henüz dinmiş değil, ilerde bazı kirli çamaşırlar ortaya dökülecektir. Kesin iddia edilmemekle birlikte Romanya'da ucuz ve sahte bir zafer kazanmak isteyen dünya burjuvazisi ve onun işbirlikçilerinin tezgahladıkları bir komplonun belirtileri var.

Çavuşesku'nun despotluğuna aniden "son komünist diktatörlük", "son stalinist lider" gibi yakıştırmalarda bulunma tesadüfi değildir. Sosyalizmle ilişkisi olmayan Çavuşesku'nun düzeninin yıkılması için dış faktörler ve iç objektif koşullar verimli ve elverişli boyutlardaydılar. Fakat burjuvazi için Çavuşesku yıkılırken bile bir işe yarasaydı daha iyi olurdu. Çünkü sosyalist bir düzeni zorla yıkmak burjuvazinin kursağında kireçlenmiş bir hevesti. Bu heves bir zamanlar Sovyetler Birliği'ne karşı denenmiş ve faturası çok tuzluya malolmuştu. Çavuşesku'nun düşmesi Gorbaçov ve Batı emperyalizmi için ortak ve objektif bir çıkar özelliği kazandı. Onun en erken gitmesi Gorbaçov'u Sovyet iç politikasında daha güçlü konuma çıkarırdı. Zira Ligaçev ve tayfası için eski revizyonist kalıntılar halen birer ittifak merkezi, müttefik rolü görüyorlar. Batı emperyalistleri için de Romen rejiminin, ne de olsa sosyalist sanılıyor, zorla yıkılması o özlenen zaferin nihayet gerçekleşmesi sayılabilirdi.

Romen halkının, diğer bazı Doğu Avrupa halkları gibi, kendi işini kendisinin yapması beklenmedi, sabırsızlanıldı. Tarihsel süreç zorlandı. Gelişmelerin kronolojik seyri iyi değerlendirildiğinde bir çok ip ucu görmek mümkün. Malta Zirvesinde Güney Amerika ABD'nin insafına terkedildi, bu ABD'nin doğrudan Romanya ile ilgilenmemesinin karşılığı olsa gerek. Bir kaç gün sonra Kiev'de Gorbaçov'la Mitterrand görüştüler. Ardından Temeşvar'da ilk patlama oldu ve Fransız politikacıları başta Cumhurbaşkanı ve Başbakan olmak üzere, koro halinde Romen halkını ayaklanmaya çağırdılar. Tass Ajansı dünyayı haber yağmuruna tuttu, çoğunun sınırsız abartmalar ve keyfi yakıştırmalar olduğu sonradan anlaşıldı. Bu haberler enine boyuna şişirilerek tıpkı naklen futbol maçı veriliyormuş gibi bir çok televizyon

kanalı ve radyo, özellikle Fransız, aracılığıyla naklen Romen halkına aktarıldı. Çavuşesku'yu destekleme mitinginde patlayan el bombaları, firar etmeden etti ilan edilmesi, 60 ile 120 bin arasında değişen ölü haberleri vb. Yani Romen halkı kendi iç dinamiği ile, muhalefetin insiyatifi sonucu sokağa dökülmedi. Batılıların fitneliği ile potansiyel hoşnutsuzluğun önü açıldı, teşvik ve kışkırtma ile olaylar alevlendirilip genelleştirildi. Ayrıca Fransızların doğrudan müdahale teklifleri, "gönüllü tugaylar" gönderme önerileri, Kızıl Orduya müdahale davetleri vb. kısacası birleşimi iyi hesaplanmış bir "tesadüfler" yığını. Ve iktidara oturtulan Konsey, ki bileşimi ve kökeni daha şimdiden polemik konusu olmaya başladı. Acaba Sovyet-Fransız ittifakının altında neler yatıyor? Gorbaçov'un sınıf arkadaşının Konsey Başkanlığına getirilmesi, Fransız yanlısı Petra Roman'ın Başbakan oluşu işbirliği ve bölüşümün dozunu gösteriyor.

Romen halkının kanı dökülerek kazanılan zaferde uluslararası burjuvazi fitneliğini hesaba katarak kendisine pay çıkarıyor, sosyalist bir düzeni nihayet zorla yıkmayı başarabildiğini ilan ediyor. Hayır, burjuvazinin Bükreş'te kendisine hedef seçtiği düzen sosyalist değil bir despotluktu. Bu kurgu-bilim senaryosunda sosyalizm adına hedef seçilen düzen olsa olsa bir mezar taşı olabilir.Romen işçi sınıfı çöken düzeni savunmak için sokağa dökülmedi, yıkmak için ayaklandı. Sosyalist düzenin nasıl savunulduğunu burjuvazi Stalingrad'da gördü ve "tadı" halen damağında canlı duruyor. Bunlar sosyalizmle başa çıkamadılar, sosyalist düzenleri içten gelen bozulma, yozlaşma, döneklik ve ihanet yıktı. Bunların yaptıkları sosyalizm yaftasını sahtekarca taşıyan cenazelere, mezar taşlarına saldırmaktır.

Çavuşesku'yu Romen halkı yargılamadı, ona fırsat vermeden iğrenç koşullarda katlettiler. Onu katledenler onun suçortakları. Burjuvazi ve onun çapulcularının uyguladıkları "hukuk" ancak o kadar olur. Çavuşesku normal koşullarda ve kamuoyu önünde yargılansaydı, onu yargılayanların da kirli çamaşırları ortaya çıkabilirdi. Onun için tez elden yok ettiler. Burjuvazi ve onun yardakçıları yargılama hakkına sahip olmadıkları bir kişiyi yargıladılar. Onu işçi sınıfı ve komünistler yargılayabilmeliydiler. Eğer öyle olsaydı, onun ihanetinin hesabı sorulabilseydi işte o zaman dava hak ettiği anlamı kazanır, bir "ihanetçinin yargılanması" olarak tarihe geçerdi.

Tass Ajansı, siz Sovyetler Birliği yönetimi anlayın, uluslararası burjuvazi ile ittifak halinde Romanya'yı vesile ederek sosyalizme en rezil yakıştırmalarda bulunuyor, zehir kusuyor. Şimdiye kadar Gorbaçov, kendisini sağlama alabilmek ve Sovyetler Birliği'nde özlediği hedefe erişebilmek için, başkalarının dökülmesine katkıda bulunmakla yetindi. Ama Moskova'nın başlattığı bu süreç bugüne kadar kesintiye uğramadan çürük yaprakları döktü ve seyrini tamamlamak için Moskova'da noktalanmak zorunda. İşte o zaman, tabiri bağışlayın, "dananın kuyruğu kopacaktır". Gorbaçov ve avanesi, Sovyet halkı ve işçi sınıfı ile baş başa kaldığında, ki bu pek fazla sürmeyebilir, esas sınav verilecektir. Belki onun şimdiki dostlarının kudreti onu kurtarmaya da yetmeyecektir.

*

5 Ocak 1990 tarihli sayısında Fransız gazetesi "*Le Monde*" bir makale yayınladı. "Abartma, Paranoya, Hayal" başlığını taşıyan uzun makale Sosyal Bilimler Yüksek Okulu profesörlerinden Michel Tibon-Cornillot tarafından kaleme alınmış. Sadece bir paragrafının özetini yazımıza dipnot olarak eklemeyi uygun görüyoruz:

"Pazartesinden itibaren Temeşvar'da sıkı bir anket yürüten bir kaç gazeteci bir konuda anlaşabildiler: 4500, sonra 7000 ölü gömüldü denilen kocaman toplu mezarlıkların izine rastlanmadı. Korkunç çatışmaların çıktığı, hastahanelerde katliamlar yapıldığı haberi verilen, başkentin 250 km kuzeyindeki sanayi şehri Brasov'da öyle bir şey olmamış. Şüphesiz 17 ölü, içlerinde her yerde olduğu gibi Çavuşesku çiftinin korkunç sempatizanları "teröristlerin" de cesetlerini saymak gerekir.Her halükarda, 25 Aralık Pazartesi günü Brasov'dan dönen Medecins du Monde- dünya tabiplerinin getirdikleri ve ciddiye alınan ilk tahmin. 364'ü Bükreş için olmak üzere, tüm Romanya hastahaneleri için Bernard Kouchner'in (Romanya'dan dönen Fransız müsteşarı) ileri sürdüğü 766 ölü sayısı doğru görünüyor."

Arnavutluk sosyalizm yolunda yürüyecek

(ATA Ajansının 12 Aralık 1989 tarihli bülteninden)

Yoldaş Ramiz Alia'nın Arnavutluk Sendikalar Birliği Genel Toplantısı'nda yaptığı konuşmadan bazı bölümler:

Ramiz Alia konuşmasının başlangıcında sendikaların, ülkenin gelişmesinde ve sosyalizmin inşasında ve ulaşılan başarıların korunulmasında önemli rol oynadığını belirtti.

Sendikalar güçlü ve militan bir örgütü oluştururlar. Sadece emekçi sınıfın değil, bütün toplumun onlara gereksinimi vardır. Sendikaların rolü ve yeri emekçi sınıfın konumu ve katkısı tarafından saptanır ki, bir sosyalist inşanın kesin kuvveti budur.

Partimiz bu kitle militan örgütünün, işçi sınıfının yaratıcı gücünün ve geniş aydınlar tabakasının ülkemizin refahı, maddi ve sosyal gelişmesine katkısını irdeleyip takdir eder. Fakat işçi sınıfının rolü ve onun sendikal örgütünün önemi, yeni nitel ve nicel gelişmelere paralel olarak sosyalist toplumun savunulmasında ve ilerletilmesinde hedefleri güçlendirir.

Partimizin Merkez Komitesi'nin 8.toplantısının uluslararası durum, gelişmeler ve olaylar; onların yönelimleri ve temelleri açısından yaptığımız analiz, toplumsal üstyapıdaki ilişkilere, üretim ve kamu hizmetleri ve kültürel taleplere önem vermenin esas görev olduğunu ortaya çıkarmıştır.

- Nerede gerekirse, yaratıcılığın, bilim ve kültürün canlandırılması!

Bizim ülkemiz şu anda ekonomik temelin mükemmelleştirilmesi ve toplumsal yaşamın sürekli olarak demokratikleştirilmesi aşamasını yaşamakta ve yeni bir gelişme evresine geçmektedir.

Verimlilik, kalite ve etkenlilik isteğine her zaman önem verilmektedir. Önemli olan, sosyalizmi başarılı olarak ilerletmek, onu ilerleten güçleri canlandırmak ve devrimci ilkeleri bozan her yolu kapatmaktır. Kısacası, toplumun yolunu tutarlı olarak rayına oturtmaktır.

Uluslararası gelişmeler gözönüne alınırsa, halkın refahı ve eğitimi bizde yeni istekler doğurmaktadır. Ancak ivedileşen dışardaki politik durumun evrimi, Doğudaki ülkeleri sarsan reformizm dalgası, emekçi sınıfın güçlendirilmesi, sosyalist değerlerin korunması, yeni toplumun üstünlüğünün onaylanması, milli ekonominin güçlenmesi ve özellikle anavatanımızın bağımsızlık ve bütünlüğünün güvenceye alınmasını ana görev olarak öne koymaktadır.

Ramiz Alia, konuşmasının bundan sonraki bölümünde uluslararası olaylar hakkında konuştu. Özellikle Doğu Avrupa ülkelerindeki gelişmeler hakkında şunları söyledi:

Bu olaylarla ilgili bizim tutumumuz herkes tarafından bilinen bir tutumdur. Batı propagandası çılgınca sosyalizmi gözden düşürmeye çabalamaktadır. Fakat her gerçek devrimci, her gerçek yurtsever bu olaylarda halkın yolundan sapmanın oportünizmin ve emperyalizmin ideolojik ve politik baskısına boyun eğmenin (toplumu) nereye götürdüğünü görmektedir.

Sosyalizme saldırılarda özellikle demokrasi, insan hakları gibi problemler öne sürülmekte ve bu problemlerdeki gerçeği yargılamak için burjuva ölçüler kullanılmaktadır.

Partimiz ve sosyalist devletimiz demokratik özgürlükler ve hakların aktif, ödünsüz savunucusudur. Bizim bu konudaki gerçek görüşümüz şudur: Özgürlük ve haklar bir ülkenin üretim kapasitesi ve üretim düzeyini oluşturan bir takım objektif ve subjektif etkenler, halkın demokratik gelenek ve kültürü tarafından koşullandırılır. Özgürlük ve haklar ancak milli zulmün olmadığı, insanın insanı sömürmediği ülkelerde gerçektir. Sosyalist Arnavutluk'ta demokratik hak ve özgürlükler milli bağımsızlığımız içinde dile getirilmekte; halkımız tarafından gerçekleştirilip titizlikle korunulmaktadır. Bu haklar çok yönlü ve özgür insan kişiliğinin gelişmesi, iş ve eğitim hakkı; toplumsal, ekonomik, maddi (yaşam), hukuk, herhangi bir imtiyaz tanımayan ulusalcılık, cins ve ırk ayrımı yapmayan yasalar içinde somutlaşırlar.

Yabancılar sormaktadırlar: Arnavutluk Doğu Avrupa'da ortaya çıkan türden deneyimlere girecek midir? Net ve kategorik biçimde cevabımız hayırdır. Arnavutluk'ta bu tür bir gelişme olamaz. Neden? Her şeyden önce Arnavutluk Doğu Avrupa değildir. Arnavutluk ve Doğu Avrupa tamamen farklı ideolojik, ekonomik, politik ve sosyal alanlarda, yollarda gelişmişlerdir. Bu yüzden

problemler de aynı değildir. Olamaz da. Doğu Avrupa ülkelerinde etkisini sürdüren kriz "sosyalist topluluk" olarak adlandırılan bir dizi toplumun krizidir. Teoride ve pratikte sosyalizmin krizi değildir. Bundan dolayı oralarda ortaya çıkan olaylar bizi ilgilendirmiyor. Sosyalist Arnavutluk ve Emek Partimiz her konuda bağımsız ve egemendir. Ve böyle olmuştur. Özgürlüğümüzü kan ve sayısız fedakarlıklarla kendi başımıza kazandık. Halk iktidarı ve sosyalist yolu kendi başımıza seçtik. Kimse bize bunları empoze etmedi. Hiçbir zaman herhangi bir kimsenin kuyruğu, uydusu olmadık. Ve uydusu olarak hareket etmedik. Ve başkaları bize kendi çizgi ve görüşlerini empoze etmeye çalıştıklarında kabullenmedik. Onlar öylesine güçlü, zengin ve büyük olmalarına rağmen görüşlerine saldırdık ve geri teptik.

Sosyalizm Arnavutluk halkına aydınlık getirdi. Halk iktidarına sosyalizmin getirdiğini başka hiçbir toplumsal düzen getiremez. Arnavutluk her alanda gelişip ilerlemektedir. Hiç fazla örnek vermeye, uzağa gitmeye gerek yok. Bugünkü gayri safi milli hasıla, 1960 yılındakinin 8 katıdır. Özellikle istihdam ve fiyatlardaki istikrar açısından gerçek gelir arttı. Örneğin 1960 yılında bir işçinin 2,3 kişiye bakması gerekirken, 1975'de 1,3 ve 1988'de ise 0,8 kişiye bakıyordu.Ben eğitim, kültür alanlarındaki gelişmeleri ve halkın çok yönlü sosyal kurtuluşunu ayrıca belirtmek istemiyorum.

Çözülmesi gereken sorunlarımız yok mu? Evet var. Fakat biz sorunlarımızı Marksizm-Leninizmin gösterdiği yoldan ve kendi şartlarımız, deneyimlerimiz, geleneklerimiz uyarınca kendi başımıza çözeceğiz.

Perestroyka ve burjuva devrimi gibi kapitalist reçeteleri kabul edemeyiz. Bunlar büyük sermayeye ekonomik ve politik bağımlılığa götürür. Bunlar baskı ve zulüm düzenine götürür.

Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkeleri içine düştükleri krizden kurtulmak için uluslararası sermayenin yardımını sağlamayı umuyorlar. Belki kapitalizm değişti ve cömert oldu?! Hiç de değil. Belki Avrupa'daki sermayeden kırıntı alan çalışan tabakalar sermayenin sömürücü tarafını görmemektedir. Fakat bu sömürü ve baskının ılımlaştığı anlamına gelmez. Kimse Afrika, Asya ve Latin Amerika'da yaşayan ve vahşice sömürülen; Avrupa ve Amerikan burjuvazisinin zenginliğini kan ve terleriyle artıran milyarlarca insanı hiç kimsenin unutmaması gerekir.

Sovyetler Birliği, Polonya, Yugoslavya ve benzeri ülkelerin uluslararası büyük sermayeye olan yüzmilyarlarca dolar borcunu hiç kimsenin unutmaması gerekir. Bu borçlar insanların özgürlüğüne takılmış prangalardır. Onların ter ve meşakkatlerinin sömürülmesidir. Ve zenginlerin zenginleşme kaynağıdır.

Sermaye hiçbir zaman çıkarsız bir şey vermez. Bunun en iyi kanıtı Doğu Avrupa'daki şu andaki olaylardır. Sermaye şu anda yapılması gerekenleri; ekonominin özel sermayeye ve yabancı sermayeye nasıl açılacağını; iktidarın nasıl antikomünist ellere verileceğini dikte etmektedir.

Biz Arnavutlar zengin değiliz. Fakat özgür ve bağımsızız. Özgürlüğü, egemenliği ve bağımsızlığı her şeyin üzerinde tutarız. Yapılacak işlerin çok olduğunu biliyoruz. Sosyalist inşanın, yeni gelişen bu uluslararası durum içinde, sayısız güçlük ve sorunlarla karşılaşacağını biliyoruz. Fakat bizim, düzenimizin canlılığına ve güçlerimize güvenimiz vardır. Amacımız bize açıktır . Ve her gereksindiğimiz şey, her yapacağımız gelişme ve her yerine getirmemiz gereken görev sosyalist düzen içinde ve dışarıdan bir borç almadan yürütülecektir. Bu yol 8.Kongrede MK tarafından bir kez daha onaylandı.

8.Kongrenin kararlaştırdığı görevler üzerinde duran Ramiz Alia yoldaş şöyle devam etti:

8.Kongrenin kararları bugün ve ilerisi için çok önemli ve çok kapsamlıdır. Bilindiği gibi 8.Kongre sosyalist ekonomiyi genişletmek, kurumları güçlendirmek, işçi-köylü ve aydınların her alandaki denetimlerini güçlendirecek yolları bulmada girişkenliklerini ve kitlelerin önemini sürekli olarak vurguladı.

Şunu demek gerekir ki, 8.Kongre kararları kitleler tarafından coşkuyla karşılandı. Bu kararlar iş yerlerinde, kurumlarda, kent ve köylerde, kırda ve şehirlerde insanları harekete geçirdi. Bu yeni gelişen durum ta o zaman, bu toplantıda konuşuldu. Bir çok konularda, değişik alanlarda örneklerin yürütülmesine karar verildi.

Önemli olan partinin, sosyalizmin sağlamlaştırılması için herkesin çaba göstermesi çağrısının herkes tarafından coşkuyla karşılanmasıdır. Partinin görüşü ve halkın isteği bir büyük uyum içinde bu kararların gerçekleştirilmesi için bir garantidir.

(Devamı s.31'de)

Şili'de "demokrasiye geçiş" oyunu

Augusto Pinochet gelecek Mart ayında cumhurbaşkanlığı görevini Patricio Aylwin'e devredecek. Böylece 17 yıla yakın bir süre devam etmiş olan "ara rejim" Şili'de sona ermiş sayılacak. Yeni başkan 14 Aralık 1989 günü yapılan seçimlerde % 55'i aşkın oranda oy alarak seçildi. Onun payına ne yazık ki bu talihsiz bir döneme tekabül etti. Dünyanın başka yörelerinde cereyan eden olaylar Şili'deki seçim sonuçlarına gölge düşürdüler, arka plana ittiler. Bu nedenle tanık olunması beklenen yankılar sınırlı kaldı. Yine de Şili'de "demokrasiye geçişin" haberleri duyuldu, Pinochet'nin "sonu geldi" teması işlendi.

Şili'de "demokrasiye geçişin" ilk adımları 1988 yılı Eylül ayında yapılan bir referandum aracılığı ile atılmışlardı. Pinochet'in temsil ettiği güçler misyonlarını Şili'de çoktan tamamladılar, daha fazla iş başında kalmalarına ihtiyaç kalmadı. Tersine yönetimdeki varlıkları süreçle bir olumsuzluk faktörüne dönüşebilirdi. Bu nedenle zor aracılığıyla inşa edilen sistemin daha meşru zemine oturtularak teminat altına alınması ihtiyacı belirdi. Bir nabız yoklaması işlevi gören referandumla geçiş sürecinin önü açıldı. Çünkü referandum sonuçları Şili'li seçmenlerin % 55 oranında Pinochet'in aleyhinde oy kullandıklarını gösterdi. Önce, darbe ile gelmiş, kan dökerek amacına erişmiş, dizginsiz bir terör aracılığı ile ayakta kalmış bir iktidarı seçim yolu ile devirmeyi çare görmek, mücadeleyi bu zemine indirgemek hatalar zincirinin ilk halkası, onu meşru görmek demektir.

İkinci olarak bu tür bir ikilem sözkonusu olduğunda sorunu sırf oy oranı açısından ele almak düzenin dümen suyuna girmektir, onun minderinde güreşmeyi kabul etmektir. Bu yaklaşımın kökeni iktidar mücadelesinin çarpıtılmasından kaynaklanıyor. Şili'deki faşist diktatörlüğün biricik alternatifi devrimdi ve devrim kalacaktır. Oysa referandum aracılığı ile faşist diktatörlük ve onun sembolü general Pinochet ile boy ölçüşmeye kalkmak mevcut düzenin sınırlarını aşmadan demokrasi mücadelesini, yani burjuva demokrasisini, mücadelenin nihai hedefi olarak görmektir. Kaldı ki referandumun sonucu, faşist diktatörlüğün 15 yıl boyunca yaptıklarıyla kıyaslandığında, Pinochet için hiç de kötü bir anlam içermiyor. Demek Şili seçmenleri halen % 45 oranında Pinochet'den yana tavır alabiliyorlar!

Pinochet seçimleri kazanamayacağını bildiği ve tahmin ettiği için 14 Aralık'ta aday olmadı. Fakat sonuçların kurulu düzen için bir tehlike taşımadıkları anlaşıldığı için tasarlanan senaryonun uygulanması kesintiye uğratılmadı. Faşist diktatörlük resmi aday dahi göstermeyebilirdi, fakat şenlik biraz daha renkli olsun, danışıklı döğüş intibası yaratılmasın, seçilmesi beklenen adayın "çetin" bir sınavdan geçtiği imajı verilsin ve dolayısıyla itibar ve otorite sahibi olabilsin diye Pinochet de bir aday ileri sürdü. Sonuçlar alınır alınmaz faşist diktatörlüğün resmi adayının yeni başkanı ziyaret ederek "emrine amadeyim", "her türlü işbirliğine hazırım", "kutların" türünden açıklamaları aralarındaki fark oranını gösteriyor.

Yeni başkan, Hristiyan Demokrat Patricio Aylwin, Pinochet'ye karşı oluşturulan koalisyonun adayıydı. Tüm sol örgütleri kapsayan bu koalisyonun içinde Pinochet'ye artık ihtiyaç duymayan sağcı partiler de var. Aylwin sağcı Hristiyan Demokrat Partisinin önderi. Allende döneminde Aylwin senato başkanıydı ve o dönem Halk Birliği Hükümetine karşı mücadele eden gerici faşist muhalefetin en önde gelen simalarından biriydi. Darbenin yapılmasında aktif rol oynadı, faşist diktatörlüğün şartsız bir savunucusuydu. Karşı devrim başarıya ulaşıp, misyonunu tamamladıktan sonra onunla Pinochet arasına 'husumet" girdi, kısacası Şili'nin Süleyman Demirel'i. Faşist diktatörlük devrimci muhalefeti ezdikten, onu mevcut düzenin uysal bir aktörü rolüne indirgedikten sonra Allende'nin bozguna uğrayan sahte mirasçıları Aylwin'i kendilerine bayraktar seçtiler, demokrasinin katillerinden birisini ötekine alternatif sundular. Bir ara Türkiye'de Demirel de benzer davetiyeler almıştı.

Konuyu Pinochet ile bağlamak zorundayız. O Mart ayında görevi devrettikten sonra emekliye ayrılmayacak. Geleceğini teminat altına alan bazı yasal düzenlemeler yaptı. Hakkında soruşturma açılamayacak. Yeni

(Devamı s.23'de)

Panama'ya emperyalist müdahale:

Halklara haydutça bir gözdağı

ABD ordusunun 20 Aralık 1989 günü Panama'da başlattığı "haklı dava" operasyonu 3 Ocak akşamı General Noriega'nın teslim olmasıyla "göz kamaştırıcı" bir başarı elde ederek hedefine ulaştı. Ekim sayı 21'de ABD ve Noriega arasında patlak veren "suni krize" değinmiş, sorunu Panama ile sınırlı tutmuştuk. Panama'yı işgal etmenin resmi dört sebebi mevcut; Kanalın geleceğini güvence altına almak, Panama'daki ABD vatandaşlarının can güvenliğini sağlamak, demokrasiyi yeniden inşa etmek ve General Noriega'yı yakalamak.

Sorun salt ABD-Panama ilişkileri çerçevesinde düşünüldüğünde sanıldığı kadar karmaşık değil. ABD Panamada'ki ivedi ve stratejik çıkarlarını korumak, Panama Kanalı üzerindeki egemenlik hakkını kaybetmemek için bu ülkede güvendiği bir yönetimin iş başına getirilmesini istiyordu. Kitle nezdinde itibarlı olabilmesi için halk oyu ile seçilmiş, ikide bir ikaz etmeyi gerektirmeyecek kadar yetenekli, bir kukla imajı vermeyecek kadar becerikli bir yönetim. Sadece asker olduğu veya darbe ile yönetime geldiği için değil, Noriega bir kişi olarak bu kalıba uygun değildi. ABD'nin Panama'ya ilişkin planının "normal" yollardan hayat bulması mümkün olmadı. Bunun kendine özgü sebepleri vardır. Panama iç politik hayatının elverişizliği, onun bir aktörü olarak Norigea'nm aşırı küstahlığı, muhalefetin radikalliği vb. ABD'nin becerik-sizliğinin payı da olabilir veya tam tersine fiili müdahalenin koşullarını yaratmak için ABD kasıtlı olarak işi dramatikleştirmiştir, bu da mümkün.

Fakat uluslararası ilişkiler, pazar sorunu ve nüfuz alanı açısından bakıldığında Panama işgali bu ülkenin daracık sınırlarını aşan bir muhteva içeriyor. Son yıllarda görülen Sovyet-ABD ilişkilerindeki gerilim düşüşü, periyodik zirvelerin istisnasız "mutabakatla" sonuçlanması, barış çağrıları, silahsızlanma pazarlıkları, Sovyetlerin Afganistan'dan çekilmesi ve Doğu Avrupadaki gelişmelere fiili müdahalede bulunulmaması, ABD'nin Marcos, Duvalier gibi bir iki yıpranmış diktatörü ıskartaya çıkarması ve son Malta zirvesinde "artık soğuk savaş bitti" türünden gelişmeler ve açıklamalar, artık dünyada ılımlı bir meltem rüzgarı esiyor havası yarattılar.

Bu iyimser hava kitlelerin bilincinde iki farklı eğilimin yeşererek dal budak salmasına yolaçtı. Bir kesim özellikle gelişmiş ileri kapitalist ülkelerde belli bir refah ortamında yaşayanlar artık dünyayı tozpembe görmenin mümkün olduğuna, gelişmelerin bu istikamette olduğuna inanıyorlar. Talepleri sınırlı olduğu için bu kesim silahsızlanma pazarlıklarının ciddiyetine, barış çağrılarının samimiyetine inanıyor, umut bağlıyor, bu vesile ile büyük devletlerin iradi ve konvansiyonel bir yaklaşımla savaş tehlikesine son verebileceklerini ve bunun zamanla herşeyi herkes için mümkün kılacağını düşünüyorlar.

İkinci kesim ise gerginliğin düştüğü ortamdan da yaralanarak dizginlerinden kurtulma eğilimi gösteriyor. Doğu Avrupa ülkelerinde bu eğilim çok net olarak görülüyor ve yaşanıyor. Bu eğilimin hemen olmasa dahi diğer kıtalara sıçraması ve kendisini daha yoğun bir tarzda ifade etmesi ihtimal dahilindedir. Bundan rahatsız olacak, çıkar ve pazar kaybedecek emperyalist devletlerin başında ABD geliyor. Nikaragua ve Küba kenarda tutulunca Latin Amerika kıtası ABD emperyalizminin geleneksel egemenlik alanı, "arka bahçesi". Latin Amerika ülkelerinin hepsi olmasa da ezici bir çoğunluğu büyük potansiyel zenginliklere sahipler. Buna rağmen Güney Amerika halkları sefalet içinde yaşıyorlar, enflasyon rekor düzeyde, dış borçlar rekor düzeyde, toplumsal sorunların hiç biri çözülememiş, hiç biri asgari düzeyde de olsa tatmin edilememiş durumda. ABD'liler başta olmak üzere büyük tekeller bu halkların kanını emiyorlar, kasalarını dolduruyorlar. Şili'de Allende döneminde açılan gediğin kapanması için neler yapılmadı? Dolayısıyla bu ülkelerin her birisi birer barut fıçısı. Derme çatma düzenler istikrar tutmuyor, hükümet değişiklikleri, askeri darbeler nerdeyse sıradan günlük birer vaka niteliği kazanmış durumdalar.

Bu halkların kendi kaderleri-

ni kendilerinin belirlemesi ABD emperyalizminin çok önemli bir can damarının, hatta en önemlisinin kopması demektir. Şili'de Halk Birliği Hükümetini bunun için yıktılar.Küba ve Nikaragua'nın nasıl bir abluka altında olduklarını hatırlatmaya bile gerek yok.El Salvador'daki Farabundo Marti gerillalarını sessiz sedasız katlediyorlar, burjuva basını haber bile vermiyor, bir ara 2500'ü aşkın gerillanın katledildiğini okuduk. Soruna genel bir çerçeve dahilinde bakıldığında Panama'daki "Noriega sorunu" kendiliğinden anlaşılıyor. Bir bahane faktörü olmaktan öte hiç bir değer taşımayan Noriega'yı ABD'ye götürdüler. İstedikleri kişileri yönetime yerleştirdiler, "ayıklama" sadece hükümet düzeyi ile sınırlı kalmadı, ABD'den getirilen bazı kadroları banka, firma vb. kuruluşların tepesine oturttular. Bir eski CİA casusunu yakalama bahanesiyle küçücük bir ülkeyi işgal eden 30 bini aşkın ABD askeri Panama ekonomisini talan etti. Ölü sayısı belirsiz, 2500 civarında deniliyor. Özellikle gecekondu mahalleleri en modern uçaklarla bomba yağmuruna tutuldu. Noriega'yı kovalıyoruz derken, komünistleri. devrimcileri, yurtseverleri katletmeyi hiç de ihmal etmediler, zaten gövde gösterisinin amaçlarından biri de buydu.

Tüm emperyalist devletlerin ve onların işbirlikçilerinin bir "göz kamaştırıcı" başarısı olarak selamladıkları bu barbarlığın ne ilgisi var başlangıçta sıraladığımız sebeplerle? ABD emperyalizmi dünya halklarına bir gözdağı mesajı iletmek için Panama'yı işgal etti, boy gösterisinde bulundu. Emperyalizmin çıkarları nerede sözkonusu olur, tehlikeye girerse barış orada biter. Bu mesaj özel olarak Latin Amerika halklarına, genel olarak ABD hegemonyası altındaki dünya halklarına yöneliktir. Barış, silahsızlanma vb. teraneler iflas etmiyorlar mı somut yaşamın sınavında? ABD'nin bu mesajını iletmek ve karalı olduğunu ispatlamak için Panama'yı seçmesi de bir tesadüf değil.

Panama'nın coğrafi konumu, kanalın avantajı, stratejik bir öneme sahip. ABD oraya ayağını sağlam yerleştirmekle Latin Amerika'nın ihtiyaç görüldüğü yerine istediği anda müdahale etme fırsatına kavuşmuş oluyor. Sözkonusu ülkelerin içinde bulundukları durum dikkate alınırsa müdahale ihtiyaçlarının her an gündeme gelebileceği açıktır. Ayrıca ABD'nin Panama'daki varlığı kısa vadede Küba ve Nikaragua için dolaysız bir tehdit faktörüdür. Sonuç olarak ABD emperyalizmi Panama'yı kendisi için bir köprü başı rolüne indirgeyerek bölgede uzun vadeli, stratejik bir yatırım yapmıştır, bu da tehdit mesajının ilerdeki icraatı içindir.

Arnavutluk sosyalizm...

(Baştarafı s.28'de)

Sonuç olarak Ramiz Alia yoldaş şunları söyledi:

Partinin çalışan sınıfa güveni var. Ve ondan güç alır. Büyük güçle sendikaların çalışmalarına dayanır. Bu çalışmalar, çalışan insanların, işçilerin devrimci iyimserliklerini güçlendirmede ve girişkenliklerini yaratıcı çalışmalarında artırmak için harekete geçirici katkısını büyük bir inançla destekler.

Ben şu inancımı açıklamak istiyorum. Sendikaların 8.Kongrede saptanan hedefleri karşılayacaklarını ve görevlerini geniş bir çevrede gerçekleştireceklerine olan inancımı belirtmek isterim. Eğitim ve sosyalist yarışmada işçilerin denetimlerini güçlendirmede, işçilerin haklı çıkarlarını savunmada, ve planların gerçekleştirilmesinde sosyal, ekonomik ve politik tüm etkenlerin sağlamlaştırılmasında sendikalara inancımı belirtmek isterim.

Bir eleştiri

(Baştarafı s.38'de)

yalnızca siyasal örgütüne sahip olmasıyla olanaklı olması, bundan mahrum olan çeşitli milliyetlerden Türkiye proletaryasının siyasi örgütüne olan ihtiyacının yakıcılığını ve zorunluluğunu göstermeye yetmektedir. Komünizm uğruna savaş ve onu kurma savaşımında partinin gerekliliğinin su götürmezliğinden hareketle onu fetişleştirmenin bu savaşa yarar yerine zararı olur. Parti fetişizmi, proletaryanın partisinin ne denli gerekli ve onu kurup, koruyup geliştirmenin ne denli önemli olduğunu söylemiş olma ve yapmadan çok farklıdır. Yoldaşın sözlerinde partiyi fetişleştiren bir yan da görüyorum.

K.Ağrı

Lenin'e açıktan saldırı başlatıldı

H.Akarsu

Son yıllarda Sovyet basınında gizli kapaklı, dolaylı, tepkileri ölçme hedefi de güden Lenin'e, Lenin'in düşüncelerine saldırılar, Ekim Devrimi'nin 72.yılında açıktan yürütülen bir kampanyaya dönüştürüleceğe benziyor.

9 ayrı dilde basılıp, 140 ülkede dağıtılan Gorbaçov'un sesi *"Moskow News"* gazetesi Aralık 1989 sayısında (Rusça olarak Kasım sayısında), "Lenin ve Ekim Devrimi tartışma gündeminde" başlığı altında, Londra Üniversitesi öğretim üyelerinden Robert Service'in makalesi ile güya buna cevap olan "Perestroika kökene dönüştür" başlıklı yazıyı yayınladı. Yazının sunuşunda, *"bir çok ideolojik klişeden vazgeçildi. Olaylar ve kişiler yeni biçim ve yöntemlerle ele alınıp değerlendiriliyor. Ekim Devrimi'nin 72.yıldönümüne denk düşen bu sayı ile birlikte Lenin ve Ekim Devrimi üzerine tartışmayı başlatıyoruz"*, denilerek Lenin'e açıktan saldırı başlatıldığı ilan ediliyor. İngiliz yazarın makalesine *Moskaw News* tarafından konulmuş olan iki resime düşürülen resim alt yazılar ise, daha makaleyi okumadan yayın kurulunun amacı hakkında bir önfikir veriyor.

Moskova'daki ünlü ve etkileyici Lenin anıtlarından birinin fotoğrafının altına, *"Lenin, kitlelerin üstünde, hep yüksekte ve erişilmez. Bu resim hep geçmişe aittir" yazılmış. EkimDevrimi ile ilgili bir kitle gösterisi resminin altında ise, "Tarih genel geçer ve kesin yazılmaz. ... Aynı şekilde Ekim Devrimi de bugün, şimdiye kadar gösterildiğinden başka türlü görülüyor."*, sözleri yer alıyor.

Şimdi, başlık, sunuş yazısı ve resim altyazıları ile amacın anlatıldığı makalede, Lenin ve Ekim Devrimi'nin nasıl "yeniden" değerlendirildiğini görelim.

Yazının ana düşüncesi şudur: Stalin'in ve Stalinciliğin eleştirilen temel, başlıca uygulama ve anlayışlarının; pratik ve teorik yönlerinin temelleri, dayanakları, kaynakları Lenin'dedir. Stalin'e karşı kampanya Lenin'e ve Ekim Devrimi'nin tarihine kadar uzatılmalı, derinleştirilmeli, tarih yeniden yazılmalıdır.

Gerçekten de Stalin, Lenin'in bir takipçisi, Leninizmin uygulayıcısı, geliştiricisidir. Revizyonistlerin Stalin'e saldırıları Lenin'e ulaşınazsa temelsiz, anlamsız kalır. Avrupa komünistleri, euro-komünist partiler bu işi çoktan kökten çözdüler; Lenin ve Leninizmle ilişkilerini kestiler. Bu konuda yıllar önceden yazıp-çizdiler. Gorbaçov, şimdi Batılı emperyalist devletlere maddi yardım dilenmeye çıktığı gibi, ideolojik konumunu güçlendirebilmek için euro-komünistlerin, Batılı kürsü marksistlerinin ideolojik ve politik yardımına ihtiyaç duyuyor. Lenin'e karşı kampanya bir İngiliz kürsü marksoloğunun makalesiyle başlatılıyor. *Moskow News* tarafsız bir tartışma kampanyası havasını verebilmek için de, bir Sovyet Bilimler Akademisi üyesinin cevabi yazısını yayınlıyor. Robert Service'in makalesine ve Lenin'e karşı kampanyaya karşı doğabilecek sert çıkışları böylece dengelemeye çalışıyor.

Revizyonistlerin bu iki yüzlü eleştiri yöntemleri yeni değildir. Onlar tarafsızlık, objektiflik kavramlarının ardına sığınarak bilimsel sosyalizmin temel prensiplerini değiştirirler. Dahası, tarafsızlık, bilimsellik adına, yapay çelişkilerle, bütünden keyfi olarak koparılmış parçalarla gerçekliği bozup, şüpheciliği yayarlar. II.Enternasyonal dönekleri, emperyalizme uşaklıklarını devrime ihanetlerini gizleyebilmek için Marx'a karşı Engels'i çıkarıyor ve böylesi yapay çelişkilerden medet umuyorlardı. Kruşçevciler, Stalin'e karşı Lenin'i ileri sürüp, Leninizme, Ekim Sosyalist Devrimine ihanetlerini gizliyorlardı. Bütün suç Stalin'deydi. (Aynı Kruşçev 1949'da Stalin'e, "Stalin adı Sovyet halkının tüm zaferlerinin ve tüm dünya işçilerinin mücadele bayrağıdır" şeklinde övgüler yağdırıyordu.)

Fakat revizyonist ideoloji ve politikaların uygulaması yüzlere takılan bu maskeleri bile fazlalık haline getirir. Bu süreç, II.Enternasyonal hainlerinde de böyle olmuştu, Gorbaçovcularla da böyle olmak zorundaydı.

Gorbaçov Ekim Devrimi'nin 70.yılı dolayısıyla yaptığı konuşmada Stalin'e bazı övücü sözler de söylediğinde kimilerinde olumlu umutlar doğmasına sebep olmuştu. Oysa aynı Gorbaçov, Stalin'e karşı kampanyayı şiddetlendi-

rip, tüm sonuçlarına götüreceğini ilan etti.

R.Service, Gorbaçov'un bu "köktenci"liğini görüp övgüyle sözediyor: *"Gorbaçov'un Perestroyka politikası Ekim Devrimi tarihinde yeni bir sayfa açtı. Kruşçev'in anti-stalinist kampanyası tüm suçları Stalin'e yüklerken, Gorbaçov politika ve ekonomi alanlarında Stalinci uygulamaların temellerine, kaynaklarına yöneldi"*, diyor. Ayrıca Gorbaçov'un 1985'den itibaren Stalin'e ve Leninizme saldırılarını bilinçli olarak Sovyet tarihi üzerine tartışma başlatarak, basının bu yöndeki çabalarını destekleyerek, Perestroyka ile birlikte yürüttüğüne parmak basıyor.

Gorbaçov, revizyonist tezlerini kabul ettirebilmek için Sovyet devrim tarihinin temel taşlarını yerinden oynatmak zorundaydı. Mevcut parti tarihleri geçersiz sayıldı. Yeni tarih yazma komisyonları kuruldu. Buna hainlerin aklanması işlemleri eşlik etti. Şimdi ise artık sıra açıktan Ekim Devrimi ve Lenin'in yeniden değerlendirilmesine, kötülüklerin, olumsuzlukların bulunmasına geldi!... Yazar, Sovyetlerde başlatılan resmi tarih tartışmalarının bir noktada durduğunu, durmak zorunda olduğunu da ekliyor. Resmi görüşün, "Lenin, parti ve kitleler" üçlemesini hala doğru bulduğunu; eğer Lenin üzerine "gerçekçi" bir tarih tartışması başlatılırsa bunun Sovyet iktidarının meşruluğunu Sovyet insanlarının bilincinden silebileceğini, dolayısıyla böyle bir tartışmanın Gorbaçovcuların bindikleri dalı kendi kendilerine kesmeleri anlamına geleceğini belirtiyor.

Gorbaçov bunun bilincindedir. Doğu Avrupa'da yozlaşmış bürokratik yönetimler ardardına çökerken, "komünist" partinin tek başına iktidar sahibi olmasının üstü çizilirken ve Halk Temsilciler Meclisi'nde Saharov takımı "komünist" partinin iktidar tekelinin kaldırılmasını önerirken, Gorbaçov, şimdilik tarih tartışmalarını, ideolojik ve politik değişimleri belli bir noktada durduruyor.

İngiliz marksolog ise, tarih üzerine tartışmaların bu noktada durdurulmasını doğru bulmuyor ve son yirmi yılda, Sovyet tarihini yeniden ele alıp yazan Batılı tarihçilerin tavrını örnek gösteriyor. Kendisi de Sovyet tarihinin ve bu tarih içinde Lenin'in rolünü tartışıp "gerçekçi" bir "Lenin portresinin" nasıl olacağını, olması gerektiğini somutluyor!... Bunu yaparken de olayları somut tarihsel ve toplumsal bağlantılarından koparıyor; tarihte bireylerin, daha doğrusu önderlerin rolünü, "tarihte bir kişi bu kadar büyük olayları kendi başına yapamaz", düz mantığına dayanarak, Lenin'in Sovyet devrim sürecindeki, Bolşevik Parti örgütlenmesindeki tayin edici önderlik rolünü inkar ediyor, küçümsüyor. Dahası, "bir kişi bu kadar zor işi tek başına yapamaz" önermesini kabul ettirdikten sonra, Sovyet devriminde büyük emeği geçmiş, ama yıllarca hakkı yenmiş bölgesel parti örgülerini, sıradan parti üyelerini kendince onore ediyor. Lenin ile parti örgütlerini, parti üyelerini karşı karşıya getiriyor. Dediği şunlar:

"Yakın zamana kadar resmi Sovyet ders kitapları, Lenin'in Merkez Komiteyi, Merkez Komitenin Partiyi ve partinin de kitleleri kontrol ettiği iddia edilirdi. Onyıllarca bunun doğruluğu kabul edildi."

Lenin, düz burjuva mantığı ile devrim sürecinden, Bolşevik Partisi'nin mücadelesinden soyutlanıp, O'na hep tepelerde duran bir diktatör imajı veriliyor. Ve bu imaj kabul edilebilir yüzeysel gerçeklikler ardına gizlenerek çiziliyor:

"Bolşevik partisi, 1917 Ekiminde iktidarı ele geçirmek için ne şekilde organize edildi ve ele geçirdiği iktidarı nasıl koruyabildi? Hem Sovyet, hem de Batıdaki tarih ders kitaplarında Lenin'e öylesine çok yer verirken, merkezi ve bölgesel parti komitelerine, sıradan parti üyelerine çok az yer verilip, adları anılıyor. Ben buna şaştım. Kafamda şu soru uyandı: Bir kişi, kendi başına, dünyadaki ilk sosyalist devrim gibi zorlu bir olayı organize edip yürütebilir mi?"

"Lenin bilinçli bir önderdi. Şan, şöhret düşkünü değildi. Ama, O, devrimci hareketin başında kendisi bulunmazsa, devrimci hareket yenilgiye uğrayacakmış gibi davrandı."

Sorulan sorunun cevabı ve mantığı açık. Bir insan böylesine büyük olayları kendi başına başaramaz. Lenin'de bir insandır. O halde Lenin'de başaramaz! Öyleyse Lenin'in önemi abartılmıştır. Yeniden değerlendirilmelidir. Aristo mantığının kıyas yöntemiyle varılan sonuç budur.

Yazar, bu mantık oyunlarını yaptıktan sonra, Lenin'in kişiliğini objektif olarak (!) gösterebilmek için "bazı diğer önemli bolşevikler" dediği Alexej Rykow, Michail Tomski ve tabii ki Nikolai Bucharin'in gözlemlerine yer veriyor. Yayınlanan bazı belgelerde Lenin'in bir insan olarak karakterize edildiğini" söylüyor. *"Bunlardan biri olan Alexandra Kollontai'nin anılarıdır. Ve o Lenin'i*

korkak ve kararsız olarak tasvir eder" diye ekliyor.

Oysa Lenin partinin örgütlenmesini, işçi sınıfı ile bağlarının güçlendirilmesini, devrimin kitlelerin eseri olacağını, işçi sınıfının kurtuluşunun kendi eseri olacağını sürekli vurgulamış, Bolşevikler ancak bu temel ilkeleri hayata geçirerek zafere ulaşmışlardır. Ve Lenin, anılarında onu korkak olarak niteleyenlerin devrim sürecinin en kritik anlarından elleri titrerken, ideolojik, politik ve pratik kavrayış ve uygulamalarında, Bolşevik Partisini yönetmede tereddütsüz, son derece kararlı, tutarlı davranmıştır. Lenin'i Lenin yapan özelliklerinden bazıları da bunlardır.

Yazar, Lenin'in kişiliği hakkında böylesi karalamalardan, Aristo mantığının kıyas oyunlarından sonra Lenin'in uygulamalarına, Stalinciliğin temelleri olan tutumlarına değinmekte, örnekler vermektedir.

Bilindiği gibi II.Enternasyonalcilerin ve modern revizyonistlerin Marksizm-Leninizme saldırılarının ortak hedefi proletarya diktatörlüğüdür. Marksizm-Leninizmi inkar eden revizyonistlerin proletarya diktatörlüğünü inkar etmemeleri, bu konuda Stalin'e saldırırlarken Lenin'i hoş görmeleri beklenemez. Nitekim yazar da, Lenin'i "korkak, kararsız", "kitlelerin tepesinde duran" bir kişi olarak gösterdikten sonra, onun 1902'lerde, iç savaş sırasında, 1918-20 döneminde parti düşmanlarına karşı acımasız, uzlaşmaz olduğunu önemle vurgulayarak, *"Lenin'in 1918-20 dönemindeki konuşma ve makalelerinde ana hat, parti düşmanlarına karşı acımasız bir mücadele düşüncesidir"*, diyor.

İşte Lenin'in suçu bu! "Parti düşmanlarına karşı acımasız bir mücadele! Böyle suç aranırsa Lenin'de çoktur!...

Ama, yazar 1918-20 dönemini özellikle belirtiyor. Çünkü, 1921'den itibaren NEP dönemini uygulayan Lenin, suçlarını hafifletmiştir. Bu yüzden NEP dönemi uygulayıcısı Lenin'i selamlamak gerekir!...

Stalin ise Lenin'in ölümünden sonra, parti düşmanlarına, devrim düşmanlarına mücadele çizgisini sertleştirmiştir. Bolşevik olmayan parti ve politik akımların takibi artırılmış, kültür alanındaki kontroller iç savaş dönemine göre daha da sertleştirilmiştir. NEP döneminin uzlaşmacı Lenin'ine karşı Stalin uzlaşmasız davranmıştır. Böyle bir fark olmakla birlikte, Lenin ve Stalin parti düşmanlarına karşı mücadelenin sertliği konusunda hem fikirdirler. Zaten, Gorbaçovcuların, "kökenine inelim, Stalin'e karşı mücadeleyi sonuçlarına götürelim", derken dillerinin altında yatan bu gerçekliktir.

Yazar, Lenin'in başka suçlarını" da ekliyor makalesinin sonuna!...

"Ekim Devrimi bütün problemleri çözmedi. Devrim köylülere toprak, işçilere işletmelerde büyük sorumluluk, iktidar verdi. Rusya'yı savaştan çekti. Barışı getirdi. Ama öte yandan devrim ekonominin çöküşünü durduramadı. Burjuva mülkiyetine karşı saldırılar sadece problemleri artırdı. Çeka kuruldu. Kurucular Meclisi dağıtıldı. Bütün bunlara Lenin katıldı."

Ekim Devrimi sorunları çözmedi! Lenin sorunları artıran kararlara, uygulamalara katıldı! Tekrarlanan hep bunlar... Özel mülkiyete karşı saldırı olmadan devrim, sosyalist devrim olmazdı. Bunu yazarın kendisi de pekala biliyor. Ama buradan modern revizyonist ideolojilere, Avrupa komünistlerinin yıllardır uyguladıkları reformist politikalarına ve Gorbaçovcuların kapitalizme yeniden geri dönüşlerine dayanaklar arıyor.

Lenin döneminde burjuva özel mülkiyete saldırı sorunları çözmemiş, tersine artırmıştır, o halde Avrupa komünistlerinin burjuva düzeni ve özel mülkiyet sistemini korumaları; Gorbaçovculuğun tarımda ve ticarette özel mülk ve üretim sistemini geri getirmeleri doğru ve haklıdır!... Böylesi mantıksal çıkarımlara Gorbaçovcuların kitlelerin bilincini köreltebilmek, ellerini kollarını bağlayabilmek için gereksinmeleri var.

Nitekim, tüm bu çarpıtma, suçlama ve gerçekleri tersyüz eden yazara, cevap olarak yayınlanan yazıda Lenin'in böylesi "suçlarına" hiç değinilmiyor. Sessizce Lenin'i Lenin yapan temel belirleyici noktalara saldırılar kabul ediliyor. İngiliz marksoloğun, "bazı gerçekliklerden hareketle Lenin'in 'parlak' kararları kötülemiyor", diye mırıldanıyor.

Böylesi tarafsız görünme, objektif görünme çabaları Gorbaçovcuların, Lenin'e ve Ekim Devrimine saldırılarının suçunu gizleyemez.

Sovyetler Birliği'nde işçiler, dürüst sıradan vatandaşlar arasında "Lenin başkaydı. Lenin olsa işler başka olurdu!" düşüncesi yaygındır. Bunu bizzat gördüm, gözledim. Hala Lenin'in adı saygıyla anılmaktadır. Gorbaçovcular kafalardaki bu olumlu inancı, bu olumlu düşünceleri

yıkmadan daha ileriye gidemezler. Bunun bilincindedirler. Öte yandan, 30 yıldan beri uygulanan revizyonist politika, ekonominin kar esasına göre yönlendirilmesi ve Gorbaçov'un özel mülkiyete dönüş adımları bugün ulaştığı noktada artık Lenin'i olumlu gören anlayışlarla çatışıyor. Lenin, şu veya bu şekilde, Gorbaçovcuların önlerine engel oluyor. Bu nedenledir ki, Lenin'e ve Ekim Devrimine saldırı kampanyası Gorbaçovcuların bilinçli ve kolay kolay vazgeçemeyecekleri bir adımdır.

Ama bu kampanya onların gerçek yüzlerini gösterdiğinden de kendi çelişkisini içinde taşımaktadır.

*

Sovyetler Birliği'ne giden her insan ülkenin derin bir ekonomik kriz içinde olduğunu görüp anlayabilir. Onyıllardır uygulanan revizyonist politikalar, insanları politikadan uzak tutma, devrimci bilinci çökertme uygulamaları halk arasında yaygın bir güvensizliğe, sosyalizm olarak gösterilen mevcut uygulamalara güvensizlik ve düşmanlığa dönüşmüştür. Rüşvek, yiyicilik, kayırmacılık, tembellik, ahlaki çöküntü, işsizlik, nemelazımcılık, milliyetçilik, ulusal düşmanlıklar Gorbaçov'un 27. Kongre Raporu'nda belirttiği gibi ciddi boyutlara ulaşmıştır. Gorbaçov'un ekonomi ve sosyal alandaki uygulamaları bu toplumsal hastalıkları azaltacağına artırmaktadır. Gorbaçov 5 yıl içinde kitlelerin refah seviyelerinde herhangi bir düzenleme getirememiştir. Sovyet ülkesinde sabun, şeker, deterjan, et gibi temel ihtiyaç maddeleri bile yoktur. Konuştuğum çeşitli insanlar, "Gorbaçov hep konuşuyor. Perestroyka iyi, hoş. Ama yokluklar devam ediyor" diyordu. Gorbaçov ayaklarının altındaki toprağın kaymakta olduğunun farkında.

Artık Batılı emperyalistlerden gelecek maddi yardıma ve hatta Batılı revizyonistlerin, Avrupa komünistlerinin ideolojik yardımlarına el açıyor.

Ama nereye kadar? Tarih ve toplumsal gerçekler döneklerin ve revizyonistlerin gözyaşlarıyla durdurulamaz, aktığı büyük mecradan saptırılamaz.

Gorbaçov reformları...

(Baştarafı s.37'de)

Yine *Toplumsal Kurtuluş*'un Temmuz - Ağustos 1989 tarihli 23-24 sayısında "Sovyetlerde durum ve devrimci gerçekçilik" başlıklı Ali Fırat imzalı bir yazı yayınlanmış bulunmaktadır.

Yazar şunları yazıyor:

"*Sovyetler Birliği bir politik değişikliğe yönelmiştir. Dikkat edilirse bir ideolojik değişiklikten ziyade -ki onun da bazı belirtileri var-* (Tabii bu belirtilerin neler olduğu bir sır. F.C.) *daha çok bir politik değişikliğe yöneldiğinden bahsetmek gerekiyor.*"

Yine devamla şunlar yazılıyor:

"*Dolayısıyla Gorbaçov denemesinin gelip dayandığı nokta, sistemleri biraz daha birbirine yakınlaştırmak, daha önce başlamış kapitalizmin sosyalizasyonunu geliştirmek, sosyalizmin ise kapitalizasyonunu geliştirmek.*" (agy. , s.27-30)

Yazara göre son paragrafta söylenenlerin bugünkü koşullarda hali hazırda olanaklı olmadığı ileri sürülmesine karşın, yapılabildiği koşullarda da kötü bir şey olmadığı savunusu var. Devamla sistemler arasındaki yumuşamanın dünya devrimlerinin atılım yapma şansının gelişebileceği vb. anlatılıyor da anlatılıyor.

Söylenenler revizyonizme karşı savaşımı ifade etmediği gibi, tersine tutucu bir savunusu sözkonusudur. Bu muhafazakar savunu Yalçın Küçük şahsında öylesine tipiktir ki, Gorbaçov Sovyet işçisinin az çalıştığından, üretimin düşüklüğünden, toplumun tembelliğinden yakınır durur. Y.Küçük ise tersini iddia eder. Y.Küçük'e mi inansak, yoksa Sovyetler Birliği'nde ve Doğu Avrupa ülkelerinde yaşananlara mı? Devrimci politika biraz da ciddiyet ister.

Revizyonizme karşı yılan eğrisi çizenler hiç bir devrimciye güven veremez. Sınıfa öncülük görevini yerine getiremez. *Toplumsal Kurtuluş* vb. akımlar revizyonizme karşı mücadelede bir yol ayrımındalar. Süreç bunu tüm çıplaklığı ile gözler önüne serecektir. Bu akımların revizyonizme karşı mücadeledeki mevcut tavırları "ne savaş ne kabul" şeklinde ifade edilebilir.

Sonuç olarak Gorbaçov reformlarından medet ummak, kapitalizmin eninde sonunda ama mutlaka tek çıkış yolu olduğunu kabul etmekle eş anlamlıdır.

Fırat Cansu

Gorbaçov reformları karşısında iki arada bir deredekiler

Sis perdesi aralandıkça Gorbaçov reformlarının iktisadi ve toplumsal temeli daha bir netleşiyor. Kruşçev revizyonizmi ile başlayan dönem Ekim Devrimi ideallerinden uzaklaşmayı, sosyalist kazanımları yok etmeyi, nihai olarak kapitalist sistemle bütünleşmeyi ifade ediyordu. Kruşçev revizyonizminden günümüze değin yaşanan evrim ve biriktirdiği sorunlar, Gorbaçov reformlarının yürürlüğe konmasını zorunlu kılıyordu. Revizyonistler bugün kendi sınıf konumlarına uygun olanı seçiyorlar ve onu yapıyorlar. Yapılanlar insanlara tiksinti veriyor sadece. Burjuvazi ve revizyonistler tam teçhizat cephe birliğini sağlayarak, avazları çıktığınca komünizmin insanlığa verebileceği bir şeyi olmadığını, teorisinin ve pratiğinin iflas ettiğini ilan ediyorlar. Kapitalist sistemi kutsuyorlar. Sovyetler Birliği'nde ve Doğu Avrupa ülkelerinde kapitalizme geriye dönüş, dünya burjuvazisini büyük bir sevince boğarken, insanlara sadece burukluk ve acı veriyor. Zira Ekim Sosyalist Devriminin zaferi, insanlığın toplumsal kurtuluşu yolunda yeni bir çığır açmış, dünya proletaryasına ve emekçilerine esin kaynağı olmuştu. Dünya burjuvazisinin yüreğine korku, işçi sınıfı ve ezilen halkların yüreğine kurtuluş sevinci saçmıştı. Ekim Devriminin üzerinden fazla bir zaman geçmeden, bir çok ülke proletaryası ve emekçileri Ekim Devriminin izinden yürüdüler, ülkelerinde devrimlerini zafere götürdüler. Bugünün Sovyetler Birliği ise dünya devrimlerine, işçi ve emekçilerine kıvanç ve esin kaynağı olamıyor. Revizyonistler dünya burjuvazisinin önünde diz çökmüş, komünizmin teori ve pratiğine saldırıyor. İşte bu tarihsel koşullarda sınıf perspektifinden sarsılmadan, burjuvazi ve revizyonistlere karşı komünizmin teori ve pratiğini savunmak büyük önem arzediyor. Zira bugün Türkiye işçi ve devrimci hareketi burjuva-revizyonist propagandanın etkisi altında bulunuyor. Kimileri farkında bile olmadan burjuva-revizyonist propagandanın aleti oluyorlar. Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinde son aylarda çok seri gelişmeler yaşanıyor. Gelişmelerin hızına batı burjuvazisi bile şaşıyor. Sıralamaya koyup çok genel bir tablo çizmek gerekirse, Moskova'da Ekim Devrimi'nin 72.yıl kutlamaları düzenleniyor. Ve bu kutlamaların hemen yanı başında 10 bin dolayında olduğu söylenen bir başka gösteride ise "Kahrolsun Ekim Devrimi" sloganları atılabiliyor. Stalin döneminde farklı uluslardan işçiler, kardeşlik şarkıları söyleyerek Hitler faşizmine karşı verilen büyük anti-faşist yurtsever direnişte birlikte savaşırlarken, bugün birbirlerini boğazlamaktadırlar. Yine ilk kez bu yıl resmi izne bağlı olarak Çar II.Nikolay'ın mezarı başında anma töreni düzenlenebiliyor. Kapitalizmin hayranı bu haydutlar bunu bugün yönetimde bulunan Gorbaçov'a borçludurlar.

Polonya'da "umut" hükümeti işbaşına getirildi, Batı dolar yağdırıyor ama işler sanıldığı kadar iyi gitmiyor.

Macaristan "Kahrolsun Komünizm!" çığlıkları eşliğinde yıldırım hızıyla, Perestroyka ve Glastnost'u son sınırına kadar götürdü. Halk Cumhuriyeti'ni, Macar Cumhuriyeti olarak değiştirdi. Bayrağındaki kızıl yıldızı söküp attı. İşçi sınıfının mücadelesini sembolize eden bütün anıtlar ve sanat ürünleri kampanyalar eşliğinde çöplüklere taşındı.

Demokratik Almanya; burada da gelişmeler oldukça hızlı. Oysaki Gorbaçov reformları karşısında en "muhafazakar" tutum alan ülkelerden biriydi. Bu ülkede de gelişmeler süratle yaşanıyor ve skandal boyutlarda. 40 yıllık devlet başkanları Erich Hoenecker görevinden alınıyor, arkasından görevini kötüye kullanmak, adam kayırmak, rüşvet yemek suçlarından tutuklanıyor veya göz hapsine alınıyor.

Hoenecker'in akibetine başka üst düzey parti yöneticileri de uğruyorlar. Liderliğe Krenz getiriliyor ama onun da ömrü bir buçuk ay oluyor. Baskılara dayanamayıp istifa ediyor veya ettiriliyor. Onu başkaları izliyor, vb. Bu gelişmeler karşısında Batı-Alman emperyalist sözcüleri boş durmuyorlar basıyorlar yaygarayı; her iki Almanya birleşsin istiyorlar. Her iki Almanya'nın birleştirilmesi isteği her türlü propaganda araçları kullanılarak yapılıyor. Öyle ki Batı-Almanya'da günün siyaseti iki Almanya'nın birleşmesidir diyebiliriz. Bu konu NATO

Dışişleri Bakanları Brüksel Konferansının tek ve birinci maddesi olabiliyor.

Demokratik Almanya'yı Çekoslovakya izliyor. Prag sokakları reform yanlılarınca dolup taşıyor. Gösteri gösteriyi izliyor. Sonuçta bakanlar kurulunun çoğu üyesi görevlerinden alınıyor. Sonunda devlet ve parti lideri de istifayı basıyor vb.

Daha sonra Bulgaristan; burada işe hemen Jivkov'u görevden uzaklaştırmakla başlanıyor. Jivkov daha sonra görevini kötüye kullandığından kayırdığı rüşvet yediği vb. suçlardan parti üyeliğinden de uzaklaştırılıyor. Onu yakın akrabaları ve bazı parti üst düzey sorumluluları izliyor. Bu gelişmelerin arkasından reform yanlıları Sofya sokaklarında ellerinde Stalin'i Hitler'e benzeten resim ve dövizlerin taşındığı gösterilere şahit oluyoruz. Bu haydutlar Stalin şahsında komünizme karşı çirkef bir saldırı yöneltiyorlar. En son Romanya'da yaşanan trajik olaylar ise, herkesçe bilinmektedir.

Tüm bu olup bitenler nedir? Komünizm düşmanı revizyonistler kapitalist sistemi kutsuyor ve ona iman tazeliyorlar, yaşananlar bundan ibarettir. Komünizm düşmanı bu katiller, savaş kundakçıları, emek düşmanları haydutlar kapitalist sistemin "ebediliği" üzerine sevinç çığlıkları atadursunlar. Çok geçmeden bu sevinç kursaklarında kalacak. Zira kapitalist sistem insanlığa bir şey vermediği gibi müzmin sorunlarından kurtulmuş da değil. Üstelik bu sorunlara her geçen gün yenileri ekleniyor. Sermayenin çıkarları emek düşmanlığına göre düzenlenmiştir. Bunun toplumda yarattığı sonuç servet-sefalet olgusunun derinleşmesidir. Emeğin sermayeye karşı savaşımı her geçen gün daha da derinleşiyor.

Daha önce, işçi ve devrimci hareketin, burjuva-revizyonist propagandanın etki alanında olduğunu, bunların farkında bile olmadan bunların aleti olduğunu söylemiştik. Bugün revizyonizmin çürümüşlüğünün ve yozlaşmasının sıradan bir insanı bile tiksindirecek boyutta ortaya koyduğu, burjuvaziyle bütünleştiği bir süreçte "bunlarda doğru yapmıyor" demek bir ilerleme sayılmaz. Bugün Gorbaçov'u eleştirmek revizyonizme karşı savaşımda gerçek bir ilerleme olmaz. Türkiye devrimci hareketinde revizyonizme karşı ortayolcu bir çizgi savunan belli akımların olduğu bir gerçek ve bu biliniyordu. Bu akımlar Gorbaçov'un simgelediği gelişmelere karşı iki arada bir derede dekilere benziyorlar. Bununla kalsalar! Ama devrimci harekete de musallat olup onu geriye çekmeye çalışıyorlar. Böylece liberalizme kapı aralıyor, onu besliyorlar. Elimizin altında bu akımlardan biri olan *Toplumsal Kurtuluş*'un sayıları mevcut; iki arada bir derede olmanın tipik bir örneği olan bu hareket üzerinden bir kaç şey söylemek durumundayız. Eleştirimizin aynı paydaya sahip diğer akımlara da yönelik olduğunu geçerken belirtelim.

Toplumsal Kurtuluş Kasım 1989 tarihli sayı:27'de "Ekim Devrimi ve Mihail Gorbaçov" başlığı taşıyan arka kapak sayfasında şunları yazıyor:

"Prestroyka, kapitalist yöntemleri daha çok kullanarak, emek-değer yasasının ve piyasa mekanizmalarının ağırlığını arttırarak Sovyet ekonomisini yeniden örgütleme siyasetidir. Bugün için, kendi hedefleri açısından da başarılı görünmüyor. Ama sosyalizmi sulandırıyor.

"Glastnostun sosyalist aktif yığın katılım ve kütle mobilizasyonu yönünde gelişmediği açıktır. Glastnost, toplumdaki çelişkilerin bir bölümünün açığa çıkmasına daha çok da sosyalizm karşıtı güçlerin örgütlenip güçlenmesine yolaçıyor. Demokrasi arayışları burjuva demokrasisinin dar ve aldatıcı biçimsel ölçütlerini aşamıyor. Stalin'i kötüleme kampanyası ise sosyalizmin tarihsel haklılığından vazgeçmesi ve başarılarını yok sayması anlamına gelmiyor."

Söylenenler marksist eleştiri içeriğinden, iç tutarlılıktan yoksundur. Yazıda ileri sürüldüğü içeriğiyle sosyalizmin sulandırılması değil onun bütünüyle terki, kapitalist sistemle bütünleşmesi gerçeği vardır. Gerisi liberal bir masal yalnızca. Sovyetlerde mülkiyet hakkının tanınması ve bu hakkın yasa katına çıkarılıp güvenceye alınması, komünizm düşmanlarına, kiliseye vb. itibarlarının geri iadesi vb. bütün bu olup bitenler sosyalizmin sulandırılmasını değil, onun açıktan terkini, iktisadi ve toplumsal alanda kapitalist sistemle bütünleşmeyi ifade eder. Gorbaçov doğru yapmıyor demek revizyonizme karşı savaşımda gerçek bir ilerleme sayılamaz. Doğrusu burjuvazi bu alanda "radikal" solcularımızdan daha "bilgili" ve tecrübeli olduğunu gösteriyor.

(Devamı d.35'te)

Bir eleştiri

Ekim sayı 25'de, S. Engin yoldaşın, "Leninist Parti: Mücadelenin ve Devrimin Biricik Güvencesi" başlıklı yazısının son pargraflarında şu sözler yer almaktadır:

"... Hiç bir kişi ya da organ dokunulmaz değildir. Dokunulmaz olan yalnızca sözkonusu koşullarda komünizmin çıkarlarının somut ve canlı ifadesi olan parti çizgisi ve ruhudur. Onun belirlenmiş değer ve ilkeleridir.

"Burjuva toplumunda sınıflar birbirinden yalıtılmış değildir, sürekli karşılıklı etkileşim içerisindedir. Bundan ötürüdür ki, partide, çizgisine ve ruhuna aykırı anlayış ve davranışların görülmesi pekala olasıdır. Parti bu aykırı durumları 'eylemde birlik, tartışma ve eleştiride özgürlük' ilkesini işleterek gidermeye çalışır." (s.16)

Buraya aktardığım cümleler üzerine bir kaç söz söyleme ihtiyacı duyuyorum.

Yazıdan yukarıya aldığım paragraflarda açık ve çarpıcı bir hata görülmemekte ve hatta normal okunup geçildiğinde herhangi bir pürüze takılına da sözkonusu değil denilebilir. Ancak bu cümleler üzerinde biraz düşünüldüğünde ve tartışıldığında bir olumsuzluk taşıdıkları, yoldaşın bu cümlelerinde çeşitli hatalı anlayışlara götürecek bir şeylerin bulunduğunu görmek mümkün. Ben bu hatalı olarak gördüklerime veya daha doğrusu, şu an ciddi olmasa da ileride ciddi yanılgıları doğuracak yaklaşımına işaret etmek istiyorum.

Yukarıdaki cümlelerde yoldaş, çok soyut, (partideki aykırı görüşlerin kaynağını doğru olarak vurgulamasına rağmen) peşin hükümlü ve partinin resmi anlayışlarına uymayan farklı anlayışlara karşı sekter bir yaklaşım göstermektedir.

Yoldaş partideki her türlü aykırı görüş ve davranışı yüzde yüz bir kesinlikle burjuva fikirlerin parti saflarında yansıması olarak görüyor ki, aykırılıkları, yeni fikirlerin ve davranışların neler olduğunu somut olarak değerlendirmeden onları peşin bir hükümle yanlış ve düşman ilan etmek doğru bir tutum değildir. Elbetteki yoldaş, parti program ve çizgisinin doğru varsayımından hareket ediyor ve dolayısıyla şöyle mantık yürütüyor: Doğrunun karşıtı yanlıştır; partinin doğru çizgisine yönelen her şey yanlıştır. Bu böyle söylenebilir ve yanlış olmaz. Ancak daha başından, parti çizgisine yönelen her şey yanlıştır hükmü, parti yanılmaz, partinin her yaptığı doğrudur gibi bir mantık taşıdığı gibi, ayrıca partinin her şeyinin doğru olacağı varsayımı da sakat bir görüş ve tutumdur. Kendimle çeliştiğim sanılmasın. Partinin doğrusuna karşı olan yanlıştır mantığı mantık olarak doğrudur, ama partinin her şeyinin doğru olacağı anlayışı yanlıştır. Yoldaşın yaklaşımında, doğruya karşı olanın yanlış olduğu mantığı değil, partinin mutlak olarak (tamamen idealize edilerek) her şeyinin doğru olarak görülmesi (doğru olacağını varsayma) tutumu yanlıştır. Çok soyut olarak parti sorununun bu yanı üzerinde durulduğunda, insanın yoldaşın ettiği türden sözler etmesi kaçınılmaz olabilir.Bence böyle çok aşırı soyut konuşma doğru değil.Belli insanların kendi yaptıkları program ve oluşturdukları bir çizginin tartışmasız doğru olacağı ve bunun "sözkonusu koşullarda komünizmin çıkarlarının somut ve canlı ifadesi" olacağını düşünmek bilimsel gelmiyor bana. Öyle olması gerekenle, olan veya olmuş olan daima aynı olamıyor. Partinin çizgisi, komünizmin çıkarları vb. noktalarında bir ayrılığım yok. Ancak "dokunulmazlık" kavramı, az evvel belirttiğim sebeplerden dolayı her ayrı fikri mutlak olarak düşman sınıfların fikirlerinin partideki yansıması olarak görmekle birleşince durum değişiyor. Ayrı fikirler pekala doğru da olabilirler. Partinin davranış ve yaklaşımı yanlış da olabilir. "Dokunulmazlık" vb. kavramları ve yüzde yüzlük bir kesinlikle (başkaca söylersem, bir önyargıyla) ayrı olan her şeyi karşıya ait görmek, bence, "parti yanılmaz" mantığının ürünüdür. Yoldaşın böyle bir mantık sahibi olduğu konusunda bir şey söyleyemem, ama yukardaki sözler böyle bir mantık taşıyor. Görüş ayrılıklarının "eylemde birlik, tartışma ve eleştiride özgürlük" ilkesine göre çözüleceğini doğru olarak söylemesine rağmen, bu söyleme yukardaki eleştirimi gereksizleştirmeye yetmiyor.

Ayrıca şunu da eklemek istiyorum: Proletaryanın tarihi görevini yerine getirmesinin

(Devamı s.31' de)

sermaye ihracına son vermek mi? Bunun olanaklı olduğunu düşünmek, her pazar zenginlere hıristiyanlığın yüce ilkelerini vaazeden ve onlara, yoksullara yılda birkaç bin milyon değilse de, hiç olmazsa bir kaç yüz ruble vermelerini öğütleyen sıradan papazın düzeyine düşmek demektir.

Kapitalizm altındaki bir Avrupa Birleşik Devletleri, sömürgeleri paylaşma anlaşmasıyla birdir. Oysa kapitalizm ortamında kuvvetten başka paylaşma temeli, paylaşma ilkesi yoktur.Bir mülti milyoner, kapitalist bir ülkenin "ulusal gelirini", "yatırılan sermayeye orantılı olarak" paylaşmak dışında, (fazladan bir primle birlikte, ki böylece en büyük sermaye, payı olandan fazlasını alır), başkasıyla paylaşamaz. Kapitalizm, üretim araçlarında özel mülkiyet ve, üretimde anarşidir. Bu temele dayanan "adil" bir gelir bölüşümünü vaazetmek prudonculuktur, ahmakça darkafalılıktır. Bölüşüm "kuvvet oranının" dışında olamaz. Ve kuvvet, ekonomik gelişmenin ilerlemesiyle değişir. 1871'den sonra Almanya, Fransa ve İngiltere'den üç ya da dört kat daha hızlı güçlenmiş; Japonya ise, Rusya'dan hemen hemen on kat daha hızlı güçlenmiştir. Kapitalist bir devletin gerçek gücünün sınanmasında savaştan daha başka bir yol yoktur ve olamaz da. Savaş, özel mülkiyet ilkeleriyle çelişmez -tersine, bu ilkelerin doğrudan ve kaçınılmaz bir sonucudur. Kapitalizmin koşullarında tek tek girişimlerin, ya da tek tek devletlerin eşit ekonomik büyümesi olanak dışıdır. Kapitalizm koşullarında dönemsel olarak bozulan dengenin yeniden kurulmasında, sanayide bunalımdan ve siyasette de savaştan başka bir araç yoktur.

Kuşkusuz, kapitalistler arasında ve güçler arasında *geçici olarak* anlaşmalar olabilir. Bu anlamda, *Avrupa* kapitalistleri arasında bir anlaşma olarak, bir Birleşik Avrupa Devletleri olanağı vardır... ama ne için bir anlaşma? Yalnızca Avrupa'daki sosyalizmi ortaklaşa ezmek, sömürgelerin bugünkü bölüşülmesinde haklarının yendiğini düşünen, ve son yarım yüzyılda, yaşlılıktan çürümeye başlayan geri ve monarşist Avrupa'dan çok daha büyük bir hızla güçlenen Japonya ve Amerika'ya *karşı* sömürge yağmasını ortaklaşa korumak amacıyla. Amerika Birleşik Devletleri-'yle kıyaslandığında, Avrupa, tüm olarak ekonomik durgunluğu simgeler. Bugünkü ekonomik temel üzerinde, yani kapitalizm koşullarında, bir Avrupa Birleşik Devletleri, Amerika'nın daha hızlı gelişimini geciktirmek için gericiliğin örgütlenmesi anlamını taşır. Demokrasi ve sosyalizm davası denince yalnızca Avrupa'nın akla geldiği dönemler bir daha geri dönmemek üzere geçip gitmiştir.

(Yalnız Avrupa değil), bir Dünya Birleşik Devletleri, -komünizmin tam zaferi, demokratik devlet de dahil olmak üzere, devletin toptan yokolmasını sağlayana dek- bizim sosyalizme bağladığımız ulusların birliğinin ve özgürlüğünün devlet biçimidir. Ne var ki, ayrı bir slogan olarak bir Dünya Birleşik Devletleri sloganı pek doğru sayılmaz, birincisi, sosyalizmle içiçe geçtiğinden ötürü; ikincisi de, tek bir ülkede sosyalizmin zaferinin olanaksız olduğu anlamında yanlış yorumlara yolaçabileceği, ve aynı zamanda da, böyle bir ülkenin öteki ülkelerle ilişkileri açısından da yanlış anlamalara neden olabileceğinden ötürü doğru sayılamaz.

Eşitsiz ekonomik ve siyasal gelişme, kapitalizmin mutlak yasasıdır. Böylece, sosyalizmin zaferi, önce birkaç, ya da hatta yalnızca bir tek kapitalist ülkede olanaklıdır. Bu ülkenin başarılı proletaryası, kapitalistleri mülksüzleştirdikten ve kendi sosyalist üretimini örgütledikten sonra, öteki ülkelerin ezilen sınıflarını kendi davasına çekerek, bu ülkelerde kapitalistlere karşı ayaklanmalara yolaçarak, ve sömürücü sınıflara ve onların devletine, gerektiğinde silahlı kuvvetlere bile karşı koyarak, dünyanın geri kalanının, kapitalist dünyanın *karşısına* çıkacaktır. Proletaryanın, burjuvaziyi alaşağı ederek zafere kavuşacağı toplumun siyasal biçimi bir demokratik cumhuriyet olacaktır, ki bu, o ulusun ya da ulusların proletaryasının, daha sosyalizme geçmemiş bulunan devletlere karşı mücadelesinde güçlerini giderek daha çok merkezileştirecektir. Ezilen sınıfın, proleteryanın diktatörlüğü olmaksızın sınıfların ortadan kaldırılması olanaksızdır. Ulusların sosyalizmde özgürce birleşimi, sosyalist cumhuriyetlerin geri kalmış devletlere karşı azçok uzun ve kararlı bir mücadelesi olmaksızın mümkün değildir.

İşte bu nedenlerden ötürü ve RSDİP'in yurtdışı bölümlerinin konferansında yinelenen tartışmalardın sonra, ve konferanstan sonra, Merkez Organın yazıkurulu, Avrupa Birleşik Devletleri sloganının doğru olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Ağustos, 1915

Marx-Engels-Marksizm

(s:329-334),Sol Yayınları, I.Baskı

Avrupa birleşik devletleri sloganı üzerine

V.İ.Lenin

SOTSİAL-DEMOKRAT'ın 40. sayısında, yurt dışındaki Parti gruplarımızın konferansının "Avrupa Birleşik Devletleri" sloganı sorununu, sorunun *ekonomik* yanının basında tartışılmasından sonraya ertelemeyi kararlaştırdığını haber verdik .

Konferansımızda bu sorun üzerindeki tartışma, tek yanlı siyasal bir niteliğe bürünmüştü. Belki de bu, kısmen, Merkez Komitesi Bildirisinin doğrudan doğruya bu sloganı siyasal bir slogan olarak formüle etmesi ("ivedi *siyasal* slogan..." deniyor orda) ve bunu yalnızca cumhuriyetçi bir Avrupa Birleşik Devletleri sloganı olarak ileri sürmekle kalmayıp, bu sloganının "Alman,Avusturya ve Rus monarşilerinin devrimle alaşağı edilmesi olmaksızın" anlamsız ve yanlış olduğu konusunu özellikle vurgulaması yüzündendi.

Sorunun böyle, bu özel sloganın siyasal bir değerlendirilmesi *terimleri içinde* konulmasına - örneğin bunun sosyalist devrim sloganını gölgeleyeceği ya da zayıflatacağı gerekçesine dayanarak- karşı çıkmak kesenkes yanlıştır. Gerçekten demokratik bir doğrultudaki siyasal değişmeler ve hele de siyasal devrimler, hiç bir zaman ve hiç bir koşul altında bir sosyalist devrim sloganını gölgeleyemez ya da zayıflatamaz. Tersine sosyalist devrimi yakınlaştırır, tabanını genişletir, küçük-burjuvazinin yeni kesimlerini ve yarı-proleter yığınları sosyalist mücadeleye çeker. Öte yandan, siyasal devrimler, tek bir edim olarak değil de, en keskin sınıf mücadelesinin, içsavaşın, devrimlerin ve karşı-devrimlerin çalkantılı siyasal ve iktisadi altüst oluşların bir dönemi olarak değerlendirilmesi gereken sosyalist devrimin seyri içinde kaçınılmazdır.

Ama, Rusya'nın başı çektiği, Avrupanın en gerici üç monarşisinin devrimle alaşağı edilmesine bağlı olarak konan cumhuriyetçi bir Avrupa Birleşik Devletleri sloganı, siyasal bir slogan olarak oldukça sağlam bir slogan olmakla birlikte, gene de bunun ekonomik anlam ve önemi şeklindeki son derece önemli soru ortada durmaktadır. Emperyalizmin ekonomik koşulları -yani sermaye ihracı ve dünyanın "ileri" ve "uygar" sömürgeci güçler arasında paylaşılmış olması- açısından, kapitalizm altındaki bir Birleşik Avrupa Devletleri ya olanaksızdır ya da gericidir.

Sermaye, uluslararası ve tekelci hale gelmiştir.Dünya, bir avuç Büyük Güç, yani ulusların büyük yağmasında ve ezilmesinde başarılı olan güçler arasında bölünmüştür. Avrupa'nın dört büyük gücü - İngiltere, Fransa, Rusya ve Almanya, 250.000.000'dan 300.000.000'a değişen nüfusları ve 7.000.000 kilometrelik alanlarıyla- *hemen hemen* 500.000.000'luk (494.500.000) bir nüfusa ve 64.600.000 kilometrekarelik bir alana, yani yer yüzeyinin (kutup bölgelerini katmazsak 133.000.000 kilometrekare) hemen hemen yarısına sahip olan sömürgeleri ellerinde tutmaktadırlar. Buna, bir "kurtuluş" savaşı vermekte olan yağmacılar tarafından, yani Japonya, Rusya, İngiltere ve Fransa tarafından şu sırada parça parça edilmekte olan üç Asya devletini, Çin, Türkiye ve İran'ı ekleyin. Yarı-sömürge (gerçekte bunlar şimdi onda-dokuz sömürgedirler) denebilecek bu üç Asya ülkesinde 360.000.000 insan vardır ve alanları 14.500.000 kilometrekaredir (hemen hemen bütün Avrupa'nın alanının bir-buçuk katı).

Ayrıca, İngiltere, Fransa ve Almanya 70.000 milyon rubleye varan bir sermayeyi dışarı yatırmışlardır. Bu küçücük miktardan "meşru" bir karı, yılda 3.000 milyon rubleyi aşan bir karı güvenceye alma işlevi, ordularla ve donanmalarla donatılmış ve "Bay Milyon"un oğulları ve biraderlerini sömürgelerde ve yarı-sömürgelerde genel vali, konsolos, elçi, her türden resmi memur, papaz ve öteki asalaklar olarak "yerleştiren" hükümet adı verilmiş milyonerlerin ulusal komiteleri tarafından yürütülür.

İşte yeryüzünün 1.000 milyon kadar insanının bir avuç Büyük Güç tarafından soyulması, kapitalizmin en yüksek gelişme döneminde böyle örgütlenmiştir. Kapitalizm altında başka örgütlenme olanağı yoktur. Sömürgelere, "etki alanlarına",